

Tanúim lesztek

Tanúim lesztek

Evangélikus Missziói Központ – Magyar Evangélikus Rádiómisszió
2019

© Evangélikus Missziói Központ – Magyar Evangélikus Rádiómisszió, 2019
1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40.

A kötetben közölt írások a *Misszió* evangélikus magazinban és a *Híd* evangélikus missziói magazinban jelentek meg. Az *Evangélikus Élet* magazinból átvett interjút a Luther Kiadó engedélyével közöljük.

Minden jog fenntartva.

Szerkesztő

Szeverényi János

Szöveggondozás, borító, tipográfia

Erdézné Kárpáti Judit

Korrektor

Farkas Charlotte

Fotó

Czibmal Gyula (143.), Erdész Zoltán (73., 76., 124., 152., 155., 158., 160., 163.),
Felvégi Andrea (22.), Földi Imre (15.), Füle Tamás (27.), Horváth Péter Gyula (51.),
Koszticsák Szilárd (149.), Magyarai Márton (70.), Mudra László (48.), Pitrolffy Zoltán (100.),
Szeverényi János (41., 119., 139.), Városi Anett (145.)

Borítófotó

Anders Jorgensen, wallhere.com

A könyv címe az Apostolok cselekedetei 1. részének 8. igeverseéből származó idézet.

Az Evangélikus Missziói Központ további kiadványairól – *Híd* magazin, *Élő víz füzetek* sorozat és további könyvek, valamint CD-k – a misszio.lutheran.hu honlapon tájékozódhat.

A honlapon meghallgatható interjúk is találhatóak.

A kiadványok megrendelhetők a következő e-mail címen: evmis@lutheran.hu

A könyv a Magyarországi Evangélikus Egyház támogatásával jelent meg.

ISBN 978-615-80956-2-4

Tartalom

Előszó - Gáncs Péter	8
----------------------------	---

Interjú

A nevetés: diadalordítás	
- Sándor György (Kóháti Dorottya)	11
Pasasokkal kalákában	
- Gryllus Dániel (Balog Eszter)	15
Találkozás egy érzelmiségivel	
- Eperjes Károly (Gazdag Zsuzsanna)	18
Hitről, zenéről, hazáról több tételben	
- Szokolay Sándor (Kóháti Dorottya)	22
Közel van az Ő visszajövele	
- Cseri Kálmán (Szeverényi János)	27
Összetört fészekben - ép tojás?	
- Dr. Süle Ferenc (Hulej Enikő)	32
Tévében, tévé nélkül, boldogan	
- Süveges Gergő (Kóháti Dorottya)	38
Egy pesti srác, aki életét adta barátaiért	
- Mansfeld László (Szeverényi János)	41
Akartok-e gyereket?	
- Ulrich Parzany (Hulej Enikő)	45
Legfontosabb szerepem: anyának lenni	
- Kubik Anna (Szeverényi Máté)	48
Nem emlékszem, hogy rettegtem volna	
- Wittner Mária (Bajkó Ferenc)	51
Elképesztő vonzásban	
- Dr. Falus András (Hulej Enikő)	53
Nem csak kenyérral él az ember, hanem Istennek minden Igéjével	
- Gulácsy Lajos (Szeverényi János)	56
Szabadság a rácsok között	
- Csuka Tamásné (Németh Máté)	63
Az új generáció számára hirdetjük az evangéliumot	
- Alexander Faludy (Szeverényi János)	66
A mi alkalmasságunk nem önmagunktól van, hanem Istentől kapjuk azt	
- Győri Gábor Dávid (Szeverényi János)	70

Az Úr tudja, hová akar helyezni	
- Szemerédi Bernadett (Zika Klára)	73
A szépség Isten „csalija”	
- Simon András (Szeverényi János)	76
A világ Isten törvénye szerint működik	
- Dr. Somody Imre (Szeverényi János)	79
Jól van, jó és hű szolgám...	
- Dr. Pálhegyi Ferenc (Zika Klára).....	83
Csodáról csodára	
- Duszka József (Szeverényi János).....	87
Boldog az a nemzet, amelynek Istene az Úr	
- Dechertné Ferenczy Erzsébet (Erdészné Kárpáti Judit)	91
Emberhalász leszel!	
- Dr. Garádi Péter (Erdészné Kárpáti Judit)	95
Mindig vissza Istenhez	
- Huszárik Kata (Erdészné Kárpáti Judit).....	100
Őrizője vagyok-e az én testvéremnek?	
- Vatai Gyula (Szeverényi János).....	104
Keresztyén orvosként Isten küldetésében	
- Dr. Győri Józsefné dr. Drenyovszky Irén (Erdészné Kárpáti Judit)	110
A valóságot kerestem	
- Dr. Szalai András (Szeverényi János)	114
Minden lépésemet Ő vigyázza	
- Indián (Szeverényi János).....	119
Megtalálni a frekvenciát	
- Győri János Sámuel (Erdészné Kárpáti Judit)	124
Ének, zene, közösség, hit	
- Szák Kocsis Péter (Szeverényi János).....	128
A mi terheink a támaszaink	
- Havasi Kálmán (Szeverényi János).....	132

Tanúságtétel, igehirdetés, előadás

Imádkozó orvossá váltam - Dr. Csókay András	139
Jézus maga a szeretet - Budai Ilona	143
Hitvalló keresztyének Kínában - Liu Csen-jing	145
Küldetésben - Balczó András	149
Az első és a második kopernikuszi fordulat	
- Prof. dr. Kellermayer Miklós	152
Boldogok az irgalmasok... - a magzat és a kegyelem	
- Dr. Tolnay Lajos	155

A gettótól a templomig - Dr. Solt Pál	158
Valaki a szelet jó irányból fújja - Berecz András	160
Isten kegyelme - Cseri Kálmán	163
Dúsgazdagon, mégis üres szívvel - bizonyágtétel Kwasizabantuból - George Usch	171

Előszó

Híd- és hitépítő ajándék

A Teremtő egyik legnagyobb ajándéka, hogy képesek vagyunk a beszédre, sőt, mi több: a párbeszédre is. A dialógus egyik sajátos formája az interjú, amely két ember beszélgetéséből, személyes találkozásából születik. Az interjúkészítő célja, hogy jobban megismerjük az interjúalany gondolatait, életét, Istentől kapott értékeit. Mindez egyfajta különleges hídépítés köztünk, mely jól irányzott kérdések és őszinte válaszok pillérein épül. Szinte jelképes, hogy az összegyűjtött interjúk és tanúságtételek eredetileg a Híd magazinban jelentek meg.

S mivel a Híd evangélikus missziói magazin, a hídépítés nem csupán ember–ember, hanem Isten és ember között is megvalósulhat. Ennek forrása az emberré lett Isten, Jézus Krisztus, akit a Biblia többek között igazi Főpapnak, latinul pontifex maximusnak, azaz nagy hídépítőnek vall. Egyedül Ő tudja áthidalni a közöttünk tátongó szakadékokat.

Ebben az esztendőben emlékezhetünk a harminc éve megindult rendszerváltásra, amelynek nyitányaként leomlott a berlini fal, megnyílt a vasfüggöny hazánk nyugati határán. Akkor sokan hittük, hogy többé nem lesz szükség falakra, de keserűen kell tapasztalnunk, hogy ma is igaz egyik ifjúsági énekünk kijózanító diagnózisa: „És mégis vannak vén falak közöttünk, Rácsokon át méregetjük egymást.”

Nagy szükségünk van az ebben a könyvben gazdagon megszólaló, gyógyító, hitet, bizalmat ébresztő gondolatokra. Külön ajándék, hogy a kötet végén, a közel harminc interjút követően, még egy csokor személyes bizonyágtételt is olvashatunk.

Köszönet a szerzőknek, szerkesztőknek! Isten áldása kísérje a könyv híd- és hitépítő szolgálatát:

Gáncs Péter

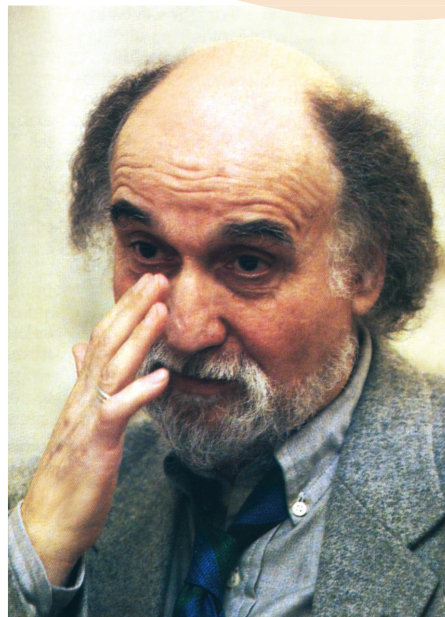
Interjú

„A nevetés: diadalordítás”

Sándor György Karinthy-gyűrével kitüntetett író, előadóművész, humorlista. Nagy várakozással tekintetem a vele való beszélgetés elé, hiszen régóta kísérem figyelemmel a rádión, televízión keresztül, publicisztikáit egy napilapban látom minden héten. Kötetei jelentek meg, önálló estjein találkozik a közönséggel. Eredeti gondolatársításait, senki máséval össze nem téveszthető humorát ismerik és elismerik évtizedek óta. Aki látta, soha nem felejtí el Sándor Györgynek a szeptember 11-ei terrortámadás után vetített – és a közönség kérésére még sokszor megismételt – ún. televíziós jegyzetét, melyben a világot sokkoló képkockákat *visszafelé* pergette le: így a tornyok a porfelhőből kimagasodtak, az emberek, a romok visszakerültek helyükre, a halált hozó repülőgépek pedig hátrafelé szállva elhagyták a WTC épületét, s eltűntek az (így már nem is) végzetes kanyar után, valahol messze, egy jobb világ egén. Úgy tudom, a legnagyobb nemzetközi tévétársaságok is felfigyeltek Sándor György kitűnő ötletére, és átvették fenti jegyzetét. E nagyszerű színészről azonban kevesen tudják, hogy kereszténynek vallja magát. Vajon mit jelent számára a humor? Összeegyeztethetőnek tartja-e hitével?

Személyes vallomással kezdem: köszönöm a lehetőséget, hogy egy evangélikus újságban beszélgethetek a hitről, a humorról. Ebben is az Úristen gesztusát látom, hogy a humor ürügyén saját hitemről szólhatok. 1978-ban keresztelt meg dr. Jelenits István piarista tartományfőnök. Katolikus vagyok. Közvetítőként, mondhatnám így is, az Úristen eszközeként feleségem juttatott el a hit kegyelméhez. Ő születésétől fogva mélyen hívő ember, én zsidó származásúként nem voltam az Ószövetség hívője. Egy lelkigyakorlaton hallottam Jelenits atyát először (nevelt fiaim a piarista gimnáziumba jártak a legvadabb kádárista időkben). Az atya nem egyszer megneveztette diákjait, olyannyira, hogy egy-egy poénját bele is vettem önálló estjeimbe. Hadd

idézzek itt rögtön egyet: „Miért mennek nálunk a vonatok ilyen lassan? Hogy az ország nagyobbak tűnjön...”

Semmilyen elkülönülést vagy rangsorolást nem ismerek a hiten belül. A katolikus Vasady Péter *Nem ragyogtak hiába* című, 2002-ben kiadott prózai írásaiban olvasom az alábbiakat: „Ökumené? Igen. Együttműködés. Rátalálni egymásra Krisztusban. A félelmet, az alapos vagy alaptalan előítéleteket halomba hordani, mint az elrozsdált, öreg mordályokat. Nagy, világra szóló fegyverletétel.” Hadd említsem meg a református Gyökössy Endre *Kézfogás* című füzetsorozatát, amelyet katartikus élményként, áhítattal és hittel olvasok: néptanítói egyszerűségében is csodálatos. Vagy utalnék Hamvas Béla *Arlequin*ről szóló tanulmányára (megjelent a Vigilia Könyvek sorozatban), amelyben az író azt mondja: „Arlequin a világ legritkább fickója és az emberi élet fő alakja, tulajdonképpen egy clown. (...) A tarot huszonkettődik fokának, a csörgősípkás bolondnak titkát nem lehet megtanulni. (De) Arlequin – mégsem – zseni. Azt sem tudja, mi a zseni.

Csak bámul, és nem érti, hogy a szavakkal miért komédiáznak. Ha megérti, mint Szent Ferenc, leül és mosolyog, és elkezd szundikálni. Míg Isten fenn él az égben, a világon nincsen semmi baj.”

Hogyan látja művész úr a keresztyénség és a humor viszonyát? Mi a helye a humornak a hitben, egyáltalán, van-e helye viccelődésnek Isten dolgainak közelében?

1993-ban felléphettem Kerekes Károly katolikus pappal, aki *Hit és humor* címmel írt egy lenyűgöző tanulmányt. Az atya találóan fogalmaz: „Hogy az ábécé rendjén kívül mi hozza a kettőt egymáshoz, azt ésszel nem könnyű megfogalmazni. Hiszen egyik sem igazán az emberi értelem sajátos területe. Ősibb annál, mélyebb és elpusztíthatatlanabb mind a kettő. Abból a tartományból való, ahol az élet és a szabadság terem, ahol még nem csörgetik az értelem kulcsait és az akarat bilincseit [...], a bűnbeesés előtti éránk édenkerti örömforrásaiból. Pascallal mondom, ezt a szférát nem az ész, hanem a szív rezonjai igazolják.” Szintén Kerekes atyánál találtam ezt a két gondolatot: „Komikum és tragikum külső irodalmi öltözet csupán. A humor viszont valami, ami belülről fakad.” „Amit az ész el nem ér, ott kezdődik az Isten szavára való odahallgatás.”

Figyelemre méltó a magvető példázatához fűzött (Lk 8,6 kk) kommentárja is: „Elszáradt, mert nem volt humora, nem volt oldó talajnedvessége. Mi a humor? Oldóképesség! Megoldhatatlannak és feloldhatatlanul ellentétes dolgoknak isteni kegyelemből való feloldása, megoldása.”

Kerekes atya szerint a szentek életével kapcsolatban régebben is jegyezték fel humoros eseteket. Jézus humoráról, az Isten humoráról azonban csak a legújabb nemzedék mert szólni. Az atya 1957-ben írt egy huszonöt oldalas

tanulmányt az evangéliumi humorról, ám ezt még a *Vigilia* is túl erősnek tartotta, átirását kérte... Aztán szép lassan teret nyertek ezek a dolgok.

Hit és humor? „Ha az Istennek nem lenne humora, akkor nem lenne érdemes élni” – védte meg Kerekes atyát egy katolikus paptársa. Vajon humorérzék nélkül mit kezdetett volna Jézus a hitetlenkedő Tamással és az esetlenkedő Péterrel? Bennünket is csak így bír elviselni. Bennünket, akik olyan nagyok képzeljük magunkat, pedig jaj, de kicsik vagyunk! („Ő tudja – csak Ő tudja –, hogy mi van az emberben.”)

A keresztény hit és humor összeférhetőségéhez illusztrációként – ha nem szerénytelen – szeretnék a Kairosz Kiadónál 1999-ben megjelent, *A huszadik század idill-kollázsa* című könyvemből idézni. Ebben a negyven fejezetre osztott, külső megjelenésében misekönyvet idéző munkámban hozok néhány történetet a sivatagi atyák humorából (Agapé Kft., 1997). Néhány anekdota talán még közelebb visz minket a témához:

„Az egyik előljáró így szólt testvéreihez a közösségi misén:
– Ma nem lesz prédikáció, mert valamit szeretnék mondani nektek.”

„Makariosz és Beszáriol atya egyik testvérükről beszélgetett.
– Sohasem hallottam, hogy valakiről rosszat mondott volna – dicsérte az egyik. Mire a másik megjegyezte:
– Talán csak nem azért, mert mindig magáról beszélt?”

„Hiláron atya nagy alázatosságában szívesen mondogatta:
– Azt a keveset is, amit tudok, a tudatlanságomnak köszönhetem.”

„Szerafion atya szerette mondogatni szerzeteseinek:
– Ne feledjétek, hogy egy perc rosszkedv miatt elveszítetek hatvan másodperc boldogságot.”

„– Nos, fiam, milyen problémád van?
– Állandóan magamban beszélek, atya.
– Mióta?
– Amióta rájöttem, hogy ez az egyetlen módja annak, hogy rólam is lehessen valami jót hallani.”

Min tud Sándor György igazán jót nevetni – a fenti anekdotákon kívül? Nevet-e, és milyen gyakran a humoralista?

Buster Keaton erényeként szokták említeni, hogy halálosan komolyan, faarccal adta elő a jeleneteit. Magam azt vettem észre a fényképeimen, hogy az arcberendezésem olyan lehet, hogy *belülről* nevetek ugyan – de a

külső nevetés valahogy nem áll jól, majdnem kényszeredett. Sokan kérdezik, hogy az önálló estjeimen, mikor a nézők dőlnek a nevetéstől, én miért faarccal mondom a poénokat – persze, így nagyobb is a hatása. De én is tudok nevetni. Egészen egyszerű dolgokon. Például az imént említett Buster Keatonon: félreáll, előre enged valakit egy ajtónál, majd becsukja, és ő nem megy utána....

Molière azt mondta: a nevetés diadalordítás. Megreszkírozom, hogy azok az emberek, akik mint a fakutya, mindenben nevetnek, valójában lehet, hogy humortalan emberek. Nem állítom, hogy a humornak keserűnek kell lennie. De minden nevetés, minden humor alján van egy kis keserűség, egy kis melankólia. És minden keserűség, minden tragédiának vélt dolog alján is kell egy csipetnyi humornak lenni. (Így mindkettőt könnyebb elviselni.)

Min nevetek? A humor lényege szerintem az állandóság. A humorral megáldott, megvert embert „arisztokratikusan” lebecsülik néha, mondván, „komolytalan”, pedig hát lehet, hogy sokkal mélyebben együttérző, komoly, a világ arányait helyre tevő ember. Ősatyánk, Ábrahám is nevetett, a bibliai történet megörökítette...

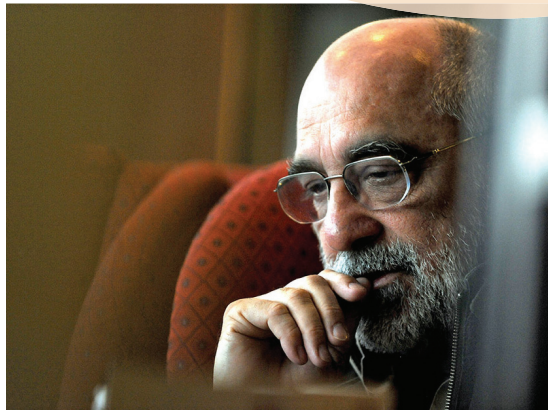
Lyoni Iréneusz egy ízben ezt mondta: „Gloria Dei vivens homo.” Ez a nehezen lefordítható mondat körülbelül azt jelenti: az olyan ember szolgál leginkább dicsőségére Istennek, aki csupa életöröm.

Köháti Dorottya

Misszió magazin, 2003. IV. szám (fókuszban a humor)

Pasasokkal kalákában

Gryllus Dániel zenész, zeneszerző nevét kevesen nem ismerik ma Magyarországon. Eredeti végzettsége mérnök, de már az egyetemi éve alatt megalakította a *Kaláka* együttest. Szerzte a világban koncerteztek, Európában, a Távol-Keleten, Dél-Amerikában és természetesen magyar közönség előtt is, itthon és a szomszédos országokban egyaránt. Gryllus Dániel munkásságáért több díjban – köztük a legmagasabb kulturális kitüntetésben, a Kossuth-díjban is – részesült. Hogy magazinunk e számának témájának apropójából miért éppen őt javasolta interjúalánynak Szeverényi János szerkesztő, az a kérdező számára nem derült ki. De legalább egy talpig férfival beszélgettünk.

Mi a véleménye a mai férfiakra?

Nincsenek kialakult szempontjaim, értékítéletem akár férfiakról, akár nőkről van szó. Vannak köztük ilyenek is, olyanok is. De összességében talán elmondhatom, milyen változásokat tapasztalok. Például azt, ahogy a feminizmus valósággal átrajzolja őket. A tömegkommunikációs áradat ma olyan modelleket mutat be, amelyek széttűzzák a klasszikus férfimodellt. Mára már a pedagógusi, lelkészi, karmesteri pálya is elnőiesedik, már csak a bányászok tartják magukat! – mondta a minap egy barátom. Ma már mindenki mindenféle feladatot elvállalhat. Így lehet egy férfi napjainkban feminin alkatú is – vagy épp az ellenkezője, „macsó” típusú, és még sorolhatnám.

Van férfiideálképe?

Nincs, és igazából én nem is szoktam ezeken a kérdéseken gondolkodni.

A családján belül van-e kialakult férfiszerep?

Elsősorban apámra gondolhatok, aki igazi apa – és persze a mamám is igazi mama. Apának amolyan konzervatív modellben viselt szerepe van, természetesen ebben a nagymama is meghatározó volt. Azt mondhatom, hogy teljesen normális szellemiségben nőttem fel, a nevelés és az élet egy-egyben volt nálunk. A nevelés „dresszírozó” módja nem biztos, hogy min-

den esetben alkalmazható, mivel a kötelező erejű „kutyaidomítás” hamar leperreg a gyermekről – precíz felnőtteknek így lehet egészen trehány gyermekük is. Amit egy szülő sugalmazhat a gyermekének, az az értékrend, az erkölcsi modell. A legfontosabb tehát a példamutatás és az, hogy együtt kell élni a gyermekkel.

Gyermekei születésekor milyen apamodellt választott?

Nekem nem volt semmilyen nevelési programom. Lányom, Dorka egészen fiatal – huszonnégy éves – koromban született. Atyai érzéseim igazán nem akkor alakultak ki, amikor megszületett, hanem amikor a kezembe vettem őt, és még inkább akkor, amikor valamilyen kommunikáció indult meg köztünk. A nevelés számomra ezzel kezdődik. Természetesen Samu fiam születésének is nagyon örültem – ekkor már tudtam persze, hogy mit is jelent apának lenni. Számomra az emberré válás lényege az, hogy morális lényt neveljek, aki emberi módon használja az esztét.

Koncertjein a férfiak vagy a nők a zene iránt érdeklődőbbek?

Ha a közönség összetételét nézzük, nincs különbség. De szerintem a nők sokkal érzékenyebbek, elfogultabbak irántunk – lévén, hogy zenekarunk négy férfiből áll. Ha vannak férfiasabb férfiak és nőiesebb férfiak, akkor az utóbbiak fogékonyabbak a zenére, a művészetekre.

Sokan tudják Önről, hogy evangélikus. Melyik gyülekezethez kötődik?

Lakhelyem szerint a budavári evangélikus gyülekezethez tartozom, de a Deák téri gyülekezethez is kötődöm, éppen a zenei alkalmaknak, a Luthéria énekkarnak, és a már elhunyt Keken András lelkésznek köszönhetően. Ebben a gyülekezetben konfirmáltam.

Az Ön számára mit jelent Jézus mint férfi?

Fontos a tanítása, tanítói alkata; az, hogy odasereglettek köré az emberek, hogy tanuljanak tőle. Számomra a *Hegyi beszéd* általa mondott bizonyos mondatai nagyon fontosak.

Kik azok a férfiak, akik hatással vannak a gondolkodására?

Weöres Sándor, Kányádi Sándor verseit szeretem; ezek igen sokat jelentenek nekem.

Milyen zenét hallgat a zenész, ha „pihen”?

Népzénét, dzsesszmuzsikát, Bach-műveket, és általában barokk zenét. Számomra Bach világa a zene felső rétege – ezt szüleim jól belém oltották –, az ő zenéje még gépzeneként, telefondallamként is szép. Rettenetesen tar-

Gryllus Dániel

tom, hogy a kékestetői sípályán egész január–februárban mindig szól a zene, hasonlóképpen áruházakban, liftekben is – ez teljesen kiüresíti a muzsikát. A mai zenészek közül sokan ilyen bárhol játszható, bárhol megszakítható zenét írnak, amelyre igazából nem is kell odafigyelni, hiszen valójában nincs is jelentősége.

Miért zenél, mi a küldetése ezzel a munkával?

Küldetésem a zenében elmondott üzenet, az, amit nehezen tudok szavakba önteni. Talán a „szeretet”, bár e szó kimondásától kicsit viszolygok, mert olyan sokan kimondják feleslegesen. A szeretet az, ami önmagában hat. Én mindig is azokra néztem föl, akik adni tudtak valamit, akik örömet szereztek az embereknek. Az egész művészetben ez az örömszerzés a legfontosabb. Ha ez nincs, nem ér semmit az egész. A Kaláka zeneboltot is azért létesítettük, hogy a megzenésített verseink valóban eljussanak a közönségünkhöz.

Véleménye szerint többet kellene-e foglalkoznunk a zenével?

Ez teljesen az egyéntől függ. A legjobb az, ha már gyermekkortól fogva foglalkozunk a zenével. Régen a falusi ember a saját falujának a zenéjét hallgatta, ma már minden földrész mindenféle módon előadott zenéjét hallgathatjuk – nagy a választék.

Balog Eszter

Misszió magazin, 2004. III. szám (fókuszban a férfi)

Találkozás egy érzelmiségivel

Eperjes Károly Kossuth-díjas színművész „ézelmiséginek” tartja magát, és ennek a beállítottságnak szeretne a hírnöke lenni – nyilatkozta egyszer. Alakításai és a hitről tett kijelentései szintén egy ézelmekkel teli, szenvedélyes embert sejtetnek. Nem véletlen tehát, hogy a szenvedély kapcsán éppen vele beszélgettünk...

Idegen nyelvekben, de a magyarban is benne rejlik a szenvedés a szenvedély szóban. Ez a két fogalom az Ön számára is összekapcsolódik?

A szenvedély, ha igazán vizsgálom, nem kifejezetten tudatos cselekvés. Azt jelenti, hogy valaminek a rabjává válunk. Ám vannak jó szenvedélyek is; amikor valaki, hogy

úgy mondjam, a jó rabságában van. Ez viszont már tudatos módon is elérhető.

Hogyan?

Úgy, hogy tudatosan a jó irányába próbálunk hatni.

Ön szenvedélyesnek tartja magát?

Kétségtelen, hogy vannak szenvedélyes pillanataim. Néha egy kicsit sokat beszélek, és sajnos nem mindig elég szeretettel. Ugyanakkor igyekszem szenvedélyesen kereszténynek lenni, bejárni a jános utat, megszelídülni, de még nem vagyok a végén. Leginkább tudatosan szenvedélyes ember szeretnék lenni. Amint azt már mondtam, ha igazán vizsgáljuk, úgy tűnik, mintha a szenvedély minden tudatosságot nélkülözne. Ez rendszerint így is van. Például abban az esetben, ha valaki rabja az alkoholnak vagy a cigarettának, valamely ézelkét követi. Ritka az olyan ember, aki jó irányból szenvedélyes, tehát a tudatosságban eljutott egy olyan szintig, hogy már nem tud másként viselkedni.

Úgy tudom, korábban Ön is egy káros szenvedély, a kábítószer rabja volt.

Sajnos igen. És elmondhatom: tudom, hogy egy szenvedélybetegségből nem lehet csak terápiás módszerrel kigyógyulni. A terápia annyiban

Eperjes Károly

fontos, hogy a szabad akarat visszaszerzésében segít. Valójában azonban nincs más kiút, mint az, hogy az ártó szenvedély helyére annak orvosa kerül: Isten.

Önt ki támogatta ebben?

Nézze, azt gondolom, hogy – bár nem tudom, hogy ki vagy kik, de – nagyon jól „engeszteltek” értem. A keresztény embernek ugyanis két nagy lehetősége van. Önmagáért vezekelnie, másokért pedig engesztelnie, azaz imádkoznia kell. Az engesztelő keresztény pedig szenvedélyes keresztény, mert többletet ad az Isten felé. A jó vezeklő is előbb-utóbb engesztelővé válik, mert jól tudja, milyen sokan szenvednek ima nélkül. Ami engem illet, mások engesztelése által, Isten kegyelméből, szabad akaratomból hozott döntésem az, hogy az igenem legyen igen, a nemem pedig nem. Azaz a kegyelemre igent mondjak, a kísértésre pedig nemet.

Köztudott, hogy az Ön számára ebben sokat jelent, hogy hitét a katolikus egyházban éli meg.

Ökumenikus kereszténynek tartom magam. Ugyanakkor azt vallom, hogy minden vallásnak megvan a maximuma. Önöknél két szentség van. Nekünk, katolikusoknak, a hét szentség gyakorlása óriási lehetőség. Az Úr imájának centruma ez: „Add meg nekünk mindennapi kenyerünket ma!” A katolikus egyházban megvan a lehetőségem arra, hogy mindennap elmenjek szentmisére és szentáldozásra, azaz mindennap Krisztus-hordozó tudok lenni. Mióta erre rájöttem, szenvedélyes, naponkénti megtérő vagyok!

Hadd térjek vissza a korábbiakra, amikor kegyelemről és kísértésről, jóról és rosszról esett szó. Ezek a hivatását, a színművészetet is eszembe juttatják. Hiszen – természetesen nagyon leegyszerűsítve – a dráma sem más, mint a jó és a rossz harca, amely katarzissal zárul.

A szakralitás vége katarzis. Tehát a jó mű vége katarzis, azaz megtisztulás. A rossz mű vége pánik és hülyítés. Az a profán. Tudja, nem mindegy, hogy valaki művész-e vagy szaki. A művész szakrális. Mert hivatást gyakorol. A szaki, az csak mesterséget. Ezzel nem azt mondom, hogy aki művész, az ne sajátítsa el a mesterség fogásait. De aki nem egyesíti a morált és a bölcséletet, az nem művész. Az álművész.

Hogyan lehet helyesen egyesíteni egymással a morált és a bölcséletet?

A tanítás kétpólusú. A tanítványokat is tanítványoknak hívták, nem „okitmányoknak” vagy „nevelményeknek”. Igazi tanítvány csak művész lehet, bármely mesterségről legyen is szó. Mert a szívre nevelni kell, az agyra

pedig okítani. Ha csak a szívre nevelünk, hiszékenyek leszünk. Ha csak az agyat okítjuk, racionalizmusban szenvedőkké válunk. Nagyon fontos a szív és az agy harmóniája. A szívbe a Biblia közepének, a Tízparancsolatnak a morálja, az agyba pedig Arisztotelész Poeticája való. Morál és bölcsélet. Ez a művészet. Ez az európai kultúra. Ez esett szét. Már csak szakmaiság van, amihez nem az isteni bölcséletet használják, hanem új, pogány, barbár szokások szerint élnek, lásd: Való világ.

Ön személy szerint hogyan küzd ez ellen?

A magam eszközeivel igyekszem megmutatni az embereknek, hogy van más út.

Azaz az alakításain keresztül? De hiszen Ön színész; a szerepeket „kiosztják” Önre. Legfeljebb visszautasíthatja őket. Díjak tucattjaival a háta mögött feltételezhetően már megteheti, hogy eldönti, elfogad-e egy szerepet vagy sem.

Soha nem úgy választok szerepet, hogy az tetszik vagy nem tetszik, mert úgy prostituálnék. Elolvasom az egész anyagot, és ha meglátom benne a megigazulás lehetőségét, akkor elvállalom, legyen akár pozitív, akár negatív egy adott karakter. A passiótörténetben sem csak Jézust és Máriát kell eljátszani, hanem Pilátust és Júdást is.

Akkor vélhetőleg ezért vállalta el a nagyapa, Monori Sándor szerepét is az *Eldorádó* című filmben, annak ellenére, hogy abban egyszer durván gyaláznia kellett az Istent.

A szerep „ördögien nehéz” volt, de az egész mű az igazságra irányult, ezért elvállaltam. A jó műben a negatív szerepet is üdvös eljátszani. Az említett jelenetben a nagyanya (Pogány Judit) a hátsó ülésen ül a beteg unokámmal, én pedig elől káromlom az Istent. Gyakorló keresztényként – érthető módon – nem volt könnyű eljátszanom ezt, de ekkor Isten azt „mondta” nekem: „Minél inkább szidsz, annál jobban kiderül, mennyire kötődik hozzám a nagyanya.” Minden szerepnek meg kell keresni a fixa ideáját. A nagyapa esetében ez a majomszeretet volt, vagyis az, hogy a családot helyezte Isten elé. Az embereknek ugyanis három betegsége van: a nacionalizmus, az internacionalizmus és a majomszeretet. A helyes identitás így hangzik: Isten – család – haza. Aki ezt az egységet megbontja, az hibát követ el.

Eperjes Károly

A szerepválasztással kapcsolatban elhangzottak egybecsengenek azzal a verssorral, amit egyfajta életmottójául választott: „Az igazat mondd, ne csak a valódit.”

József Attila *Thomas Mann üdvözlése* című versének egy sora ez. Amit a költő ajánl, az remekül kifejezi, hogy az igazság a valóság felett áll. A valóság az, hogy születünk, meghalunk. Az igazság pedig az, hogy van feltámadás.

Gazdag Zsuzsanna

Misszió magazin, 2004. IV–V. szám (fókuszban a szenvedély)

Hitről, zenéről, hazáról több tételben

Szokolay Sándor Kossuth-díjas, Corvin-lánccal kitüntetett, nemzetközi hírű evangélikus zeneszerzőt nagy megtiszteltetés volt kérdezni a Híd magazin számára. Sopronban él, de egy szerencsés pillanatban Budapesten találkozhattunk. Sajnos csak „morzsákat” adhattunk közre a jóval hosszabb beszélgetésből, de lelki tartást,

reménysugarat így is kapunk a közvetlen, alázattal és szerénységgel szóló művésztől.

ELSŐ TÉTEL: A ZENE

Művész úr, hogyan találkozott a zenével?

Kunágótán születtem zenész családban, nagyapám – autodidakta módon – 5-6 hangszeren is játszott. Édesapám hegedűművésznek készült, de nem tudta befejezni tanulmányait. Ösztönös tehetség volt; amikor én békéstarhosi diák lettem, madrigálkórust alapított Orosházán, majd Solymáron. A pályám nem úgy indult, hogy eldöntöttem: muzsikus leszek. Misszionárius, pap szerettem volna lenni, s azt hiszem, nem is nagyon lettem más... A jó hallás, az énekszeretet bennem volt, szavalni is nagyon szerettem, a költészet bűvöletében élem egész életem.

De mégis, „időben” jött egy életre szóló fordulat. Ma már fogalom Békéstarhos neve...

Az Orosházi Evangélikus Gimnáziumban tanultam, de valahogy nem találtam a helyem. Azóta is azt vallom, az ember nem lehet boldog, ha nincs a neki rendelt helyen. Édesapám figyelt fel arra, hogy Kodály-iskola (ún. „élményiskola”) alakul Békéstarhoson, s elvitt felvételizni. Nem nagyon volt kedvem menni. Nem voltam túl következetes – utólag a felvételi után ugyanis már hazamenni sem akartam. A kastély, a hatalmas park, a gyönyörű környezet megragadott, rögtön az első hetekben több száz magyar népdalt tanultunk meg! Beleszerettem ebbe az iskolába, zongorázni is itt kezdtem. Mikor „kinőttem” a Zongoraiskola első kötetét, tanárnőm ajánla-

tára próbáltam kis etűdöket írni. Még alig olvastam jól a violin- és a baszszuskulcsot, de már örömet okozott a saját magam kitalálta dallamok, karakterdarabok írása. A zenei pályára való hivatást, küldetést úgy tűnt: felülről kaptam! Zeneszerzői előtanulmányok nélkül írtam az összhangzattanról, akkor még azt sem tudtam, hogy mi fán terem. Nem volt kétséges, hogy „rám szakadt” valami váratlan „kifejezési vágy”, amit gyermek-karakterdarabok követtek. A kottafüzet fedelére ezt írtam: „Zene-Bona”! Hüvelykmatyi, Pityergős, Fogócska, Hízeltgő, Dalocska, Csúfolódó, Verekedős, Csivitelő és egyéb zenei tréfák. Leírni is alig tudtam őket. Ezt kemény munkaévek követték. Magam sem igen értettem, hogy „miből lesz a cserebogár”. Azóta is a teremtő isteni erők bámulatában élek. A zenei anyaggal és önmagammal birkózom. De örömet jelent ez az életmód azóta is. Talán ettől váltam alapjában véve hálaadóvá! Okom is volt rá bőven.

Mi az Ön megfogalmazásában a zene? Kevés hivatottabb ember van, aki erről szólhatna...

Gyerekkoromban lenyűgözött a szél fúvása, a vonat zakatolása, a sínek sokféle hangja, a nyári vihar kirobbanása, a poharak hangolható csengése, a madarak éneke, s hamar felismertem a Csend ámulatba ejtő változatait. Hivatásommá, de még inkább légzési formává vált az „alkotói játék”, s ezért hálás vagyok Istennek. Ha fafaragó lennék, hasonlót próbálnék kifaragni, ha költő, ezt verselném meg, ha pap, erről prédikálnék. Adottságaimat nyilván fentről kaptam, Békéstarhos ezzel a bizonyossággal ajándékozta meg életem.

Népdalok sokasága tette ragyogóvá gyermekkorunkat, legtöbbször séták közben énekeltük őket. Nem véletlenül nevezte őket Bartók „a természet tüneményeinek”! Nyelvünk szépségén s zenei anyanyelvünk gazdagságán egyszerre ámulhattunk. Kodály mondta egy ízben, hogy „ideje lenne a népnek visszaadnunk azt, amit tőlük kaptunk!” Persze nemesített formában. Nos, ezt nem tettük meg, máig sem. A politika sem adta meg, csak ígérte. A teremtett világtól egyébként semmit sem lehet ellopni. Isten ezt nem engedi. Titkokat rejtett a zenébe is, hiszen elmélyít, többletet ad! A hátgerincen szalad a gyönyörűség hatása: ha hallgatjuk.

MÁSODIK TÉTEL: A LUTHERÁNUS HIT

Művész úrról tudnivaló, hogy hívő, evangélikus ember. Vallásosan nevelték?

Édesanyámnak köszönhetem, hogy kételkedés nélküli hitben nőttem fel, és őriztem ezt a hitet az ateizmus kíméletlen évtizedei alatt is. Orosházán ismertem meg Fürst Ervin lelkészt, első prédikáló papomat, aki példaképem lett. Azt mondhatom, hogy lélekben, hitemben Orosházán, zeneileg Békéstarhoson, testben pedig Kunágótán születtem.

Mestereim, tanítóim között tisztellem a katolikus Kodály Zoltán tanár urat, a református Ádám Jenőt, a szintén katolikus Bárdos Lajost és Farkas Ferencet. Felekezeti hitemet éltem, tartottam, de egyetemes istenhitemet fontosabbnak éreztem. Bizonyos vagyok abban, hogy az örökkévalóságban a földi felekezetek nem valami „karámban” különülnek el, hanem egyetemes közösségben élnek. Valahogy úgy, mint ahogy a „földi mértékegységek” sem léteznek az Örökkévalóságban: centiméterektől a mérföldekig. Percek, órák, napok, hónapok és évek időmértéke sem működik földi értelemben... És így tovább. Elképzelhetetlen számunkra annak a világnak a valósága! De az a bizonyosságom, hogy minden elképzelésünknél tisztább, szebb és igazabb az örökkévalóság! Az isteni világ és a földi világ nem mérhető együtt. Persze én a saját vallásomat sem helyezem a többi vallás fölé, de alá sem. Felekezetiségemnek nincs elhatároló szándéka. Magam a más vallásában nem azt keresem, amivel nem értek egyet, hanem éppen azt a jót, amit szinte már irigylésre méltónak tartok, s azt igyekszem a magam vallásába beépíteni! Ahogy Németh László írja a vallási türelemről: „a másik érdemeit kell kiemelnie!”

De szeretem a sajátomban a lutheri „ingyen, kegyelemből” isteni koncepciót: épp az egyik leggyönyörűsebb Ige szerint. A „mert úgy szerette Isten a világot” kezdetű sorok a lelkemet mindig megrendítik, mert az isteni ars poeticának summázása.

Az evangélikus zene nagyjai, Bach, Schütz hogyan hatottak hitére, művészetére?

Bach passzióinak, a *h-moll misének*, a *Magnificat*nak nagy csodálója voltam, ám eleinte még nem voltam „tudati” lutheránus. Bachot mindig is a zene istenének tartottam, később vált fontossá, hogy ráadásul ő evangélikus is.

Úgy szoktam mondani: túllátok a templomkertemen, vagyis tisztellek minden vallást, a lutheri tanítás mégis azért olyan meghatározó számomra, s azért jó, hogy evangélikus vagyok, mert nem gyötrődöm, nem „kell” félnem a félelmetes Istentől. Hálaadó típus vagyok, az ateizmus évtizedei alatt is kételkedés nélküli hitben éltem. (Sok bajom is származott belőle, hogy rebellis voltam, de erről most ne beszéljünk...) Nem hullott az ölembe semmi, meggyőződésem, hogy minden annyit ér, amennyire az ember megküzdött érte. Árat fizetni – ez fontos jellemzője az életemnek. Korunk utálatos szava az önmegvalósítás. A szolgáló élet sokkal fontosabb! Bármi legyen is a foglalkozásunk, tudjunk szolgálni.

A szakrális zene a hit és zene találkozása, ezen a nyelven hogyan fejezi ki hitvallását?

Schumann mondta: ha nyitott templomajtó előtt mész el, és orgonaszót hallasz, állj meg, és lépj be! Az orgona fenséges hangszer. A szép zene az örökkévalóság előlege.

A teremtésnek persze nem tudunk fölébe kerekedni, csak azzal gazdálkodhatunk, amit kaptunk, de egy kis előleget mégis juttatott nekünk Isten abból az ésszel fel nem fogható, csodálatos világból, ami az örökkévalóságban vár majd ránk. A Biblia is tele van zenei utalásokkal, jelzésekkel. Isten elrejtette a teremtés csodáiba a szépséget! A hitvallásomat operáimban (melyeket én hitvalló daraboknak nevezek), az *Ecce homőban*, a *Sámsonban* vagy a *Lutherániának írt sok-sok kórusművemben*, kantátáimban (*Luther Kantata*, *Confessio Augustana*, *Libellus Ungaricus* stb.), *Missa Pannonica* misémben, *Ego sum* című szimfonikus képsorozatomban fogalmazom hanggá, zenévé.

HARMADIK TÉTEL: A HAZA

Hogyan látja korunkat, feladatainkat mint felelős, hívó, keresztyén, magyar ember, hangsúlyt téve valamennyi jelzőre?

A nemzettudat nem politikai meggyőződés volt nálam, hanem Bartók, Kodály egyetemes magyar, európai és univerzális emberi magatartását érzem magaménak. Kodály egyébiránt a legszigorúbb ember volt, akivel valaha találkoztam. Szigorúan szeretett. A hazáról szólva – nézetem szerint – sem Európa, sem Magyarország, sem a világ nem igen volt még ilyen mélyen a történelemben, mint napjainkban. Egy katartikus, békés krízis nélkül féltő, hogy szakadékba rohan. Az ateizmus óriási tévedés! Hit nélkül és erkölcs nélkül tartósan nem maradt fenn nemzet, és nem is fog. De hogy hogyan kanyarodik vissza, mennyi kerülőn, vargabetűn keresztül? Az ember gögje hatalmassá nőtt. Pedig vannak okulnivaló jelek, profétálások. Életem egyik legdrámaibb emléke 1956. Szinte végig az utcán voltam – nem harcoltam, figyeltem és fényképeztem. Apokaliptikus jelentősége volt.

Az évek fokozatai nyilvánvalóak voltak. Először árvíz, majd földrengés, végül az elfojtott nép tört ki... A „robbanásveszélyt” mindenki érezte, csak az elnyomó hatalom nem akarta tudomásul venni. Én az evolúció híve vagyok. De tudom, hogy igazi tisztulást gyakran véráldozat hoz. Ennek viszont az ára mérhetetlen pusztulás! Ma az ördögi erő (amiből egyre több van, mint pl. a terrorizmus) nem tud Isten ügyének ártani! De kellemetlenkedni nagyon sokat tud. És ilyen szimpatikusra, mézes-mázosra még sosem festette magát, mint korunkban. Az emberiség nem akar tanulni. A megújulás, a tisztulás, az igaz, a szép, a jó elengedhetetlen az életben, művészetben egyaránt. *Bölcs Náthán* című operámban elhangzik a kérdés: Kinek a leg-

Hitről, zenéről, hazáról több tételben

igazabb a hite? A válasz: Annak, aki amit hisz, betartja... Az alázat az alkotás titka. De ez kevesek gondja!

Hogyan summázná most, 2005-ben alkotói pályafutását és hittapasztalatait?

Ösztönös ember vagyok, amit ma már szívesen vállalok. Az alkotáshoz nem elegendők az élmények, a tehetség sem, kell hozzá „csiszolóerő”. Kodály tanította ezt is nekünk. És a „tartást”. A zenei építmény is összedől, ha nem tervezik. Csodálatos ajándéka volt Istennek, hogy az első műveim szinte érdemtelenül berobbantak, Kodály, Bárdos, Farkas Ferenc, Ádám Jenő és még sokan mintegy jellemsorfolat álltak az akkori fiatal tehetségek mellett. Hova lettek az ilyen segítő példaképeink? De élünk. Megmaradtunk. Hiszem, hogy tisztulás nélkül zsákutcába jutunk. Próbálok hinni egy vér nélküli, katartikus megújulásban! Mi kell ehhez? Isten irgalmas szeretetére támaszkodva az elvesztett moralitás visszaszerzése.

Kőháti Dorottya

Híd magazin, 2005. III. szám (fókuszban a zene)

Közel van az Ő visszajövele

Cseri Kálmán református lelkész Isten embere, küldött, aki jézusi egyszerűséggel és hitelességgel hirdeti évtizedek óta az Igét. „Gyümölcsseikről ismeritek meg őket” – mondotta az Úr. A pasaréti puritán templomban hangzó prédikációk és a lelkigondozói szolgálat sok és jó gyümölcsöt termett, más felekezetek számára is, hazánkban és szerte a nagyvilágban.

Hogyan látja a keresztyénség állapotát és helyzetét a világban?

Nem szeretnék felszínes választ adni. Minden kategorikus kijelentés csak nagyképp lehet, hiszen mindnyájan többnyire közvetett információkkal rendelkezünk, nyilvánvaló azonban, hogy a keresztyénség aránya csökken a világban. Komolyan kell tehát vennünk a jézusi figyelmeztetést, hogy minőségi tanítványságra van szükség. A só nincs többségben az ételben, de az egészet megízesíti, hasonlóképpen a kovász meg a világosság is, amiről Jézus a Hegyi beszédben beszélt. Arra a minőségi tanítványságra kell törekedni, ami több a formális vallásosságnál és kegyeskedésnél, ami valóban Krisztus-követés.

Sokan úgy fogalmazznak, hogy keresztyénség utáni korszakba jutottunk. Erről mi a véleménye?

Nem tudom, hogy milyen volt a keresztyén korszak, ha egyáltalán volt, mint ahogy a „keresztyén Európa” is – megítélésem szerint – csupán üres szólam. Mikor volt Európa a szó bibliai értelmében keresztyén?

Ma játszadoznak ezekkel a kifejezésekkel, hogy „posztmodern” meg „keresztyénség utáni”. Mindig olyan korszak van, amilyenben élünk. Úgy gondolom, hogy most ugyanolyan nyomorúsággal küzd a legtöbb ember, mint korábban, és ugyanúgy Jézus Krisztus tud megoldást, szabadítást, kiutat adni.

Ázsiában, Afrikában, Dél-Amerikában keresztyén ébredések vannak. Ennek összefüggésében mondhatjuk azt, hogy az európai vagy a nyugati keresztyénség elveszítette az ízét, és talán Isten ítélete alatt van?

Az nyilvánvaló, hogy az Európán kívüli keresztyén egyházakban, közösségekben egyre erőteljesebb az evangélium hirdetése. Vannak ébredések. Az ébredés azt jelenti, hogy rövid idő alatt sokan jutnak élő hitre és új életre. Ez most Európáról nem mondható el. Én elképzelhetőnek tartom, hogy még a misszió és az evangelizáció is megfordul, és Afrikából, Ázsiából jönnek majd ide evangélisták, hogy Jézushoz vezessék az elpogányosodott európai tömegeket.

Milyen állapotban vannak a magyarországi egyházak és ezen belül – mondhatom talán így – a két testvéregyház, az evangélikus és a református? Mivel sok gyülekezetben végzett már szolgálatot, számos tapasztalata van.

Ez a két nagy protestáns felekezet a gyülekezeteiben él. A gyülekezeteknek elég nagy az önállóságuk, és közöttük igen nagy különbségek is vannak. Ha a látható bajokat akarjuk orvosolni és a jó példát követni, akkor először az okokat kell világosan látnunk. Azt tapasztaltam gyülekezeti látogatásaim során, hogy ahol komolyan veszik a Szentírás isteni ihletettségét; s valóban tiszta és hamisítatlan tejjel táplálják a gyülekezeteket (1Pt 2,2), sőt kemény eleddel is kapnak a hívők, ott ma is van élet. Bibliai kifejezéssel szólva – a Zsidókhoz írt levélből – ahol bíznak abban, hogy az igazi igehirdetés az Isten szájából származik, és az ige nem tér vissza üresen, hanem véghezviszi, amit akar (Ézs 55,11), ott ma is vannak életjelek, és vannak gyümölcsök. Ez meglátszik az anyagiakban és olykor a létszámban is, bár ez utóbbi nem feltétlenül tekinthető fokmérőnek. Mindenképpen meglátszik a lelki élet mélységében, a diakóniai tevékenység sokszínű és intenzív voltában és a közösségi munkában – ebben az individualizálódó, közösségellenes szellemiségben, amiben élünk, nagyon egészséges, gyógyító, befogadó közösségek vannak az ilyen gyülekezetekben. Ahol csak a tradíciót veszik komolyan (nem mintha az nem lenne fontos és nagy érték), ott könnyen múzeumká válik a gyülekezet. A múltkor mondta keserűen egy lelkipásztor, hogy úgy érzi magát, mint egy taxis a taxiállomáson – ha valakinek szüksége van rá, jön, rendel, fizet, és eltűnik. Isten őrizzen meg attól, hogy növekedjen az ilyen gyülekezetek száma, és Isten segítsen, hogy egyre több családias, növekvő közösségünk legyen!

Sok jó szándékú lelkészt és gyülekezeti tagot ismerek, akik küzdenek gyermekeikért, családjukért, házasságukért. A mai korszellem azonban begyűrűzik a gyülekezetekbe is, és sokan tehetetlennek érzik magukat a médiából és egyéb forrásokból ömlő szellemiséggel szemben. A hívő családok is megrendülnek. A házasságok súlyos terheket hordanak, illetve szétesnek. Valaki úgy fogalmazott, hogy vannak szülők, akik szinte „térden járnak a lakásban”. Arra utalt, hogy rengeteget imádkoznak gyermekeikért.

Egyre nehezebb védekezni az ellen, hogy a világ betörjön az egyházba. Közhelynek számít a mondás, hogy az egyháznak a világban van a helye, de

a világnak nincs helye az egyházban, csakúgy, mint a hajónak a vízben van a helye, de a víznek nincs a hajóban. Vigyáznunk kell, hogy minél kevesebb víz kerüljön a hajóba, tehát hogy a világban általánossá váló módszerek, eszközök, célkitűzések ne legyenek jellemzőek ránk. Amíg saját gyermekeinknek és a gyülekezetbe járó fiataloknak vagy felnőtteknek nincsen igazi működő kapcsolatuk az élő Krisztussal, és amíg nem természetes számukra, hogy igeszerűen gondolkozzanak, döntsenek és éljenek, addig nem értik az erre vonatkozó segítséget sem. Évről évre tapasztalom azt, hogy a konfirmanduscsoport rohamosan távolodik a Szentírás szellemétől. Amikor például a Tízparancsolatot próbálok magyarázni, egyre inkább valami régmúltból itt felejtett öreg bácsinak látszom. Amikor arról van szó, hogy „Ne lopj!”, azt kérdezi egyikük, hogy akkor hogyan éljünk meg? Azt, hogy „Ne légy házasságtörő!”, nem is érti, hiszen csak házasságtörést lát maga körül a legtöbb fiatal. „Ne ölj!” – beszélek szörnyülködve a vérontásról, ő meg naponta több gyilkosságot is lát, és olykor a gyilkosnak drukkol, mikor azokat a szörnyű filmeket nézi a televízióban az egész családdal együtt.

Valóban egyre nehezebb a helyzet, vannak azonban Istentől kapott eszközeink. Nagyon fontos a prevenció – az, hogy kicsi koruktól csöpögtessük a fejükbe, a szívükbe az evangéliumot. Látom azokat a hívő családokat, ahol ezt komolyan veszik, ahol nem erőltetik a családi áhítatot, ahol nem kegyeskedő stílusú, órákig tartó családi áhítatok vannak, hanem derűs, vidám, a spontaneitás jegyeit is magán hordozó együttlétek. Úgy, hogy a gyerekek láthatják, a szülőknek ez nagyon fontos, valóban van kapcsolatuk azzal a Jézussal, akiről szó van. Kicsi korban csupán megismerik a bibliai történeteket, aztán jönnek az ő kérdéseik, keresztkérdéseik, sőt a kételkedés és ellenkezés időszaka is, de a mag, ami a szívükbe hullott, előbb-utóbb kikel. Ezt nagyon sokszor látom. Harmincöt éve ebben a gyülekezetben szolgálok, már a második nemzedék nő föl a szemem láttára. Látom Isten csodálatos munkáját, és azt, hogy nem csak azok a gabonamagvak csíráképesek ezer évek után, amelyeket az egyiptomi piramisokban találnak, hanem Isten igéje is ilyen csíráképes mag, ami megmarad, és előbb-utóbb kikel. Ezért kell az ígét, a tiszta, hamisítatlan ígét nagy szeretettel a szívekbe juttatni.

Magazinunk mostani száma a világvégével foglalkozik. Jézus földre jöve-tele és mennybemenetele után végső soron utolsó időket élünk. Mostanában azonban mintha exponáltabban látnánk a Biblia által megfestett jeleket. Lehet-e azt mondani, hogy egy démonizált korban élünk, és közel van az Úr eljövetele?

Azok a természeti és egyéb katasztrófák, amelyekről nap mint nap értesülünk, nyilvánvalóan mutatják, hogy amiről Jézus a Mt 24-ben szólt, az ma szó szerint beteljesedik. Mindig voltak természeti csapások, de ezeknek

a száma, intenzitása, pusztító ereje, gyakorisága rohamosan nő. Ha valaki ismeri ennek a statisztikáit, az láthatja, hogy az Úr Jézus második eljövelete már valóban közel lehet. Ezért kell nekünk komolyan vennünk, amit Péter apostol mond, hogy a testben hátralévő időt ne emberek kívánsága, hanem Isten akarata szerint töltsük (1Pt 4,2). Rohamosan rövidül a hátralévő és a misszióra kapott idő. Nem kell azonban idegeskednünk vagy kapkodnunk, hanem arra kell használni minden lehetőséget és időt, amire a mi Urunk adta, mert nagyon közel van az ő visszajövelete.

A végső dolgokkal kapcsolatosan a Szentírás beszél a testi Izrael helyreállításáról is. A magyarországi egyházak nem néztek becsületesen az Úr színe előtt szembe azzal, hogy valamilyen módon részt vettünk például a zsidóellenes törvények meghozatalában. Nem gondolja, hogy komolyabb, mélyebb bűnbánatot kellene tartani ebben ügyben vagy a népünket terhelő olyan súlyos bűnökkel kapcsolatban is, mint az elmúlt évtizedek öt-hat milliós abortusza? Imádkozunk megújulásért, ébredésért, de talán nem mindig nézünk szembe eléggé a megújulás akadályával, a konkrét bűnökkel.

Isten kegyelméből, főleg fiatal koromban hallhattam olyan igehirdetőket, akik valóban prófétai erővel tudtak a bűn komolyságáról és a ránk jellemző bűnökről prédikálni, ami nem fejmosás és ledorongolás volt, hanem egyszerűen az ige tükrének élénk tartása, hogy bűnnek lássuk a bűnt, és Isten bűnbánatra indíthasson bennünket. Úgy gondolom, hogy nekünk, mai igehirdetőknek ezt nagyon komolyan kell vennünk. Prófétává valaki nem a saját elhatározásából válik, de ha Isten ad ilyen – a bűnre rámutat és a bűnbocsánatot felragyogtató – mondanivalót, akkor az nagyon sokat használhat egy népnek. Nekem igen gyakran eszembe jut Jeremiás siralmaiból az a mondat, amit a prófétai feladatukat nem teljesítő prófétákról mond a Szentírás. „Nem leplezték le bűnödöt, hogy fordítsanak sorsodon” (JSir 2,14) – mondja a népnek Isten, s ez azt jelenti, hogy ha jobban hangzott volna a bűnről való helyes igehirdetés, és őszinte bűnbánattal hallgatta volna azt a nép, akkor elkerülhették volna a babiloni fogságot. Fontos feladatunk mind a bűnre való rámutatás, mind a személyes életünkben és kollektíven a bűnbánatra való készség.

Szeretnék még rákérdezni az egészségi állapotára, hiszen mi is értesültünk betegségéről. Megosztaná ezzel kapcsolatos tapasztalatát lapunk olvasóival?

Isten kegyelméből egész életemben egészséges lehettem, és úgy szolgálhattam. Hozzászoktam ahhoz, hogy minél többet és az időt jól kihasználva végezzem, amit Isten rám bízott. Néhány évvel ezelőtt diagnosztizáltak egy daganatos betegséget, ami látványosan lecsökkentette munkabírásomat.

A kezdeti kesergés után Isten megtanított arra, hogy alázatosnak kell lennem. Nem amiatt akarok sóhajtozni, hogy mit nem bírok már, hanem azért vagyok hálás, hogy mi mindenhez ad még erőt és lehetőséget. Afelől teljesen bizonyos vagyok, hogy életem ideje az ő kezében van (31. zsoltár), és hogy az Úr Jézus helyet készített az Atya házában. S még komolyabban veszem azt, hogy valóban Isten akarata szerint töltssem a testben hátralévő időt. Egyébként a betegség megértőbbé tesz a betegek lelkigondozása során azok iránt, akiknek a nyomorúsága, kétségbeesése, csüggedése, pániklelkisége feladatot jelent, és úgy látom, hogy hitelesebben tudom az ige vigasztalását és bátorítását továbbadni.

Egyes keresztyén irányzatok azt hirdetik, hogy a betegség nem lehet Isten akarata, és imádkoznunk kell a teljes gyógyulásért. Mikor imádkozhatunk azért, hogy meggyógyuljunk, és mikor kell elfogadnunk egy betegséget úgy, ahogy Pál apostol, hogy „tövis adatott a testembe” (2Kor 12,7)?

Ez a divatosá vált sikerteológia nem a Biblián alapszik. Sehol sem ígéri a Szentírás, hogy Isten mindenkit meggyógyít, és aki Őbenne hisz, az egészséges, sikeres és gazdag lesz. Ez megtévesztés; kár ilyen hazugságokat hirdetni! Úgy gondolom, hogy nekünk szabad és kell imádkoznunk a magunk és mások gyógyulásáért, hozzátéve azonban mindig azt, hogyha Isten nem gyógyít is meg, az sem változtat azon, hogy Ő van, Ő jó, Ő szeret, és Ő tudja, hogy mit csinál. Csakúgy, ahogy a három ifjú nem kételkedett Isten szabadításának erejében a tüzes kemence előtt, hozzátéve azonban, hogy „de ha nem tenné is...” (Dán 3,18). És Pál apostol is imádkozott a gyógyulásáért, de amikor megértette, hogy a betegségének célja van, és Isten dicsóíttetik meg általa, akkor elfogadta. Nekünk is szabad imádkozni a gyógyulásért, de ugyanakkor el kell fogadni azt is, amit Isten világossá tesz. Ő ma is ad gyógyulást betegségekből, én is ismerek ilyeneket – nem hókuszpókuszokkal, hanem egyszerűen imameghallgatásként –, de nem mindenki gyógyul meg, mint ahogy Jézus sem gyógyított meg minden beteget, amikor itt járt a földön.

Szeverényi János

Híd magazin, 2006. I. szám (fókuszban a világvége)

Összetört fészekben – ép tojás?

Dr. Süle Ferenc pszichiáter 1999 végéig vezette a lipótmezei Országos Pszichiátriai és Neurológiai Intézet Valláslélektani Osztályát. Három orvosi szakvizsgálója (pszichiáter, pszichoterapeuta, addiktológus) és pszichológusi végzettsége van, a pszichiátria minden területén dolgozott, évtizedek óta végez tudományos munkát, publikál, oktat. Magát – a közérthetőség kedvéért – inkább magyarul lélekgyógyásznak nevezi.

Szenvedélyesen hangoztatja a család fontosságát, melyet személyes tapasztalatai is alátámasztanak, hiszen öt gyermeke és nyolc unokája van.

Mi jelenti ma a legnagyobb kihívást a fiatalok számára?

Leginkább az, hogy a mai technikai civilizáció korszellemé egyértelműen családellenes, ami legérzékenyebben az ifjúságot, köztük is a fiúkat érinti leginkább. Erre utal például, hogy – a 15–25 év közötti korosztályban – több mint háromszor annyi fiú hal meg öngyilkosság következtében, mint lány.

Három alapvető kihívást látok: az érdekesnek látszó világot meg kell ismerni, hivatást kell választani, valamint párt kell találni. Mivel a fiatalok helyzete ma igen nehéz, ezért a lélektani érési folyamat késve zajlik náluk. Még 25–30 évesen is lehet valaki a lelki érettség serdülőkori időszakában úgy, hogy közben már helyt kellene állnia az életben. Az ország mentálhigiénés helyzete nagyon rossz. Az öngyilkossági mutatók, a szenvedélybetegségek és a depresszió növekvő száma mint korszpecifikus, tehát a korunkra jellemző lélektani betegségformák, mutatják ezt.

Pácienseim sokan – 30-as éveikben járó szingli nők – panaszkodnak például arról, hogy szeretnének családot alapítani, de nem képesek egy „normális férfit” találni maguknak, mert a fiúk még éretlenek. Problémájukat csak fokozza, hogy a családok jelentős részében a kamaszkor idejére a szülők elválnak, vagy az apa a munkája miatt állandóan távol van. Egy keleti mondas szerint pedig „összetört fészekben van-e ép tojás?” Hát nem nagyon! Sőt

ha megnézzük a lelki dolgokkal, neveléssel foglalkozó szakemberek – pszichiáterek, pszichológusok, lelkészek, pedagógusok – családi életét, sokszor ott sem jobb a helyzet, tisztelet a kivételnek, persze.

Ha ez így van, akkor ilyen ördögi kör esetén mit tanácsol a páciensének?

A fő tanács, hogy az ősi, egészséges alapokhoz térjen vissza! Sok próbálkozás történt, de a hagyományos családi életnél nem találtunk még ki jobbat. A gyerekek szüksége van anyára, apára és testvérekre. A testvérek iránti természetes igény ki nem elégülése a gyerek fejlődését torzítja, és úgy befolyásolja, hogy amikor kezd önállóvá válni, tehát a serdülőkor elejétől kezdve, akkor saját korcsoportjának a jelentősége megnő. Ez is viszi őket különböző bandákba, és a szülők ellen fordítja, jogosan, hiszen nem adták meg azt, amire nekik mélyen szükségük lett volna.

Pedig a gyerek több szempontból is áldás lehet a szülők számára. Először is mert felébreszti a lelkükben a szeretetet. Ha gyereket lát az ember – sőt nem is csak embert, elég egy kisállatot, legyen az egy kiscica, kiskutya vagy akár kiskrokodil –, az egy egészséges lelkű emberben a szeretet érzését ébreszti fel. Másodszor, ha a szülő szereti a gyermekét, akkor ez azt jelenti, hogy az emberélet kezdetétől egészen addig, amíg érett emberré nem válik, vele együtt éli át újra a lelki fejlődéstörténet tíz-tizenöt évét. Ez azért roppant jelentős, mert ez az újraátélés olyan lelki folyamat, mely minden mélylélektani kezelésnek is az alapja. Csak a gyereknevelés során nem kell fizetni érte, hanem természetes módon részesül benne az ember.

Az új gyermek továbbá egy szellemi injekciót is jelent a család számára. Ezt sajnos sokszor a vallásos emberek sem látják, pedig Jézus is azt mondja, hogy „ha olyanok nem lesztek, mint a kisgyermek, nem mentek be a mennyek országába.” (Mt 18,3) Ez azért óriási bölcsesség mélylélektanilag, mert a gyerekekben a mélylélektani alaperők, amiket mi a kollektív tudattalan archetípusainak nevezünk, azok még a központi tényezőre, az Isten-érezé-
lés belső forrására összpontosulnak. Később a nevelés, a szocializáció hatására ez a kép megzavarodik, de a gyerekek még tudják és érzik, hogy mi az, ami jó és szükséges számukra. Egy gyereket tehát nemcsak nevelni kell, hanem a szülő is tanulhat igazi mély szellemi, spirituális dolgokat viselkedésükből. S ahogyan ő a gyerekével bánik, úgy szembesül saját személyiségének régi gyerekkori rétegeivel, hiszen ezek alapján tudja megérteni vagy nem megérteni a gyerekét.

Egy szülő-gyermek konfliktus esetén elsősorban a szülő problémájáról van szó. Ő a hibás, mert nem tudja megérteni és kezelni a gyerekét az adott helyzetben. De ha szereti őt, és mégiscsak elgondolkozik a vitás kérdéseken, és ezáltal maga is fejlődik, közben anélkül mehet át egy lélektani terápiás folyamaton, hogy tudna róla. Ezért is van az, hogy azokban a kultúrákban,

ahol kevés a gyerekszám, ott a lelki degenerálódás egyéb tünetei is megjelennek. Tulajdonképpen a nyugati civilizáció korcsosulása mélylélektanilag ezzel a tényezővel is összefügg.

És végül a szülő a gyerek számára Isten előképe. Egy csecsemő, kisgyermek számára a szülő mindenható, mindentudó, aki vezeti, szereti, neveli őt. A későbbi istenkép ezekre a lélektani alaptapasztalatokra épül. Fontos, hogy meglegyen az anyai – éltető – és az apai – szabályzó – funkció egyaránt.

A gyerekek a családban nem szokták meg azt, hogy beszélgessenek, ezért zárkózottabb fiatalokká válnak.

Sajnos a beszélgetési kultúra nagyon alacsony Magyarországon. Aki beszélgető csoportokat hoz létre, terápiás funkciót tölt be az emberek között. Fontos lenne, hogy minél több beszélgetési lehetőséget teremtsünk! Sőt a vitakultúrát is fejleszteni kellene! Ha ma valaki valakit kritizál, akkor abból rögtön sértődés, harag lesz, pedig ez ostobaság! Igenis tudni kell, hogy vannak különböző nézetek, s ezekről lehet, sőt kell is vitatkozni. A mai ember egyik nagy betegsége, hogy a másságot nem bírja elviselni.

A globalizáció az embereket egy individualisztikus, nárcisztikus világba zárja, s ennek a határait kell feltörni. A szeretet az az alapvető tényező, ami az egyént a maga zártságából továbbviszi a másik ember felé.

Szóba kerültek azok a bizonyos bandák, amelyekhez a fiatalok csatlakozhatnak, és téves elképzelések alakulhatnak ki bennük pusztán azért, mert a haverok hasonlóképpen gondolkodnak.

De miért gondolkodnak úgy a haverok? Azért, mert a családi életük frusztrálta az alapvető szükségleteiket. Mert nem volt jó anyukájuk, apukájuk – ha egyáltalán valamilyen is volt. Ez bennük egy családellenes, antiszociális érzületet termel ki, és ők ebben egymásra találnak.

Ebből logikusan következik, hogy csak arra törekszem, ami nekem jó, és nem érdekel, hogy erről a környezetemnek mi a véleménye.

Ez az új rejtett ideológia, hiszen láttam, hogy eszerint működnek a szüleim, azért váltak el, mert mindegyik a maga érdekeit kereste, és ezt látom a társadalomban is. Lélektanilag viszont ez egy torz felfogás. Ezzel a modern emberideállal az a baj, hogy teljesen természetellenes. Mert az ember önmagában nem, csak közösségben, társas kapcsolataival együtt értelmezhető. Az önzés és az egyedüllét ideológiája, ami jelenleg uralkodik, lélektanilag beteges közszellem.

Az embert azonban az egészség felé is óriási belső erők hajtják. Ennek első megnyilvánulása a szerelem, amikor ösztönös mély áradással a személyiségben a másik válik először fontossá. Sőt sokszor még magamnál is fontos-

sabbá. (Lásd a szerelmi öngyilkosok esetét, akik ha elvesztik a szerelmüket, úgy érzik, nélküle nem élet az életük.) A szerelem az első olyan érzés, ami engem a másik ember szeretete felé visz. A szerelem az ember mély, a csecsemőkorig visszanyúló rétegeit is megmozgatja, akárcsak a mélylélektani terápiák. A szerelem tehát terápia az ember számára, ha az szépen és egészségesen alakul.

Igaz viszont, hogy a párkapcsolatokban szükségszerűen megjelennek a válságok. A baj sokszor az, hogy a pár úgy képzei el a párkapcsolatot, mint egy boldogságintézményt. És ha abban nincs állandó boldogság, akkor azt hiszi, hogy a kapcsolatuk elromlott, vagy már eleve hibás volt kezdetől fogva. Pedig ez nem így van! Lélektanilag szükségszerű, hogy a legnagyobb szerelem és a legjobban összeillő párok esetében is megjelenjenek válságok, ami annak bizonyítéka, hogy a kapcsolat él és működik. Azért van ez így, mert a kapcsolat előrehaladásával a két személyiségnek egyre mélyebb lelki rétege is bevonódik, sőt azok a rétegek is bekerülnek, amit árnyéknak, a személyiség sötét részének tekintünk. A párkapcsolat azért lehet gyógyító egy ember számára, mert szembesül a saját és a másik mélyebb problémáival. A párkapcsolati válságokból az egyetlen igazi kiút az, ha önismeretükben, emberségükben fejlődnek. Válás és új kapcsolat létesítése esetén lelkünket visszük magunkkal, és a tudattalanban meglévő problémák ott újra meg fognak jelenni. Tehát az illető ugyanott van, ahol volt, csak elveszett az életéből jó pár év. Vagy ha nem fejlődnek és nem válnak el, akkor csalással, hazudozással élik le az életüket.

Milyen tapasztalatai vannak a hívő fiatalokkal?

Az ő életükben speciális problémák vannak. Az szokott inkább gondot jelenteni, hogy kellő ismeret nélkül kapcsolódnak össze. Nincs elég párkapcsolati tapasztalatuk – nem szexuális értelemben, hanem hogy milyen egy nő vagy férfi lelke, hogy kell barátkozni, együtt lenni. A másik, hogy az aktív keresést se szokták elég komolyan venni, mert úgy gondolják, hogy csak kérni kell, és a Jóisten majd teljesíti. Sokszor azonban sokáig várnak hiába. A harmadik, hogy az idősebbek nem segítik a hívő fiatalokat, mert szégyellik a témát, ők maguk is hordoznak megoldatlan problémákat, és kínosnak érzik, hogy ezekről őszintén beszéljenek. Pedig nagyon nagy szükség lenne arra, hogy a párkapcsolat problémáiról lehessen kisebb csoportokban beszélgetni! A hívő csoportokban nemcsak a Biblia teoretikus, teológiai kérdéseiről kellene beszélgetni, hanem a fiatalokat érintő, számukra igazán fontos és reális kérdésekről is, és ezekből kiindulva kellene haladni a szellemi megoldások felé.

További nagy nehézséget jelent a hívő fiataloknál, illetve a hívő párkapcsolatoknál a férfi és női szerepeknek a nem kellően érett és kidolgo-

zott volta. A nők nem teljesítik eléggé a női, a férfiak meg a férfi szerepüket. Sokszor látni hívő családokban is, hogy a nő egy giccses férfiutánzat, a férfi meg egy giccses női utánzat. A férfiak a szeretetre és egyéb kegyes szölamokra való hivatkozással nem töltik be felelősséget vállaló, irányító, vezető szerepüket. Főz, most, takarít, gyereket nevel a férfi, csak éppen nem családfő. A nő pedig – sajnos vannak ilyen szomorú példák – azt hiszi, hogy neki annyi a feladata, hogy megszüljön a gyermekét, akár többet is, de utána már nem törődik velük eléggé. És ez óriási baj, mert akkor az anyai szerepét csak a biológiai szinten teljesíti. Az, hogy a gyermeknek továbbra is lelki táplálója, szellemi éltetője, segítője legyen, az egészen a felnőttkorig érvényes. Csak akkor már nem anyatej és spenót a táplálék, hanem érzelmek, gondolatok, kultúra. Szükséges, hogy az anya benne legyen spirituálisan is a mai világban, hogy tudja, hogy a gyermeknek milyen problémái vannak, és ő azt hogyan tudja szellemi tartalommal táplálni. Az apa pedig támasszon igényeket, nyújtson biztonságot, tartson rendet. Szerencse, hogy a régi típusú despota férfi ma már ritkább, viszont helyette gyakori lett az ellenkezője, hogy a férfi gyenge, a nő pedig erősebb férfi után vágyakozik, és hol talál ilyet? A templomban a lelkészt! S ilyenkor tudat alatt a papjába lesz „szerelmes”. Ezért is van például olyan nagy női többség a legtöbb gyülekezetben. Jó, hogy most már vannak női lelkészek is!

Gyakran tapasztaltuk, hogy gyülekezeti aktivitásban lehet kompenzálni a családi élet egyéni kudarcait, de ez további érzelmi energiát von el a családtól. Az a férfi, aki a családban nem tud kellően férfi és családfő lenni, nagyon könnyen válik például a fiatalok bibliakörének vezetőjévé, mert úgy érzi, hogy ott ki tudja fejteni irányító, vezető funkcióját. Az a nő, aki az egyházban sokat szolgál, de otthon nem tud szolgálni, csak kompenzál. Nehogy félreértsen! Egyáltalán nem a közösségi aktivitást tartom rossznak, de ha a családi sikertelenséget így akarja valaki ellensúlyozni, akkor már rendszerint hamisjátékról van szó.

Ha ezt a lelkész észreveszi, tud ebben segíteni, és visszairányítani a családhoz az illetőt?

Hogyne tudna, ha a lelkésznek van lélektani, lelkigondozói képzettsége. A lelkész azonban a klinikai lélektanhoz sajnos sokszor keveset ért, ami a teológiai képzés óriási hiányosságából is következik. A papok nagy része le van maradva világszerte a korszellemtől, többek között azért, mert nem követik azt a fejlődést, amit a lélektan megtett, és ami felhasználható lenne.

Dr. Süle Ferenc

Mindezek fényében mit javasol az egyháznak, illetve az egyes keresztényeknek?

Javaslom beszélgető körök szervezését minél több szinten, egymás gyülekezeteinek látogatását, és ilyen kérdéssel foglalkozó szakemberek – pszichológusok, lélekgyógyászok, tanárok – meghívását egy-egy vitaindító előadásra.

Hulej Enikő

Híd magazin, 2006. II. szám (fókuszban az ifjúság)

Tévében, tévé nélkül, boldogan

Süveges Gergő műsorvezető reggel 8 órakor még elmondja a híreket a stúdióban, 5 perc múlva pedig feltűnik az MTV aulájában, immár nyakendő nélkül. Közvetlen, harmonikus, derűs, kiegyensúlyozott fiatalember; hitelességét a személyes találkozás csak tovább erősíti. Elárulja: nemsokára háromgyermekes apuka lesz. Hivatása, és nem élete értelme a tévé, s ez nagyon szimpatikus...

Melyek a legelső, televízióval kapcsolatos emlékei?

Az, hogy a tévé – fekete-fehér. Mikor először megláttam a szomszédunk színes készüléket, elámultam, hogy a focipálya füve nem szürke, mint otthon, hanem zöld. Természetesen sok mesefilmre emlékszem, szünidei matinékra, a *Mézga családra*, a *Kukori és Kotkodára*, *Sandokanra*. Kedves emlékem az is, amikor édesapámmal együtt focimeccset néztünk. Az állás 2:1 volt. Én büszkén kiszámoltam: 2:1, az annyi, mint 3. Pozitív élményeimet egy még pozitívabb is követte: egyszer elromlott a tévénk két hétre. Béke, csend költözött a helyébe. Olyannyira, hogy bevallom: nincs otthon tévénk...

Hát ez meglepő fordulat, s egyúttal utolsóknak szánt kérdésekre is megfelelt, nevezetesen, el tudná-e képzelni az életét tévé nélkül... Ezek szerint igen...

Nem vagyok megrögzött tévéellenes, sokszor hasznos is tévét nézni, de más fontosabb tevékenységtől venné el most az időt. Feleségemmel hat éve vagyunk házасok, s egyikünk sem ragaszkodik hozzá, két gyerekünk, a hároméves Borbála és a kétéves Marci pedig még nem igényli. S hogy mit csinálunk tévézés helyett? Sokat beszélgetünk, játszunk. Szóval egyelőre nem hiányzik.

Igényes, szép beszéde minden alkalommal feltűnik a híradóban. Tudatosan készült a televíziós pályára?

Nem, egyáltalán nem. Próza- és versmondó versenyeken, fél-amatőr színjátszókörökben sokszor szerepeltem. Az ELTE magyar, valamint magyar mint

idegen nyelv szakán végeztem, és levelezőn elvégeztem a katolikus teológiát is, amikor egy ismerősöm említette, a Duna TV munkatársat keres. Megpróbáltam. Két évig a vallási szerkesztőségben dolgoztam, majd az MTV által hirdetett pályázatra jelentkeztem, és a Híradóhoz kerültem. Nagyon jól érzem itt magam, szeretek itt dolgozni, és óriási megtiszteltetésnek tartom, hogy a közszolgálati televízió híradóját vezethetem. Ráadásul igazi családbarát munkahely, ami fontos szempont, mert az életemnek fontos szelete, de csak egyik szelete a tévé. Az igazi élet a családdal, a gyermekeimmel töltött idő.

**Egy 2001-es varsói felmérés szerint Európában a magyarok néznek legtöb-
bet tévét, napi 4 óra 9 percet, továbbá világszerte nő a tévé előtt töltött idő
mennyisége. Nem deformálja, torzítja ez a személyiségünket?**

Minden, amit túlzásba viszünk, lehet káros. Az a dolgunk, hogy tudatosan válasszunk, hogy feltegyük a kérdést: mi fontos nekünk? Hol a helye a tévének az életünkben, az emberi kapcsolatainkban? Milyen hiányt akarunk esetleg pótolni a tévén keresztül megélhető világ által? Ha meg tudnánk őrizni az önkontrollt, semmilyen deformálódást nem okozna, hiszen hasznos, informáló, szórakoztató is lehet ez a médium.

**A képernyőn szereplők személyiségére milyen hatással van az ismertség?
Ma annyi sztár van, mint még soha... Egy kollégám meséli, Ön azon
kevesek egyike, aki a tévé folyosóján előre köszön az ismeretleneknek
is, míg akad, aki nem is fogadja a köszönést... Mi a titka az egészséges
hozzáállásnak?**

A tévében feltűnni, sokak számára ismerőssé válni valóban rettenetesen veszélyes! Előfordul, hogy engem is megszólítanak az utcán, a közértben, s többnyire sok szépet, dicséretet kapok. Jólesik, természetesen. De szüntelenül figyelmeztetnem kell magam: ezt a sok pozitívumot – ahogyan engem visszatükröznek – nem szabad készpénznek venni! Ami belőlem látszik, az a személyiségemnek csupán szűk szelete. Ez a munkám, a különbség csak annyi, hogy engem több ember lát, mint egy könyvelőt vagy esztergályost. Semmi okom arra, hogy sztárnak, többnek érezzem magam másoknál. Ugyanúgy busszal, villamossal járok (tanúsítom: a riportra való felkérés is éppen a villamoson érte Süveges Gergőt, így első telefonbeszélgetésünk a 47-es villamos hihetetlen háttérzajában bonyolódott), nem veszem könnyebben az élet akadályait, mint más. Örülök annak is, hogy a feleségemet még jóval azelőtt ismertem meg, mielőtt a tévézés szóba jött volna.

**A „mi időnkben” még csak egy csatorna volt, s nem volt gond, hogy mit
nézzünk, sőt szüleinknek is könnyebb volt: jóval kevesebb agresszió,
kevesebb morálisan romboló tartalom jellemezte a médiát. Ma minden**

csatorna engem, a nézőt akar bekebelezni testestül-lelkestül. Jó hírek pedig elenyészően kapnak teret. Van túlélési stratégiája?

Változik a tévé, változik a közízlés, és egyre erősebb eszközöket kell használni, hogy ugyanazt a hatást elérjék a nézőben. Sajnos olyan ez, mint a drog: mindig növelni kell az adagot, az agressziót, a képi hatást. A jó hír nem hír, egy boldog emberre pedig senki sem kíváncsi. Ilyen az ember! A bizarr érdekli. A középkorban a nyilvános kivégzés, ma egy terrorcselekmény, élőben közvetítve. Egy antropológiai elemzésben azt olvastam, hogy már az ősember is éberrel figyelte társait, környezetét, így tanult túlélni. Külföldön próbálkoztak jóhír-csatornával, de pillanatok alatt megbukott. Tolsztoj *Anna Kareninájának* első mondata úgy szól: „A boldog családok mind hasonlóak egymáshoz, minden boldogtalan család a maga módján az.” Ami a gyermekeinket illeti: ha a tévé nem villanypásztor egy családban, ha a szülők bizalmi viszonyban vannak a gyermekekkel, ha nem hagyják őket magukra, akkor nem fog ártani nekik a tévé. Ugyanakkor az is igaz, hogy – bár nagyon szeretnénk – mindentől nem tudjuk megvédeni a gyermekeinket.

Ha lenne tévéje, mit nézne otthon a legszívesebben?

Elsősorban hír- és hírháttér műsorokat, mert érdekel a kül- és belpolitika, a közélet. Döntően információszerzésre használnám, hiszen a munkámhoz az is hozzátartozik, hogy tájékozott legyek. Most a rádió és az internet pótolja a tévét.

Sosem volt kérdés, hogy keresztyén hitéről valljon a nyilvánosság előtt?

Ez így természetes, hiszen a hitem én vagyok! Nem egy függelék, hanem hozzám tartozik, hogy Isten jelenlétében élem az életemet. Az értékrendem ennek megfelelően alakul, és méltóvá szeretnék válni ahhoz, amit Isten rólam megálmodott. Legutóbb az egerszalóki ifjúsági találkozóra hívtak meg, nagyon jó érzés volt találkozni hasonló gondolkodású fiatalokkal, közösen gondolkodni arról, hogy hogyan lehet hitelesen misszionálni, evangelizálni. Egy-egy ilyen találkozóra előadónak hívnak meg, mégis minden alkalommal úgy indulok haza, hogy azt érzem: sokkal többet kaptam, mint amennyit adni tudtam.

Végül arra kérem, üzenjen a Híd olvasóinak! Ha túl sok, amit a média – vagy éppen az esti híradó – ránk zúdít, mit tegyünk?

Magam ellen fogok szólni: időnként kapcsolják ki a tévét! Fordítsák a fal felé a képernyőt! És ne együtt, egyfelé nézzenek, hanem inkább egymásra. Beszélgessenek, találkozzanak! Érdemes kipróbálni!

Köháti Dorottya

Híd magazin, 2006. III. szám (fókuszban a televízió)

Egy pesti srác, aki életét adta barátaiért

Mansfeld László fodrásszal egy budai üzletben beszélgettünk. Öccsét, Pétert 1959-ben végezték ki. Különösen cinikus volt a kádárista gépezet az ő esetében: a megtorlás legfiatalabb áldozatán ugyanis az ítéletet tizennyolcadik születésnapja után néhány nappal hajtották végre. Tizenhárom percig hagyták szenvedni a bitón, a hóhér nem avatkozott be a haláltusába.

Hány éves volt 1956-ban és hogyan emlékszik az októberi eseményekre?

Tizenegy éves voltam, bátyám négy évvel volt nálam idősebb. A harcok idején Péter azon a címen járt le a Széna térre, hogy élelmet vásárol a ház lakóinak. Nem tudtuk, hogy mint nemzetőr a Széna téri parancsnok, Szabó János gépkocsivezetője lett közben. Utólag kiderült, hogy még egy sebesült rendőrnek is segített: ellátta a sebeit, bevitte a János Kórházba.

Az 1956-os forradalom és szabadságharc tulajdonképpen tizenhárom napig tartott. November 4-én beindult a „Forgósziel” nevű hadjárat, így nevezték a szovjet megszállást. Azt mondták, azért támadnak hajnalban, mert a gyerekek akkor még alszanak. Most már tudjuk, nem aludtak, hanem több helyen is felvették a harcot.

A vérbírák megvárták a tizennyolcadik születésnapját, hogy kivégezhessék...

Aki megnézi Szilágyi Andor *Mansfeld* című filmjét, világosan látja, mi is történt. Mi csak sokára tudtuk meg az igazat. Az édesanyám a tárgyaláson idegösszeroppanást kapott, és mire magához tért, a bátyám már halott volt, hiszen az ítéletet hetvenkét órán belül végre kellett hajtani.

Péter magára vállalt olyan cselekményeket, amiket nem követett el. Kegyelmet nem kért. Ez egy dupla nullás koncepció per volt, amelyben a tárgyalásra bejövő bíró, az ülnökök és a megjelent emberek előre tudták, milyen ítélet várható.

Pétert március 21-én, a Tanácsköztársaság 40. évfordulóján akasztották fel, közel ötven rendőrtiszti iskolás előtt. Egy állig felfegyverkezett szuperszuperhatalom kiskorúakat végzett ki.

A bátyja áldozatot hozott a barátaiért.

Péter arra gondolva, hogy Blaski József, az elsőrendű vádlott már nagykorú, és ki fogják végezni, magára vállalt bizonyos dolgokat, hogy a társát mentse. Arra azonban nem gondolt, hogy volt egy 1957/34-es törvény, amely lehetővé tette akkoriban, hogy gyorsított eljárás alapján kiskorúakat is ki lehessen végezni.

A filmben csodálatosan alakítja édesanyjuk szerepét Maia Morgenstern, aki Gibson *Passió* című filmjében Jézus édesanyját alakította. A názáreti Jézus azt mondta, hogy „nincsen nagyobb szeretet annál, mint amikor valaki életét adja barátaiért”.

Péter csak a társaira gondolt a börtönben. Amikor az ítéletet kihirdették, akkor tudott még két társával, Bóna Rezsővel – aki osztálytársa volt és tizenkét évig ült börtönben, aztán meghalt – és Blaski Józseffel beszélni. Ez volt a búcsú. Péternek ezek voltak az utolsó szavai: ne haragudjatok rám, hogy ilyen helyzetbe hoztalak benneteket. Aki előbb szabadul, legyen szíves és keresse meg az édesanyámat és mondja el neki, hogy az utolsó gondolatom is csak ő volt.

Nagyon sokáig nem tudtunk semmit, mert zárt tárgyalás volt. A szigorúan titkos vádirathoz és a kihallgatási jegyzőkönyvhöz csak sokkal később juthattunk hozzá. A jegyzőkönyvből egyébként tizenöt oldal hiányzik, ami talán magyarázatot adna arra, hogy Pétert miért is ítélték el.

Valóban megtörtént, hogy Önt kisfiúként odabilincseltek egy kerítéshez?

Igen, velünk szemben egy követség állt, és előtte egy rendőrbódé. Reggel éppen iskolába mentem. Odahívott magához Vörös József törzsőrmester, akivel '56-ig csak pajkoskodtunk, barátkoztunk. Gúnyosan nevetve hívott, és egy pillanat alatt elkapta a kezemet. Nem számítottam rá, hogy odabilincsel a kerítéshez. Könyörögtem, hogy engedjen el, mert intőt fogok kapni, ha elkések az iskolából. Tízperces „szórakozás” után elengedett, én pedig szaladtam az iskolába, de egy életen keresztül megmaradt bennem ez az emlék.

Ilyen rettenetes bűnöket meg lehet-e bocsátani?

Egész életemben végigkísérnek a rossz emlékek. Édesapámat, mostohanagyapámat és nagybátyámat elvitték „málenkij robot”-ra. Nagyapám meghalt, apám idegbetegen került haza, törött kézzel, nagybátyám pedig súlyos

fagyási sérülésekkel, úgyhogy én szinte mást se hallottam, ha politikáról volt szó, hogy az oroszok mit tettek a mi családukkal. 1956-ban megint megtörtént a tragédia. A sógoromat és a bátyámat elvitték.

Azt kérdezi, hogy bosszú vagy megbocsátás? Megbocsátani nagyon nehéz, már nincs is kinek, mert azok az emberek nem élnek. Hogy egy-egy ember, aki ebben a gépezetben egy fogaskerék volt, mit tett, nem mindig ítéltető meg. Talán nem is az egyes ember a felelős, hanem az egész embertelen rendszer. Az ember kénytelen megbocsátani.

Amikor megtudtam, hogy a bátyám már nem él, akkor bosszút esküdtem. Ez a bosszúvágy évek múlva, ahogy idősödtem és egyre több adat birtokába jutottam, olyan irányba terelődött, hogy már nem fizikai bosszúra gondoltam, hanem arra, hogy ha megtudom egyszer az illetők nevét, akik ebben az aljas ügyben részt vettek, a nevüket nyilvánosságra hozom.

Kósa Csaba, a Magyar Újságírók Közösségének elnöke adott ki két könyvet: *Alhattál-e, kisleány?* és *Tizenhárom perc* címen. Ezekhez adatokkal és más segítséggel magam is hozzájárultam. Föltettem a kérdést, hogy vajon ezek az emberek a gyermekeiket mire nevelték, és mit mondtak nekik a forradalmárokról? Szerintük kik a forradalmárok? Azok a hazafiak, akik harcoltak és életüket adták az igazságért és a szabadságért, és ezért közbűntényesekké nyilvánították őket, vagy azok, akik szétlövették kétezer tankkal, oroszokkal és a hozzájuk csatlakozó ÁVH-sokkal az országot, a várost? Akik megszámlálhatatlan ítéletet és sortüzet zúdítottak a békés, védtelen lakosságra?

Mert az utóbbiak lettek a hősök, a „szocialista hazáért” érdemrend tulajdonosai. Ők kapták meg a jó állásokat, a lakásokat, az ő gyerekeiket vették fel egyetemre. Én pedig csak nagy nehezen, levelezőn tudtam leérettségizni a Rákóczi gimnáziumban, mert nem vettek fel. De talpra tudtam állni a szüleim segítségével és azzal az akarattal, ami valahogy az én véremben is benne van, és Péterében is benne volt. Fiatalabb voltam, így nem az életemmel fizettem, csak ilyen anyagi és erkölcsi megtorlásban volt részem.

Ezeket ki tudtam heverni és ma már ott tartok, hogy a tragikus emlékek ellenére szép családom van, munkahelyem, dolgozom. Sokszor mégis nagyon nehéz, különösen március 21-én, mert tudom, hogy akkor Péter ott állt védtelenül, kiszolgáltatva a hóhéroknak. Eszembe jut az a pár méter, ami a siralomházból az akasztófaig vezetett, onnan már visszaút nem volt.

Nagyon nehéz volt még a kihantolást átélni, a testvérem csontjait látni. A 301-es parcellában vannak a kivégzettek eltemetve. Hasra fektetve, balkáni módon, azért, hogy halálukban se láthassák a napot.

Sokszor eszembe jut az a 9 óra 22 perc és 35 perc között eltelt 13 pernyi idő, amíg a bátyám az akasztófán vergődött. Hiszen a hóhér nem tette meg vele még azt sem, hogy eltörje a nyakcsigolyáját. Egy moslékos

Egy pesti srác, aki életét adta barátaiért

kocsival vitték ki az áldozatokat a 301-es parcellába, ahol már meg volt ásva a gödör.

Számtalan általános iskolában mesélek a forradalomról (tíz éve már, hogy a Szent Imre Gimnáziumban történelmi és tanulmányi versenyt tartunk), abban a hitben, hogy soha többé Magyarországon olyan, hogy magyar ember magyar embert öl ilyen aljas módon, nem fog előfordulni.

Szeverényi János

Híd magazin, 2006. IV. szám (fókuszban a megbocsátás)

Akartok-e gyereket?

Ulrich Parzany német evangélikus lelkész nevét legtöbbször a *ProChrist* műholdas evangelizációkról ismerik.

Napjaink egyik legismertebb igehirdetője vallja, hogy szinte mindenütt növekvőben van a keresztyénség, kivéve Nyugat-Európát, ezért itt óriási szükség van a megújulásra. Ehhez az kell, hogy újra odaforduljunk Krisztushoz, naponta tanulmányozzuk és alkalmazzuk a Szentírást, valamint felismerjük, mi a konkrét feladatunk ebben a világban. A keresztyéneknek megújulásra van szükségük. Ulrich Parzany 2006 decemberében hazánkban járt.

Hogyan kapott elhívást az evangelizációs szolgálatra?

Tizenöt évesen jutottam személyes hitre, és rögtön világossá vált számomra, hogy a hitemet nem szabad magamnak megtartanom, ezért bekapcsolódtam az ifjúsági munkába. Akkor még nem állt szándékomban lelképásztorrá válni, hiszen meggyőződésem, hogy minden keresztyénnek a saját hivatásában kell Krisztus tanúságtevőjének lennie. De aztán egy bizonyos helyzetben az Úr világossá tette számomra, hogy a teljes idejű lelkesi szolgálatnak kell szentelnem magam. És akkor elkezdtek mások is meghívni, mert azt gondolták, hogy az a mód, ahogyan prédikálok, segíthetne más embereknek. Így már negyven éve annak, hogy ilyen előadássorozatot tartok Németországban és más országokban is.

Ezek az evangelizációk egyszeri alkalmak vagy egy folyamat részei?

Ha a gyülekezetekben az evangelizációs sorozatot nem előzi meg előmunka, és nem követi utómunka, akkor az egész nem ér semmit. Sajnos ez azért előfordul. Tapasztalatom és meggyőződésem, hogy egy ilyen héthez egyéves előzetes előkészítés szükséges; és itt most nem a szervezés előkészítéséről beszélek, hanem arról, hogy az egyes gyülekezeti tagok célzottan kapcsolatokat építenek ki világi emberekkel. Érdeklődést kell mutatni a szomszédok, munkatársak iránt, mert ilyen megalapozás után várható csak el, hogy nem utasítanak el egy evangelizációra szóló meghívást.

Azután pedig a gyülekezetnek késznek kell lennie a változásra. Olyan ez, mint egy gyermek születése. A kisbaba teljes mértékben felborítja a család addigi életét, hozzá éjszaka is kétszer-háromszor fel kell kelni. Jézus szerint az az ember, aki hitre jut, olyan, mint egy újszülött. Az én kérdésem tehát a gyülekezetek felé nagyon egyszerű: akartok-e gyereket, illetve ennek érdekében mennyi változásra vagytok készek? Az, aki nem kész arra, hogy istentiszteleti rendjében és programjaiban változás történjen, az gyakorlatilag nem akar gyereket. Ha ez a helyzet, akkor ott semmit nem használ egy evangelizációs sorozat. Ez képezi a gyülekezetek számára a legnagyobb kihívást.

Legutóbbi magyarországi tartózkodása során lelkészekkel is találkozott.

Arra kaptam felkérést, hogy az evangelizációról és misszióról beszéljek. Szóltam a teológiai, bibliai alapokról, illetve ezek gyakorlati következményeiről. Különböző felekezetek lelkipásztorai voltak jelen, s az előadás után nagyon érdekes vita alakult ki. A legsúlyosabb kérdés az egymással való együttműködés volt. Ott van a félelem, hogy egy ilyen együtt munkálkodás során az egyik egyház esetleg elcsábítja a másikat a tagjait, ugyanakkor teológiai problémák is felmerülnek, mint a keresztség, illetve bementés kérdése vagy a Szentlélek munkája. Természetesen nem volt lehetőségünk nyugvópontonra jutni ezekben, de azt mindenképpen megállapítottuk, hogy ha a keresztyének hatással akarnak lenni Budapestre, akkor hosszú távon bizalmat kell kiépíteniük egymás felé.

Beszámoltam más városokban szerzett tapasztalataimról is. Van olyan hely, ahol a különböző felekezetek lelkipásztorai tíz éven keresztül rendszeresen összejöttek egy „imareggelire”, hogy beszélgessek személyes életükről, szolgálatukról, illetve hogy imádkozzanak egymásért és a városukért. Ettől persze nem szűntek meg a közöttük lévő különbségek, de kialakult köztük egy olyan – bizalomra épülő – kapcsolat, amelynek segítségével képesek voltak összefogni és megvalósítani egy közös evangelizációs projektet. Egy ilyen folyamatnak két előfeltétele van: egyrészt kellene olyanok, akik az egész városra kiterjedő látást kaptak, s emiatt az együttműködést igyekeznek elősegíteni; másrészt pedig sok türelem kell ehhez.

Kihívást jelent a lelkészek számára a szolgálat és a család egyeztetése. Ön ezt hogyan éli meg?

Nagy önfegyelemre van szükség ahhoz, hogy megfeleljünk azoknak a feladatoknak, amelyek elé Isten a családi életben állít. A feleségemmel már a házasságkötés előtt eldöntöttük, hogy a hivatásomnak eleget teszünk. Tudtam, hogy lelkészként pont akkor van a munkaidőm, amikor mások szabadok, és ha ebben a feleségem nem áll mögöttem, akkor egyszerűen nem tudom jól végezni a dolgomat. Isten iránti hálával mondhatom, hogy mind a

Ulrich Parzany

mai napig örömmel szolgálunk együtt. Három felnőtt gyermekünk és négy unokánk van, így gyakorlatilag újra egyedül maradtunk, és ez az élethelyzet új szabadságot ad az embernek.

Tudna-e konkrét tanácsot adni igehirdetőknek: mit tegyenek akkor, ha azt érzik, hogy a szolgálat a család rovására megy?

Mindenképpen legyen egy fontossági sorrend, hiszen valamennyiünknek huszonnégy órából áll a napja. El kell döntenünk, mi az, amit megteszünk, és mi az, amit nem. Én minden napot bibliaolvasással és imádsággal kezdek, mert Luther Mártonnal együtt vallom, hogy amikor több a tennivaló, akkor több időt kell fordítani a reggeli elcsendesedésre. Ennek során állítom fel például az aznapi prioritást is Isten előtt, valamint bölcsességet kérek ahhoz, hogy helyesen viszonyuljak a váratlanul jelentkező dolgokhoz.

KIE-főtítkárként vannak tapasztalatai az ifjúsági munkával kapcsolatban. Mit tart elengedhetetlennek ebben a szolgálatban?

Két alapelv van: az egyik, hogy ki kell érdemelnünk, hogy meghallgassanak, a másik pedig, hogy az unalom halálos bűn, ezért mindenképpen kerülni kell. De persze ez nemcsak az ifjúsági munkára, hanem az igehirdetésekre is vonatkozik. Bár én el nem tudom képzelni, hogyan lehet unalmasan beszélni a világ legizgalmasabb történetéről, Jézus Krisztus haláláról és feltámadásáról!

Hulej Enikő

Híd magazin, 2007. I. szám

Legfontosabb szerepem: anyának lenni

Kubik Anna Jászai-díjas, Érdemes művésszel a Magyar Színház öltözőjében beszélgettem. Munkáját számos kitüntetéssel ismerték el, legutóbb idén április 22-én vehette át a rangos Kazinczy-díjat. Jelenleg is több darabban láthatjuk, számos filmszerepe volt. Egy tizenhét éves leány, Virág édesanyja.

Milyen családban nőtt fel, hogyan gondol vissza gyermekkorára?

Teljes családban nőttem fel, két nővérem van. Sok szeretetet és megbecsülést kaptam a szülői házban, ez biztos alapot jelentett egész életemben. Ez egy bázis, ahova mindig visszatérhetek, és vissza is térek lelki munícióért.

Mi változott az életében, mikor édesanya lett?

Másfajta élet kezdődött el számomra, hiszen addig az ember önmagára figyel, saját magát próbálja építgetni. Egy gyermek születésével más minőségbe kerül az életünk. Az igazi, tartalmas lét akkor kezdődik, amikor egy másik emberi lényről próbálunk gondoskodni. A gyermek ott van a szülők minden gondolatában, lépésében, döntésében. Így sokkal gazdagabbnak érezhetjük magunkat.

Mit gondol, mennyire a szülőké, illetve Istené egy új élet?

Azt gondolom, megkapjuk őket, de igazából a Jóistenéi. Mostanában jövök erre rá, amikor furcsa és nehéz drámák történnek körülöttem. Egyik filmrendező barátom most vesztette el két gyermekét autóbalesetben. Egy tizennyolc éves lányt és egy tizenhat éves fiút. Nagyon nehéz ilyenkor végiggondolni, mi történik. Csak egy magyarázat van: mindnyájan a Jóisten teremtményei vagyunk, Ő rendelkezik velünk. Nem tudom ezt másképp felfogni és magyarázni. Alakíthatjuk, nevelhetjük őket, de ez egy bizonyos időre szól. Isten rendelkezik velünk.

Sok helyen halljuk, hogy a „jó” szülő gyermeke barátja is kell, hogy legyen. Hogyan lehet egyensúlyt tartani, hogy a barátság mellett a szülői tekintély se csorbuljon?

Egyáltalán nem akarok a lányom barátnője lenni. Kicsit értetlenkedve szokták ezt fogadni, de úgy gondolom, az embernek egy ideig szülőnek kell maradnia, mert a gyermekek igenis szeretik, ha korlátokat állítanak nekik, ha megmondják, melyek azok a határok, amiket nem lehet átlépni. Én az édesanya szeretnék lenni a lányomnak. Barátnője majd akkor leszek, ha ő is szülővé válik, és megpróbálok neki tanácsokat adni. Mióta elvetették a tekintélyelvű nevelést, de nem kínáltak semmi újat, jobbat helyette, nagy káosz van a fiatalok életében. Mintha a Tízparancsolatból elveszett volna az a rész: „tiszteld a szüleidet!” Nekem fontos volt, hogy állt előttem egy apai és egy anyai tekintély. Igazodási pontok nélkül egy gyermek elveszhet a világban. Ha mindenki úgy él, mint a vadvirág, abból csak gaz lesz, szabadosság. Ez a szabadosság a demokrácia betegsége. Azért vannak isteni törvények, hogy megpróbáljunk feléjük igazodni. A keresztyén embert az különbözteti meg a másiktól, hogy bűneit meg tudja bánni, és ez által bocsánatot nyerhet. Ha valaki nem hajlandó megvallani a bűneit, az rettenetes következményekkel járhat.

Említette, hogy eltűnően vannak bizonyos értékek az életünkben. Mégis mit lehet átadni belőlük az újabb generációnak, sikerülhet-e?

Az előbbiekből kiindulva nagyon nehéz dolgunk van. Mindenhonnan ömlik rájuk ez az úgynevezett szabadosság, hogy mindent lehet, mindent szabad. Cserébe legyél jó fogyasztó, reklámvető, költsd a pénzed, a fejedben ne legyen semmi. Irtózatosan nehéz dolga van ma a szülőnek, ha lelki tartalmakat is át akar adni. Azt gondolom, a Tízparancsolatnál nem találtak ki jobbat, és ez után se fognak. Megpróbálok eszerint nevelni a gyermekemet.

A másik elv, amit szem előtt tartok, hogy példaadással neveljek, ne pedig „papolással” vagy „fejmosásokkal”. Ha az én kezemben könyvet lát, előbb-utóbb ő is fölveszi. Ha nem televíziót nézek orrvérzésig, hanem zenét hallgatok, előbb-utóbb ő is így tesz. Rémes, amikor a szülők nem úgy élnek, ahogy nevelni próbálnak. Ekkor jönnek a „ha te igen, akkor én miért nem” jellegű kérdések, ezek nagyon összezavarják a gyerekek lelkét. A lányomon is látom, hogy kritikusán számon kéri a felnőttek cselekedeteit. Néha rettenetes példával szolgálunk...

Hogyan tudja összeegyeztetni a hivatást a családdal? Elegendő időt tudott a lányával tölteni?

Mikorra a lányom megszületett, nagyrészt elértem a hivatásomban, amit szerettem volna. Születése előtt mégis úgy éreztem, az életem nem teljes. Vele lett az. Mikor világra jött, elhatároztam, nagyon figyelni fogok rá, hogy mennyit hagyom egyedül. Miután az egyetlen nagymama messze él tőlünk,

nagyon gondosan választottam ki „pótnagyszülőket”, akik vigyáztak rá azon a pár estén, mikor elmentem. Velük most is tartjuk a kapcsolatot, igazi családtagokként szeretjük őket.

A mai napig megszabok magamnak egy határt, nem vagyok hajlandó havi tíz-tizenkét esténél többet távol tölteni tőle. Esténként sokat beszélgetünk. Igénye van erre, és nekem is nagyon fontos, hiszen olyan hamar elmúlnak ezek az évek.

Volt-e olyan emlékezetes szerepe, mikor szülőt vagy valaki gyermekét alakította, ami aztán az életére is kihatott?

Miután közel kilencven színpadi főszerep áll mögöttem, ezek hatottak rám. A legkedvesebb talán az *Advent a Hargitán* volt, amit kétszázszor játszhattam el. Ez nemcsak egy szimpla színházi előadás volt, hanem társadalmat formáló ünnepi este is, hiszen az előadás keretén belül hívhattuk fel a figyelmet a határon túli magyarokra, amiről korábban nem volt célszerű beszélni, nem tudhattunk róluk. Ezzel az előadással olyan kereteket törtünk szét, amire korábban gondolni se mertünk.

Szülőként is hatott rám ez a szerep, hiszen négy női alakot is megformálhattam benne.

Mennyire fontos az életében a keresztyénség, mit próbál ebből átadni a lányának?

Alapvetés, hogy ezt az ember továbbadja. Szüleim abban a korban kezdtek templomba vinni, amikor még nem volt szabad ezt tenni, feljelentgették őket a pártban. A munkahelyükön is szóltak, hogy nem kellene templomba járni... Mindenesetre mi ezt elkezdtuk. Kétéves korom óta járok, római katolikus hitben nevelkedtem. Számomra nagyon fontos, hogy keresztyén vagyok, hogy Európában élhetek keresztyénként, nőként, anyaként, magyar emberként.

Mit gondol, megéri-e gyereket vállalni ma, amikor többen tudatosan a gyermektelen egyedülletet választják?

Ha valaki azt mérlegeli, hogy „megéri-e”, nem érdemel gyermeket a Jóistentől. Nem pénzről vagy holmi tárgyról beszélünk. Egy gyermek különleges ajándék. Mindennap a Jóisten csodájaként élem meg, hogy kaptam egy szép, egészséges lányt. Aki ezt nem érti, nem méltó rá, hogy ilyen csodában részesülhessen.

Szeverényi Máté

Híd magazin, 2007. II. szám (fókuszban a gyermek)

Nem emlékszem, hogy rettegtem volna...

Wittner Mária 1956 egyik híressé vált szabadságharcosa. A fókusztema apropóján kérdeztük őt.

Milyen indítékkal vett részt az '56-os eseményekben?

A karmelitáknál nevelkedtem, ahol sokat tanultunk a hazaszeretetről, a tisztességről és természetesen a hitről, de miután feloszlatták a rendet, állami gondozott lettem. Saját bőrömön nem tapasztaltam meg az ÁVH félelmeit, de akkoriban a kunhegyesi járási tanács begyűjtési osztályán dolgoztam gépiróként, s ott az ember megélt egyet-mást. Borzalmas érzés, amikor az ember tudja, hogy lépnie kellene, de meg van kötve keze-lába, ezért otthagytam. Munka nélkül éltem, majd pedig súlyos beteg lettem, aminek következtében nem végezhettem fizikai munkát. Ezek után már magától értetődő volt, hogy belekapcsolódtam a forradalomba. A rádiónál kezdtem, majd a Corvin köz, Práter utca, Vajdahunyad utca volt a ténykedési területünk, s ahogy visszaemlékszem, nem féltünk semmitől.

Hogyan tartóztatták le?

November 4-én megsérültem, kórházba kerültem. Amikor kiengedtek, visszamentem a Corvin közbe, de csak romokat találtam. Elindultam Nyugatra, de lekapcsoltak a vonaton, amelyen rajtam kívül még sok disszidens utazott. Bevittek a rendőrségre, de kiengedtek, majd 1957 nyarán teljesen váratlanul újra letartóztattak, és első fokon halálra is ítélték. Négy halálos ítélet született ekkor, és a másodfokú tárgyalás után csak rólam vették le a kötelelet. Életfogytiglant kaptam.

Tizenhárom évi fogság alatt bizonyára számos rémisztő esemény részese lehetett. Felidézne egyet-kettőt?

Az egyik ilyen a tárgyaláson történt. Az egyik vádlott be tudta volna bizonyítani, hogy nem vett részt a forradalomban, de abban az időben a mentőtanúkat egyáltalán nem hallgatták meg, a hamisakat viszont annál inkább. Erre ő azt mondta, hogy nem igazságos a népbíróság, ezután fölállt és behú-

Nem emlékszem, hogy rettegtem volna...

zott egyet a bírónak. A fegyőrök odarohantak, tíz perc alatt leterítették, s nemsokára ki is végezték.

Amíg vártam a másodfokú ítéletet, nap mint nap fültanúi voltunk akasztásoknak. Naponta hét-nyolc akasztásra is sor került. Volt egy cellatársam, Kati, akivel több éjszakán át beszélgettünk. Őt egyik nap elvitték. Az ablakból csak a hátát láttam. Nekitámadtam az ajtónak és vertem tiszta erőből, hogy hozzák vissza. Ekkor esküdtem meg: ha egyszer kikerülök, és módom lesz rá, nem fogok hallgatni. Ma semmi mást nem teszek, csak ezt az esküt hajtom végre.

Hogyan tudta átvészelni ezeket az emberileg megterhelő szituációkat?

Nem emlékszem, hogy rettegtem vagy féltem volna. Felkészültünk a halálra, hiszen nap mint nap akasztottak. Amikor kimondták a halálos ítéletet, már csak egy nap volt hátra.

Igaz, hogy a közelmúltban a pápánál járt?

Valóban. Ez volt életem leggyönyörűbb napja, életem koronája. Hímeztem neki egy zászlót az '56-osok nevében, áldást kérve a világ magyarságára. Rávarrtam egy pici lukas zászlót a sarkába, hogy a pápa tudja, kitől kapta. Néha elgondolkodom, Isten micsoda nagy rendező. Sokszor tapasztaltam az életemben, hogy amikor kell, ott van és segít.

Életemben a szeretet a legfontosabb; ez semmi pénzzel nem ér fel. A Sátán nem szereti a szeretetet, őt a gyűlölet élteti, Istent azonban a szeretet. Ez a kettő viaskodik egymással, de tudom, hogy végül a jó győz, s a végső szót a szeretet fogja kimondani.

Bajkó Ferenc

Híd magazin, 2007. III. (fókuszban a félelem)

Elképesztő vonzásban

Dr. Falus András immunológus, egyetemi tanár, a Semmelweis Egyetem Genetikai, Sejt- és Immunbiológiai Intézetének igazgatója, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja. Számos szakmai elismerés, tudományos díj tulajdonosa. Vezetőségi tagja több hazai és nemzetközi társaságnak, illetve szerkesztőségi tagja tudományos folyóiratoknak itthon és külföldön. Szakterülete a molekuláris genetika, az immunológia. A genomkutatás hazai szaktekintélyét hitéről és munkájáról kérdeztük.

A HITRŐL

Hatott-e Jézus az orvostudományra?

A hit és a tudomány az én életemben összetartozó, mégis két teljesen külön kezelendő témát jelent. Nem lehet összevetni a kettőt. A hit számomra a miért, a tudomány pedig a hogyan kérdésre ad választ. Nem tudok ezért válaszolni a fenti kérdésre.

Jézus Krisztus nekem, aki messziről érkeztem a hitbe, a megváltást jelenti; a személyes megszólítottaságot; azt, hogy nem vagyok egyedül. A munkámat igyekszem azzal a lelkülettel, alázattal, hálával végezni, hogy mindent, amim van, úgy kaptam. Olyan ajándék ez, amit – a magam nagyon szerény emberi lehetőségein belül – szétosztásra, gazdagításra, kiteljesítésre kaptam.

Említette, hogy messziről érkezett a hithez. Hogyan találkozott Krisztussal?

Zsidó családból származom, és az őseim még nagyon megszenvedték ezt az odatartozást. Szüleim már áttértek a keresztyénségre, s engem születésem után megkereszteltek. Számomra azonban a katolikus hit egy érdekes játékot jelentett csupán, s bevallom, nem tartott sokáig.

Megtérésem felnőtt koromban történt – hála Istennek, feleségemmel együtt, aki kicsit más háttérrel, de hasonlóan vallástalan családból érkezett. Boldog házasságban éltünk, három gyermekünk született, akik ma már felnőttek. Az egyik lányomnak egy fiatalember kezdett el udvarolni, aki elvitte őt a Torockó téri református gyülekezetbe. Nagyon jól érezte ott magát, és elhívta a hűgát is. A feleségemmel aztán kíváncsiak lettünk, mi is van ott a jó társasá-

gon kívül, ami miatt ez a két gyermek olyan fénylő arccal érkezik mindig haza. Elmentünk hát, felültünk a karzatra, és meghallgattuk a beszédet. *Cseri Kálmán* volt az igehirdető. Egy olyan elképesztő vonzásba kerültünk ott, aminek hatására elkezdtünk mi is a közösségbe járni, és ez vezetett el a megtérésünkhöz.

Ez számomra – talán banálisán hangzik, de – egy második születést jelentett. Nagyon hálás vagyok, hogy ezt megkaphattam családommal együtt – közben ugyanis a fiunk is csatlakozott hozzánk, s hamarosan mindhárom gyermekünk megkeresztelkedett.

Úgy beszél a megtérése óta eltelt időről, hogy ekkor teljesedett ki igazán az élete; pedig Ön elismert tudós volt már.

Nem gondolom, hogy ez elég. Korábban hosszú évekig az egyesült államokbeli Bostonban dolgoztunk a feleségemmel, gyermekeink is velünk voltak. Ez egy igazán sikeres ösztöndíj volt, amikor olyan munkát kezdhettem el az immunológiában, a genomkutatásban, ami nagyon korszerű volt, amit haza tudtunk hozni, és itthon nagyon vártak bennünket... Mégis volt bennem hiányérzet.

Szép családi élet, szerelmi házasság, három gyönyörű gyermek, szakmai perspektíva, jó munkahely, és mégis megjelent szinte kézzelfoghatóan valami hiány.

Az elismerés nagyon jó dolog. Nem akarom eljátszani az álszerényt, valóban örülök ennek. De az embernek tudnia kell, hogy a tehetséget, az eredményeket is úgy kapja. Rengeteg ember van, aki iszonyú sokat dolgozik, és nem ér el semmi figyelemre méltót. Én kivételezettnek érzem magam. Úgy gondolom, az Úristen kijelölte az utat, és rengeteg sikerélményt adott, a kihívásokkal, kudarcokkal együtt persze.

A hívő ember élete személyes istenkapcsolat. Ez nagyon hiányzott. A legnagyobb tudományos elismerés sem pótol semmit ebből. Az ember villamosvezetőként, újságíróként, pékként vagy éppen színészként végzi a munkáját. Nekem a kutatás a feladatom, tehát ebben megyek előre. Az igazán lényeges dolgok azonban a belső béke szintjén zajlanak, és ez elképzelhetetlen számomra hit nélkül.

A TUDOMÁNYRÓL

Génjeink sok mindent meghatároznak. A genetika szakértőjeként mennyire tartja megalapozottnak azt a feltételezést, hogy eleve kódolva van a sorsunk?

Négy évvel ezelőtt a Mindentudás Egyetemén tartottam egy előadást *Génjeink: sors vagy valószínűség?* címmel. Akkor a végén azt a választ adtam, hogy valószínűség. Most inkább azt mondanám, hogy valószínű sors. Ma már tudjuk, hogy nem a gének a legfontosabb öröklési elemek. Egész genetikai állományunknak az 1,3%-a csak a gén, a többi 98,7%, génen kívüli elem talán még fontosabb. Ez az utóbbi két év hihetetlen nagy genetikai robbanása.

Dr. Falus András

A genetikai állományunk rengeteg mindent meghatároz – azt is, ami például csak környezeti hatásra nyilvánul meg.

Az az emberi nagyképűség, amikor azt hisszük, mindent értünk, egyszerűen nevetséges! Tudniillik az élet olyan komplexitását teremtette meg az Úristen, aminek az elejét kezdjük még csak érteni. Egy képpel élve, az írásbeliség kezdődött el csupán a biológiában. Most ismerkedünk a betűkkel, de hol vagyunk még a mondatoktól vagy az egésznek a tartalmától!

Egyrészt igen, a génjeink, a genomunk határozza meg, mi lesz velünk, mi a sorsunk, hogyan reagálunk bizonyos dolgokra; de hogy ez hogyan történik, arról ma még keveset tudunk.

Fantasztikus filmek gyakran azt sugallják, hogy nagyon veszélyes lehet egy-egy tudományos felismerés. Tudósként mi a véleménye erről?

A tudománynak nincs ideológiája. A média nyilvánvalóan szereti a szenzációt, hiszen el kell adnia a terméket. A gond ott kezdődik, amikor nem beszélünk világosan. Ezért tartom a kutatók egyik legfontosabb feladatának a tudományos ismeretterjesztést.

Az olyan filmek, amelyek arról szólnak, hogy elő lehet állítani új lényeket néhány kis nukleinsav mintából, természetesen a fantázia szüleményei. Nagyon szórakoztató alkotásokról van szó, nekem is tetszett például a *Jurassic park* története a maga helyén, a fantáziafilmek kategóriájában, de ennek mai tudásunk szerint semmiféle alapja nincs. Hála Istennek (!) nem lehet intelligenciát genetikailag befolyásolni; az agyunk olyan bonyolult, magasabb rendű, hálózati struktúra, amelynek a genetika csak az építőköve. Mintha a Sixtus-kápolnát a téglák összetételéből próbálnánk megérteni!

Mint minden tudományt, sajnos ezt is fel lehet használni rossz célra. Kábítószereket lehet genetikai úton előállítani, vagy gondolatrendőrséget lehetne genetikai identifikációval – és egyúttal az emberi jogok megsértésével – létrehozni. De vannak törvények! Ezért hangsúlyozom, hogy világos, áttekinthető, hangsúlyozottan nyilvános viszonyrendszer mellett legitim megoldásokkal a genomikát olyan helyzetbe lehet hozni, hogy ne legyen se mumus, se csodatévő bálvány.

Örült túlzásokba eshetünk a tudomány démonizálásával, például ha elhisszük, hogy olyan, genetikailag módosított növényeket etetnek meg velünk, amelyek megmérgezik az emberiséget. Veszélyes szélsőség az is, és könnyen csalódáshoz vezethet, ha bálványként tisztelünk egy tudományt, holott az nem mindenható. Egyedül az Úristen az, aki megteremtette ezt a gyönyörű világot, amelybe kis mértékben betekintést is enged.

Hulej Enikő

Híd magazin, 2007. IV. (fókuszban Jézus Krisztus)

Nem csak kenyérrel él az ember, hanem Istennek minden Igéjével...

Gulácsy Lajos, a Kárpátaljai Református Egyház nyugalmazott püspöke 1925. január 8-án született Tivadarfalván. 1994–1998 között töltötte be a püspöki tisztséget.

Szokmát tanult, de pályakezdőként szőtt terveit keresztülhúzta a második világháború. Reményvesztetten tért haza Magyarországról. Kárpátalján az akkor induló ébredési mozgalom magával ragadta, élő hitet kapott, és szolgálni kezdett. 1949-ben letartóztatták, mert hitoktatást és konfirmációi felkészítést végzett a munkácsi gyülekezetben. A vád: „szovjetellenes pro-

paganda, a haladó tudomány gátlása és az ifjúság félrevezetése”.

Olyan ember élményeiről, gondolatairól olvashatunk, aki sorsát, döntéseit minden körülmények között Istenre tudta bízni. Hiteles keresztyén maradt a kazahsztáni lágerben is. Az ott töltött hét év alatt szolgálatnak tekintette az elhurcoltakkal való sorsközösséget, fogolytársainak a nyomorúságban is bizonyosságot tudott tenni arról, hogy velünk az Isten.

A 85 éves Gulácsy Lajos idős kora ellenére a munkácsi református gyülekezet és a helyi cigánygyülekezet lelkipásztoraként ma is szüntelenül dolgozik. A munkácsi református gyülekezetben végzett evangelizációs szolgálatom idején beszélgettem vele 2009. november 1-jén.

Beszéljen egy kicsit a családjáról!

Nyolcan voltunk testvérek, én voltam a hetedik. Amikor édesanyám velem volt áldott állapotban, rá akarták venni, hogy vetesse el a magzatot. El is ment az orvoshoz, de lelkiismeret-furdalása támadt. Így születtem meg a „halál árnyéka völgyében” (Zsolt 23,4).

Édesapám eredetileg vasutas volt, de gazdálkodott. Sokat dolgoztunk, sokszor morogtunk is, hogy más gyerek játszik. Felnőttkoromban aztán hálát adtam az Úrnak, hogy megtanultam dolgozni.

Hogyan kapta az elhívást, hogyan került a teológiára?

Fémipari iskolát végeztem, és 1943-ban Budapesten, a mátyásföldi repülőgyárban műszaki tisztviselőként elég jól kerestem. Nagy terveim voltak, és úgy látszott, meg is fognak valósulni, de jött a háború. Úgy jöttem haza, hogy elvesztettem az életkedvem. Akkoriban Kárpátalján csodálatos ébredési hullám indult be. Megértettem, hogy nem a földi dolgok határozzák meg az élet értelmét, hanem az Istennel való kapcsolat. Így indult meg az életem új, lelki síkon, visszanyertem a reménységemet, az életcélomat, és beálltam a missziói munkába. Eleinte iratterjesztéssel foglalkoztam, később teológusként már segédlelkészi beosztást kaptam, mert az egész kárpátaljai egyházban csupán huszonnégyen voltunk.

Hány gyülekezet volt?

A szovjet időben, 1946–1948-ban nyolcvanhat gyülekezetünk maradt. Csaptól egészen Rahóig jártam helyettesíteni.

A szovjethatalom idején miben változott meg az egyház élete?

Lezárták a kapcsolatot a külfölddel. Magunknak kellett megoldani a problémáinkat. Nagyon fontos volt akkor a presbitérium helytállása. 1945-ben, 1948–1949-ben és később is a presbitérium mentette meg a református egyházat.

A nyolcvanhat gyülekezetnek miért csak huszonnégy lelkésze volt?

Korábban száznégyszáz lelkész volt, de sokan nem várták meg az oroszokat, akik röpcédulákat dobáltak: „Urak, papok, szaladzatok! Ti, parasztok, maradjatok!” Az oroszok azzal kezdték, hogy három lelkészt megöltek, és tudvalévő dolog volt, mi vár a többiekre. Aki tehette, elment.

A 18–50 év közötti magyar és német férfiakat is elvitték úgynevezett „málenkij robotra”. De nem dolgozni vitték őket, hanem megölni, és hogy ne legyenek itthon, amikor Kárpátalja csatlakozik a Nagy-Szovjetunióhoz. Ezzel az itthon maradottakat is megfélemlítették.

Hány magyar férfit vittek el, és hányan jöttek vissza?

Ötvenezret vittek el. Most is folyik a halottak összeírása, negyvenezernél tartanak. Akik hazajöttek, azok is betegen, olyan leromlott állapotban érkeztek, hogy rövid időn belül meghaltak.

Az ébredési mozgalom hatására az emberek ebben a nyomorúságos helyzetben nem estek kétségbe. Most, békeidőben vannak öngyilkosok, de akkor nem voltak, mert Isten Igéje olyan erőforrást jelentett.

Mi lett a templomokkal, gyülekezetekkel?

Igyekeztek mindenféle módon korlátozni az egyház tevékenységét, templomokat zártak be, de az emberekben a hitet nem tudták megölni. Még másik faluba is átjártak, csak hogy hallják az Isten szavát.

Volt olyan törvény, hogy a tizennyolc év alattiak nem járhattak gyülekezetbe?

Az egyháznak nem volt szabad foglalkozni a tizennyolc év alatti fiatalokkal. Engem is azért tartóztattak le, mert Munkácson hittantanítással és konfirmációval foglalkoztam. A hivatalos állami vezetők azt mondták, folytassuk tovább az egyházi életet úgy, mint eddig. Így könnyebben kiválaszthatták, kit kell letartóztatni, kit kell megfélemlíteni vagy áthelyezni. A tárgyaláson a bíró kérdésére: megbántam-e bűnömet, az utolsó szó jogán azt mondtam: ez nem bűn, és ha lesz még rá lehetőségem, ezután is ezt fogom tenni.

A keresztlő is gyerekekkel való foglalkozásnak minősült?

Nem, templomba mehettek a fiatalok. Aki viszont állami beosztásban dolgozott, annak döntenie kellett, hogy lemond az állásáról vagy templomba jár. Például a tanítókat, tanárokat így tudták kényszeríteni, hogy ne járjanak. Nem mondták, hogy nem szabad, csak nem volt ajánlatos menni.

Évtizedek óta pásztora a szétszéledt evangélikus híveknek is. Beszéljen kicsit a korabeli munkácsi evangélikus gyülekezetéről! Mi lett a templommal?

1946-ban, amikor odakerültem, a Kárpátaljai Evangélikus Egyházat már felszámolták. A vezetők visszamentek Magyarországra, a hívek a református templomba jártak. Az evangélikus templomot elvették az oroszok, és egészen a kommunizmus befejezéséig használaton kívül volt. Amikor az egyháznak kezdtek visszaadni az épületeket, a magyarországi evangélikus püspök kért bennünket, reformátusokat, hogy vegyük át az evangélikus egyház tulajdonait. Az épület papíron a református egyházé maradt, de a baptistáknak adtuk használatra. Most megint minden változás alatt van, lehetséges, hogy azóta már átírták a maguk nevére.

Hány éves volt, amikor letartóztatták, és mennyi időt töltött fogságban?

Huszonötödik évemben voltam, és betöltöttem a harminckettőt, amire hazakerültem. Hálás vagyok Istennek, hogy ezt is átélhettem. Igaz, ha akkor megkérdezte volna, hogy akarok-e lágerbe menni, tiltakoztam volna. Most azt mondom, jó, hogy nem kérdezett meg, hanem vitt, mert javamra vált. Többet tanultam ott, mint bármilyen teológián.

Sokan honfitársaink közül, akik már három-négy éve ott voltak, végtelesen el voltak keseredve. Már szinte beszélni sem tudtak az anyanyelvükön, csak káromkodni. Mikor megtudták, hogy papi ember vagyok, kigúnyoltak, bolondnak tartottak. A hét év alatt ezek az emberek megváltoztak. Amikor legelőször találkoztam velük, gúnyosan kérdezték, hogy hol van az Isten. Mindig azt sorolták, ha hazamennek, hogyan fogják megölni azt, aki feljelentette, elárulta őket. Mire hazamentek, már senkit sem akartak megölni, hanem hálát adtak, hogy megértették Isten vezetését. Ott volt a helyünk, mert ott a vigasztalásra különösen is szükség volt.

Milyenek voltak a körülmények a lágerben?

Az első két-három esztendőben, Sztálin haláláig borzalmas volt a lágerélet. Itthon egy macska több ennivalót kapott, mint ott egy ember. Kazahsztánban sivatagi időjárás van, szeptembertől ápriliséig mínusz 20–45 fok a hideg. Amikor a hideg a mínusz 40 fokot meghaladta, nem vittek dolgozni, de nem azért, mert sajnáltak, hanem mert a fegyver már nem működött, nem tudták lelőni azt, aki szökni akart. Nyáron nappal 40–50 fok meleg van.

A legnehezebb az volt, hogy több mint két évig egyetlen pihenőnap sem volt. Örökösen dolgozni kellett építkezésnél vagy bányában. A börtönben és a táborban az állatnál értéktelebb lett az ember.

Jó két év után megengedték, hogy vasárnap pihenjünk. Mennyire igaz, hogy szükség van a hetedik napon való megpihenésre! Ugyanúgy éhezünk és fáztunk, mint addig, de az egy nap pihenő miatt mintha kicséréltek volna bennünket. Még a gyomrunk sem korgott úgy, mint addig.

Volt-e olyan a lágerben, hogy fizikailag vagy lelkileg bántalmazták?

Egy börtönlázadás alkalmával én is a megtizedelték közé kerültem. Teherautókon utaztattak bennünket órákon keresztül az éjszaka sötétjében, hogy fokozzák a halálfélelmet. Két hónap szigorított börtönt kaptam. Túléltem.

Amikor letartóztattak, mindenféle módszert kipróbáltak, hogy megváltoztassanak. Nekem két lehetőséget adtak: a láger vagy a moszkvai pártiskola. A lágert választottam. Az egyik barátom, akivel együtt végeztük az iratmissziót, Moszkvát választotta.

Óróra tud valamit?

Beteg, nyomorult, kétségbeesett ember. Most már rájött, hogy eltékozte az életét. Én pedig hálás vagyok Istennek, hogy nem kell siratnom a múltamat.

Csak magyarok voltak ott? Papok, lelkészek hányan voltak?

Nagyon sok magyar volt, lelkészek is rengetegen. Több mint nyolcvan nemzetiséggel voltunk együtt. Rabtartóink megtanulták Nabukodonozortól, miként kell összevegyíteni a nemzeteket, hogy egymást gyilkolják.

Vasárnaponként bibliai előadásokat tartottunk. Nagyon sok mindent tanultam meg ott. Isten ilyen nagy ajándékokat adott ott számunkra. Tesztünk számára hét szűk esztendő volt ez, a lelkünk számára hét bő esztendő.

Az ázsiaiak bennünket, magyarokat közeli rokonnak tekintettek. A koreai keresztyének elvitték a vizes ruháinkat, és másnap megszáritva hozták vissza, így mehettünk a munkába. Nem beszédben áll az Isten országa!

Volt istentisztelet vagy úrvacsora is?

Igen, például 1945 húsvétján például a vályogvető gödörben elbújva úrvacsoráztunk. Kenyerünk volt, bor helyett vizet használtunk.

Milyen nyelven folyt a szertartás?

A maga módján mindenki beszélt oroszul és megértettük egymást.

Volt-e olyan, amikor úgy érezte, nagyon közel van az Isten?

Néha nagyon rám szakadt a nyomorúság, de Isten mindig kiemelt ebből. Egyszer volt egy különös álmom, hogy egy nagy hömpölygő folyón egy vízikerek forog, amire a raboknak sorban rá kellett állni, és az levitte őket a mélybe, meghaltak. Én is ott haladtam köztük a sorban, és amikor odaértem, választhattam, hogy kiugorjak vagy rálépek a kerékre. Ráléptem, és abban a pillanatban megállt. Olyan hatással volt rám ez az álom, hogy még ébredés után is dobogott a szívem a félelemtől, de megértettem, hogy nem fogok meghalni. Ez még a rabság elején volt, és attól kezdve biztos voltam benne, hogy hazakerülök.

Amikor hazakerült, hogyan élte meg a szovjet éveket?

Szinte nem ismertem rá az emberekre, meg voltak félemlítve. Bizalmatlanság, céltalanság, közönyösség uralkodott. Lelki rabságban éltek.

Az államhatalom sokáig nem engedte, hogy befejezzem a tanulást, emiatt nem engedték az egyházi szolgálatot. Miután a Szovjetunió aláírta a helsinki szerződést, megengedték, hogy az egyház elkezdje a lelkészképzést. Persze csak a meghaltakat lehetett pótolni, többet nem képezhettek.

Jól tudom, hogy a lelkészeknek még személyi igazolványuk sem volt?

Igen, abban az időben egyik faluból a másikba is csak külön engedéllyel volt szabad átmenni. A regisztrált lelkészek kaptak igazolást, hogy a szolgálati helyre átmelessenek. Abban az időben hat helyen szolgáltam, a sofőröm

Gulácsy Lajos

megállt a falu határában, és gyalog kellett bemennem, mert neki nem volt engedélye.

Mikortól szolgált püspökként?

Ez már a nyolcvanas évek elején kezdődött, amikor az egyház kezdett helyreállni. A kilencvenes években már így fogalmaztunk: „Letelt a babiloni fogság”. Akkor már megindult a kapcsolat Magyarországgal és a Nyugattal, sok segítséget kaptunk. 1989-től a kilencvenes évek végéig felépítettünk nyolc református és hat cigány templomot.

Jelenleg hány gyülekezet és lelkész van?

Száznégy gyülekezetünk van, és a lelkészek száma meghaladja a nyolcvanot.

Sőt intézmények jöttek létre!

Először a szeretetszolgálat indult be. Külföldi segítséggel jött létre tizenöt évvel ezelőtt az első református gimnázium. Most már négy van.

Állami támogatást kap az egyház vagy a gimnázium?

Eddig a tanárok fizetését az állam adta, de nem fogja tovább biztosítani, mégis fenn kell tartani, mert áldás ez az iskola. Nemcsak tudományt, hanem emberséget is tanulnak itt a fiatalok.

Hogyan látja az egyház távolabbi jövőjét?

Eddig a félelem összetartotta a gyülekezeteket, most a szabadságban sok a kísértés. A népegyházból hitvalló egyházzá kell nőni. A gyakorlat azt mutatja, hogy könnyebb szenvedni, mint a szabadságban a sokféle lehetőség között Lélek szerint cselekedni. Emberileg szólva nem valami fényes jövő vár az egyházra és a magyarságra – de csak emberileg szólva. Én hiszem azt, hogy Istennél van megoldás. Bizonyára lesznek még komoly megpróbáltatások, de velünk az Isten. Nemcsak a vihart kell látni, hanem felette az Isten hatalmát, aki a vihart is meg tudja szüntetni.

Milyen bibliai igék vezették életében?

Az én igém, ami átfogja egész életemet, és amit akkor kaptam, amikor kilátástalannak láttam a jövőt: „Ne gyűjtsetek magatoknak kincseket a földön, ahol a moly és a rozsda megemészti, és ahol a tolvajok kiássák és ellopják, hanem gyűjtsetek magatoknak kincseket a mennyben...” (Mt 6,19–20). Azóta ez az én életem alapja. Nem a földi dolgokban látom a megoldást, hanem a mennyekben, de megbecsülöm a földieket is. Ezt a lágerben tanultam meg: hogy becsüljem meg a kenyeret, a pohár vizet, hogy van hová

Nem csak kenyérral él az ember, hanem Istennek minden Igéjével...

lehajtani a fejem, hogy van testvéri közösség. Elégedett ember vagyok. Megértettem, hogy nemcsak kenyérral él az ember, hanem Istennek minden Igéjével. Szeretném ezt másoknak is tudtára adni, mert „mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, lelkében pedig kárt vall” (Mt 16,16)!

Szeverényi János

Híd magazin, 2010. I. szám (fókuszban az idősek)

Szabadság a rácsok között

Csuka Tamásné, a Váci Fegyház és Börtön református lelkésze több mint húsz éve végez lelki szolgálatot a börtön falain belül, és több mint tíz éve teszi ezt a fegyház intézeti lelkészeként. Eleinte a váci gyülekezetben szolgált, de a rendszerváltás után alkalma nyílt rá, hogy többször is bejárjon a fegyintézetbe hirdetni Isten igéjét. Missziós munkája során már érezte, hogy heti egy-két alkalomnál többet szeretne bejárni a fogvatartottak közé, hiszen elmondása szerint fontos, hogy a „sötétségben is világítson az evangélium”. A körülményeket ismerve örömmel vállalta 2000-ben, hogy a börtön lelkésze legyen. Azóta vezet Istentől kapott fáradhatatlan lelkesedéssel és energiával bibliaórákat, istentiszteleteket, személyes lelkigondozást és egyéb alkalmakat az intézetben. Csuka Tamásné a börtönben végzett napi nyolc-tíz órás szolgálatáról, örömeiről, tapasztalatairól kérdeztük.

Mi volt az oka annak, hogy egy ilyen lelkileg megterhelő, bizonyos értelemben veszélyes munkába kezdett?

Tudtam, hogy nem könnyű a börtönhelyzet, de azt is tudtam, hogy a börtönlelkészi szolgálatban csodálatos lehetőségek rejlenek: Istenhez vezetni elveszettnek hitt lelkeket. A szolgálat során átérzem azt, hogy nem én, hanem Isten az, aki megoldja a problémákat erejével, Lelkével. Nekem nincs más dolgom, mint félreállni és hagyni az Istent munkálkodni. Az is egy csoda, hogy engem ez nem terhel meg, hiszen naponta rácsodálkozom, hogy Isten igéje, Lelke hogyan tud újjászülni embereket. Hogyan képesek eljutni egy pozitív életdöntésre, a megtérésre azok a fogvatartottak, akik a bűnből jöttek és nem akarnak tovább azon az úton járni, amin eddig. Ez engem inkább lelkesít, mint megterhel, szeretem csinálni.

Hogyan viszonyulnak önhöz a fogvatartottak?

Elfogadnak. Eleinte furcsállták, hogy mi ez a lelkészkedés, ami itt folyik, de aztán megszokták. Ebben segít, hogy türelemmel és szeretettel fordulok hozzájuk, nem a bűneiket nézem, hanem a megmentendő bűnös embert,

hiszen Krisztus is így lát minket. Persze kapok igaztalan vádakot is, de ha erre néznék, már nem lennék a helyemen. Péter is süllyedt, amikor a hullámokra nézett és nem Krisztusra...

Van mód nyomon követni a megtértek szabadulás utáni életét? Hogyan tudnak ők segíteni a fogvatartottaknak?

Féltem őket, ezért igyekszem személyesen követni azt, hogy mi van velük, hogyan alakul az életük. Kialakult egy mozgalom, ami „régiből” áll, akik bizonyos időközönként találkoznak, bizonyosságot tesznek. A legfontosabb, hogy a börtönből krisztusi hittel menjen ki az ember, mert ha a gondolatvilága, lelkesége nem változik meg, akkor lehet bármilyen jó foglalkozás a börtönben, a szabadulás után nem lesz eredménye. Ha valaki hoz egy jó életdöntést, és a megtéréssel él, az meglátszik rajta: sokkal kisebb a visszaesők száma azok közül, akik bibliakörbe jártak, és hoztak egy jó döntést.

A már szabadultak leginkább bizonyos feltételekkel tudnak segíteni, és azzal, hogy elmesélik életüket. Nem könnyű kint megélniük, nem is keresnek annyit, mint régen rablással, de fontos, hogy törekedjenek a becsületes életre. Aki megfelel néhány lényeges kritériumnak (rendben van a kapcsolata Istennel és a családjával, van munkája, van gyülekezete), azt viszem vissza, hogy adjon erőt a még bent levőknek. Akik ezeket a feltételeket nem tudják teljesíteni, azokat sokszor sajnos a rendőr hozza vissza...

Kérem, mondjon egy-két olyan történetet, amely különösen megrázó élményt jelentett!

Estig mesélhetném ezeket. Volt egy kínai fiunk, aki gyilkosságért volt bent. Tizennégy évet kapott, a börtönben kezdett el érdeklődni Isten és az evangélium iránt. Ezt az Úr megáldotta, és ő nagyon komolyan megtért, sírva tette le az életét Krisztus elé. Nagyon áldott bizonyágtevőnk volt, amíg köztünk volt, jelenleg Kínában szolgál missziós munkatársként.

Volt egy gyilkos, akinek egy átok volt az addigi élete. Egyszer egy diszkóban történő verekedés következtében több mint egy hónapig kómába került. Ekkor volt egy istenközele élménye, és amikor felkelt, tudni akarta, hogy mi volt ez? Jelentkezett a bibliakörbe és ott tudatosult benne, hogy mi történt vele. Látomásában kapott még egy esélyt Istentől, amit egy jó életdöntéssel ki is akart használni. Hiszem, hogy élt ezzel a lehetőséggel, utolsó levelében, amit nekem írt, egy másik fogvatartottért járt közben. Kérte, hogy foglalkozzak vele, segítek neki, mert egy rendes ember, csak megtévedt. Utolsó levelében is másokért aggódott, nem olyan régen halt meg súlyos betegségben.

Csuka Tamásné

Úgy tudom, működik a börtönben egy úgynevezett APAC-körlet. Mit kell tudni erről?

Az APAC-körlet (Association for the Protection and Assistance to the Condemned rövidítése, magyarul: Szövetség az Elítéltek Védelmére és Támogatására) egy brazil kezdeményezés, ami egy keresztyén értékrend alapján zajló körletet jelent. Nálunk ez huszonnégy fővel, négy zárkával működik. Az ittlévők vállalják, hogy igyekeznek krisztusi mércével mérni magukat és másokat is. Tagjai békességben, imaközösségben élnek. Magyarországon ez egy egyedülálló kezdeményezés, az innen kikerültek közül eddig senki sem esett vissza.

Látható-e a megtért fogvatartottakon a börtönből való fizikai szabadulás előtt valamilyen más jellegű szabadságérzés?

Igen, hiszen az az ember, aki átadta életét Krisztusnak, meg kell, hogy érezze a lelki szabadságot. Aki a bűneit letette, az megszabadul a terhektől, és ezt át is éli. Érti a békességet, a nyugalmat, azt, hogy gondolatai megváltoztak és már nem akar bosszút állni azokon, akik börtönbe juttatták. Sajnos vannak, akik nem ezt a túlélési taktikát követik, és a bosszú élteti őket. De ha megszületnek az új szívek, akkor ott békesség és szeretet van, és már nem tudnak tovább haragudni a kintiekre. Írják a bocsánatkérő leveleket, imádkoznak, hogy újraépítse őket az Isten. És Ő nagy dolgokat tud véghezvinni az ember életében, ha ezt megengedjük. Sokan megváltozott, áldott étellel mennek ki a börtönévek után. Kint is, a bűn bilincsei nélkül, és bent is, a rácsok között élhetnek szabadon a megtért bűnösök.

Németh Máté

Híd magazin, 2011. II. szám (fókuszban a szabadság)

Az új generáció számára hirdetjük az evangéliumot

Alexander Faludy anglikán lelkésszel, Faludy György költő unokájával találkoztam egy angliai kisvárosban. Ennyi elég volt ahhoz, hogy megkérjem egy interjúra.

Hol születtél, kik a szüleid?

Portsmouthban születtem, Anglia déli tengerpartján. Szüleim mindketten középiskolai angol irodalom tanárok voltak. Apám 2010-ben elhunyt, anyám még mindig Portsmouthban él az angol nagypapámmal és két hatalmas ír farkaskutyával (Daisy és Tokaji).

Milyen volt a kapcsolatod Faludy Györggyel?

Őszintén csodáltam őt, de a személyes vonzereje ellenére nehezemre esett magam közel érezni hozzá. Ez gyakran előfordul a különösen tehetséges emberekkel. Oroszlánrészt vállaltam a centenáriumi ünnepek szervezésében és a kapcsolatépítésben, eszmecserékben azon ösztöndíjasokkal, akik az ő életével és munkásságával foglalkoznak.

Milyen volt a gyerekkorod?

Otthon támogató közegben éltem, de az iskolában nem találtam a helyem: elég erős diszlexiám van, és a helyi iskola nem volt túl megértő. A dolgok sokkal jobbra fordultak, miután bentlakásos iskolába mentem.

Tizenhat évesen kezdted az egyetemet, az elmúlt kétszáz év legfiatalabb cambridge-i hallgatójaként.

Igen, így van. Kilenc és tizenegy éves korom között leérettségiztem angol irodalomból, majd tizenkettő és tizenöt éves korom között szereztem diplomát. Ezután Cambridge-ben teológiát és művészettörténetet hallgattam alapképzésen, majd Oxfordban a teológiai mesterképzést is elvégeztem, ahol a reformáció korának egyháztörténetére szakosodtam.

Nem volt furcsa egyetemre menni ilyen fiatalon?

Bizonyos szempontból az volt, de az egyetemi és lelkipásztori ellátórendszernek köszönhetően kiválóan gondoskodtak rólam, és a szoros kollégiumi közösségben könnyű volt barátokra szert tenni. Lelkészsé avatásom óta nagyon kedves része az életemnek, ha régi kollégiumi barátaim esküvőjén prédikálhatok, vezethetem a szertartást és keresztelhetem a gyermekeiket.

Tudnál esetleg mondani valamit a hitbeli utadról?

Apám zsidónak született, római katolikusnak keresztelték, és a Kanadai Egyesült Egyházban (protestáns) konfirmált, mielőtt elfordult a vallásgyakorlástól. Anyámat anglikánnak nevelték, de később ő is felhagyott a templomba járással. Olvasott nekem bibliai történeteket, és sokat beszélgettünk a vallásról, de inkább olyan szempontból, hogy az angol irodalmat jobban értsem. Változás a bentlakásos iskolai években történt. A Milton Apátságban nem gyakoroltak nyomást senkire, de nehéz lett volna úgy szeretni az iskolát, hogy közben a vallásos életét nem szeretjük. Idővel azon kaptam magam, hogy mind többet és többet tudok a hitvallásból istentisztelet alatt, és örömmel mondom azt. Két kiváló lelkész beszélgetésre való nyitottsága szintén segített.

Volt megtéréselményed?

Esetemben ez egy fokozatos felébredés volt, de például egy konfirmációs órai látogatás a helyi anglikán ferenceseknél mély benyomást tett rám. A szerzetesek rengeteget dolgoztak hajléktalanokkal és drogfüggőkkel, miközben erősen fegyelmezett ima- és közösségi életet éltek. Ezt megelőzően voltak kétségeim az egyházhoz való csatlakozással kapcsolatban. Az után a nap után úgy éreztem, nem tarthatom magam távol egy olyan testtől, amelyben ennyi jó jelenik meg.

Mi a helyzet a lelkeszi hivatással?

A kérdés akkor kezdett el motoszkálni a fejemben, miután tizennégy évesen elolvastam Luther néhány munkáját egy történelmi esszéhez. Tizenhat évesen kezdtem komolyabban gondolni rá. Ezután mégis más dolgokkal kísérleteztem. De mialatt ezeket az ösvényeket próbálgattam, végig jelen volt bennem egyfajta nyugtalanság, ami csak akkor múlt el, amikor elkezdtem a lelkészképzést.

Hol volt ez?

A mirfieldi College of the Resurrectionben, a West Yorkshire megyei Anglikán Monostorban. Nagyon szórakoztató volt szerzetesek közt élni, mintha az embernek rengeteg hóbortos bácsikája lenne. A Feltámadás Közösség

Az új generáció számára hirdetjük az evangéliumot

szerzeteseinek hosszú történelme van. Bátor politikai szerepvállalásukról ismertek, melyet az apartheid idején tanúsítottak Dél-Afrikában. Nagyon inspiráló közeg volt számomra.

Számodra kicsoda Jézus?

Elsődlegesen karizmatikus rabbi tanító, akit Máté evangéliumából ismerünk. Jézus ironikus, vitatkozó, őszinte, együttérző és elkötelezett egyszerre. Nem menekülhetünk attól az értelmezéstől, hogy amit a történelem során a tanítványaitól kért, arra kér ma téged és engem is.

Van a teológiának olyan részterülete, ami különösen érdekel?

A publikációim javarészt az angol egyháztörténettel kapcsolatosak. Mostanában kezdett el érdekelni közelebbről az ekkleziológia és a dogmatörténet. Az ökumenikus párbeszéd is egyre inkább érdekel, főként az anglikán-evangélikus, ezt nagyon fontosnak tartom.

Szerinted a Nyugat jelenleg elutasítja az egyházat?

Efelől semmi kétség. A templomba járó emberek száma Angliában 1960 óta évtizedenként megfeleződött. De egyre többen látogatják az angol egyetemi kápolnákat, az új generáció számára hirdethetjük az evangéliumot, ami boldogabb jövőben való reménykedésre ad okot.

Mi a helyzet az anglikán egyház belső válságával, a női püspökökkel, szexuális erkölccsel kapcsolatban?

Egyháztörténészként nehezemre esik olyan időszakot feleleveníteni, amikor az egyházban nem volt valamiféle belső válság. A válság nem feltétlenül rossz. Amit jelenleg tapasztalunk az anglikán egyházban, az egy lehetőség számunkra, hogy a Szentlélek és az Írás vezetése alatt belátást gyakoroljunk.

Milyen terveid vannak?

Jelenleg lelkészként a második szolgálati helyemen vagyok, ahol a megbízatásom 2013-ig szól. Talán egyetemi lelkészként fogok dolgozni később. 2014-ben Magyarországon lesz egy ökumenikus, anglikán-evangélikus konferencia, amit természetesen nagy örömmel várok.

Szeverényi János

fordította: Szeverényi Máté

Híd magazin, 2012. I. szám

Névjegy

Született: 1983. február 9.

Foglalkozás: anglikán segédlelkész

Állampolgárság: brit és magyar

Tanulmányok

1998–2001: Peterhouse College, Cambridge

(teológia és művészettörténet)

2002–2004: Lincoln College, Oxford (teológia)

2005–2008: College of the Resurrection, Mirfield (teológia)

Munkahelyek

2007: tanársegéd, University of Leeds

2008–2011: segédlelkész; St. Paul's Church, Whitley Bay (Newcastle)

2011–: segédlelkész; Willington Team Egyházközség (Newcastle)

A mi alkalmasságunk nem önmagunktól van, hanem Istentől kapjuk azt

Györi Gábor Dávid evangélikus lelkész idén végzett az Evangélikus Hittudományi Egyetemen, és az utolsó három teológusi éve alatt a Magyar Evangélikus Rádiómisszió munkatársa volt.

Harmincegy éves vagy, és most szerzed meg a harmadik diplomádat. Hol kezdted a felsőfokú tanulmányaidat?

Sokan kérdezték, hogy folytatom-e a családi tradíciót, lelkészi pályára megyek-e, ahogy több generáció tagjai a családukban. Érdeklődtem a teológia iránt, benne éltem a gyülekezetben, az egyházban, de nem éreztem magamban az alkalmasságot arra, hogy lelkész legyek. Történelem szakra mentem, de közben éreztem, hogy nem ez az, ahol igazán a helyem van. Az egyetemi évek alatt kaptam személyes elhívást. Amikor befejeztem a tanulmányaimat, jelentkeztem a teológiára. A második diplomát az Egyesült Államokban szereztem a chicagói evangélikus teológián, és most már látszik az alagút vége, hogy a lelkészi diploma is meglegyen. Az ide vezető út lehetett volna egyenesebb, de hálás vagyok ezért a vargabetűért, mert így az Isten elhívása ott van a döntésem mögött.

Van, aki szerint egy megfelelő tudásszintre eljutott ember már nem hisz ilyen babonás dolgokban, mint Isten, mennyország. Nálad mintha épp fordítva lenne a folyamat.

Átéltém azt, hogy megváltásra van szükségem. Nem olyan mélységeken át, mint ahogy ezt sokan elmondják, hogy megjárják a poklokat és onnan térnek meg, változik meg az életük. Nálam ez nem volt ennyire látványos. Kicsit búra alatt éltem a keresztyén közegben.

Később, miközben a helyemet kerestem a világban, Isten igéjét is kézbe vettem, és valahol belül érlelődött ez a döntés, hogy lehet, hogy mégiscsak lelkésznek kellene lennem. Ami hiányzott, az a személyes alkalmasság érzése, hogy el tudnám látni ezt a szolgálatot. Amikor a felvételi vizsgára készültem, az evangélikus *Útmutató*ban olyan igék jöttek, amelyek személyesen nekem szóltak. Például a felvételi jelentkezés napján Máté elhívásának történetét olvastam. Jézus azt mondta neki, elhíva őt a vámszedőasztal mellől, hogy „kövess engem!” Az alkalmassági vizsga napján pedig az volt az ige, hogy „a mi alkalmasságunk nem önmagunktól van, hanem az Istentől kapjuk azt”.

Sokan úgy gondolják, hogy az egyház kicsit anakronisztikus, muzeális dolog. Te milyen érzésekkel készülsz a gyülekezeti szolgálatra? Hogyan látod az egyház jelentőségét a 21. században?

Hogy állásom lesz-e lelkészként, az nem biztos, de hogy munkám lesz, az igen. A szervezet, amit egyház alatt értünk és a kőtemplomok, amelyek sajnos manapság kiürülnek, nem egyenlők a Szentírás alapján értelmezett egyházzal, amely mozgalmas, dinamikusan változó, élő dolog. Az egyház mint szervezet főleg itt, Európában talán leszálló ágban van, értékét, hitelét veszítette. Lehet, hogy egy lelkészi állás léte tényleg veszélybe kerül, ugyanakkor azt látom, hogy az igény nagyon nagy mindazokra a dolgokra, megnyugtató válaszokra az élet dolgaival kapcsolatban, amelyeket az a Krisztussal való közösség, amit egyháznak nevezünk, adni tud. Én az egyháznak erre az oldalára szeretnék nagyobb hangsúlyt fektetni. Elsősorban nem a szervezetet kell építenünk, hanem a közösséget. Az egyháznak az a küldetése, hogy embereket Krisztushoz segítsen.

Szerinted milyen egy jó lelkész, milyennek kellene lennie?

A legfontosabb talán az, hogy kapcsolatokban kell élnie. Arra van a legnagyobb szükség is, hogy a kapcsolatok létrejőjenek. Emberek, gyülekezetek, gyülekezeten belüliek és kívüliek között, és elsősorban, ami ennek a háttérében van, az Istennel való kapcsolatnak a helyreállítása. Vigye az örömhírt, hogy az Isten szereti ezt a világot, és szeretné az embert a nyomorúságaiból, a bűneiből megszabadítani, békességet, örömet adni az életébe. Ezt kell szóval, cselekedettel, étellel hirdetni.

Milyen szempontok alapján kezdesz hozzá majd a gyülekezetépítéshez?

Egy jó gyülekezetet úgy tudok elképzelni, mint egy jó családot, ahol a tagok ismerik egymást, szívesen töltik együtt az időt, és a gyülekezet épüle-

A mi alkalmasságunk nem önmagunktól van, hanem Istentől kapjuk azt

tei is tükrözik mindezt. Egy egyházi épület ne „múzeumszagú” hely legyen. Olyanok legyenek a közösségi tereink, ahová jó belépni.

A lelki segítség és az evangélium hirdetése mellett feladata-e egy gyülekezetnek, hogy reagáljon a szociális kérdésekre?

Erre egyértelműen igen a válasz. Ahogy egy családban sem normális dolog, ha elnézzük, hogy valaki éhezik vagy fázik mellettünk, egy keresztyén közösségnek is benne kell, hogy legyen ez az életében. Az egyház története is ezt üzeni, hiszen már az első keresztyének is arról voltak híresek, hogy olyan szociális munkát folytattak, ami minden akkori elképzelést és keretet felülmúlt.

Mi a véleményed Jézus Krisztus személyéről, hogyan látod Jézus és a világ kapcsolatát?

Róla nem csak múlt időben beszélhetünk, mint a történelem egyik legjelentősebb alakjáról. Isten úgy teremtette a világot, hogy annak kérdései és válaszai Krisztusban futnak össze. Valahol a világtörténelem közepén el is jött erre a földre, itt élt, azóta is itt van, annak ellenére, hogy személyesen nem látjuk. Viszont érezhetjük jelenlétét, közelségét.

Úgy gondolom, hogy keresztyénként éppen ez az a többlet, amit adhatunk a világnak, hogy az Ő közösségébe invitálunk másokat. A magam erejéből nem tudok mások szolgálatára lenni, nem tudom mások problémáit megoldani, kevés vagyok ahhoz, hogy a szegények problémáit megoldjam, főként kevés vagyok ahhoz, hogy valakinek a lelki nyomorúságain segítssek. Meg kell hívnom az embereket annak az Úrnak a közelségébe, akinél én is megoldásokat találok az ilyen kérdéseimre. Jézus Krisztus az a személy, akinél megnyugvást, békességet, újraindulást kaphat az életem, szolgálatom.

Szeverényi János

Híd magazin, 2012. III. szám

Az Úr tudja, hová akar helyezni

Szemerédi Bernadett színész- és énekesnőt színházak és keresztyén rendezvények színpadain egyaránt láthatja, hallhatja a közönség.

Milyen alapokról indult az élete?

A Vajdaságból, Délvidékről származom egy nagyon kicsi faluból, mely húsz kilométerre van Zentától, közel a magyar határhoz. Az általános iskola befejezése után úgy véltem, hogy ahhoz, hogy anyanyelven folytathassam a tanulmányaimat, könnyebb, ha gimnáziumba az anyaországba jövök. Szegeden jártam egy katolikus gimnáziumba. Nyolcéves korom óta hegedültem, tizennyolc éves koromig zenei pályára készültem. Most is szerves része az életemnek a zene, az éneklés kapcsán is, próbálom a színházi munkáimba is beépíteni.

A középiskola után hogyan folytatódott a továbbtanulás?

A 12. osztályban már intenzíven bekapcsolódtam a gimnázium drámatagozatának tevékenységébe. Előadásokra jártunk, a zene, a vers- és prózamonddás kezdettől fogva jelen volt, és gondoltam a színészi pályára is. Ettől főleg édesapám óvott, egyrészt a hite miatt, másrészt mert tudja, hogy elég érzékeny lelkű ember vagyok. A másik verzió az orvosi pálya lett volna, erről azért mondtam le, mert akkor még a magyar törvények értelmében olyan státuszban voltam, hogy bármennyire jól sikerült volna a felvételi, nem vettek volna föl államilag finanszírozott képzésre, csak költségtérítésre. Akkor úgy vettem, hogy ez egy jel: nem ez az én utam. A színházművészetben találtam meg azt a területet, ahol ki tudok teljesedni.

A család hívő tagokból áll otthon?

Igen, édesapám szülei hithű katolikusok, a nagyapám hitoktató és kántor, a nagyanyám szintén hitoktató. Az otthoni egyházközség ügyes-bajos dolgait évtizedekig, házasságkötésüktől halálukig ők intézték. Példát adtak nemcsak a gyerekeik, unokáik, hanem az egész falu közössége elé. Így a hit

már gyermekkoromtól kezdve szerves része az életemnek. Mentem velük misére, a hittanórákon énekeltem, verset mondtam. Nem éreztem kényszernek, hogy segítsék takarítani, templomot díszíteni. Nem azért mentem, mert a szüleim vagy a nagyszüleim mondták. Természetesnek vettem, hogy ott a helyem. Ez nagyon sokáig így volt.

Később, talán a tinédzserkor vagy az otthonról való elszakadás miatt a hitem valahogy elsilányult, átment üres vallásgyakorlásba. Ott voltam a gimnáziumi hittanórákon, a templomban, de éreztem, hogy amit átélek, az nem hit, az valami üres dolog. Megrekedtem a hitben. Nyomasztó kötelességnek kezdtem érezni. Ez jó néhány évig tartott. Egyedül akkor éreztem az Úr jelenlétét, amikor a szobámban egyedül imádkoztam. Elkezdtem dacolni az Úrral, Őt okoltam, hogy miért történik olyan sok rossz dolog az életemben. Az énekórákon volt egy barátom, akiről kiderült, hogy hívő. Csodáltam a bátorságát, ahogyan mindenféle közegben fel tudta vállalni a hitét. Akkor bennem is elindult valami. Elmentem vele a házi csoportjukba és elindultam a megtéréshez vezető úton.

Szembekerült a pályaválasztása miatt az édesapjával?

Ő magába fojtotta az érzéseit, amikor a színiakadémiára felvettek. Nekem többet nem vetette fel a kétségeit, de édesanyámat folyamatosan bombázta ezekkel, amikor nem voltam otthon. Nem beszéltünk róla, és én abban a hitben voltam, hogy elfogadta. Amikor tavaly egy jótékonyági rendezvényt szerveztünk az akadémia javára, akkor egész nap látott a színpadon, olyan szerepekben, amelyeket büszkén merek vállalni. A végén csillogó tekintettel ölelt meg, és azt mondta, látja, hogy jó helyen vagyok, hű tudok maradni önmagamhoz és ahhoz, amit képviselnem kell.

Szeged után a Színművészeti Egyetem következett?

Nem, érettségi után egy színtanodát kezdtem el Szegeden. Nem éreztem magam még elég felkészültnek a főiskolára. Egy tanárom javasolta, hogy onnan menjek a Pesti Magyar Színiakadémiára. Nem bántam meg ezt a választást. Egy színház falai közül indulhattam el erre a pályára, amit egyébként az ember holtáig tanul. Jelenleg szabadúszó vagyok.

Ahogy figyeltem, elég sok szerepe van különböző színházakban.

Nagyon megijedtem, amikor végeztünk, mert mi voltunk az első olyan évfolyam, amelyik senkitől nem kapott társulati szerződést. Egy társulat tagjának lenni mindenféle szempontból biztonság. Aztán arra gondoltam, hogy ha nekem tényleg helyem van ezen a pályán, akkor az Úr tudja, hogy hová fog helyezni, milyen munkákat ad az utamba, hogy szakmailag is fejlődhessek és kenyér is legyen az asztalomon. Nem vágyom arra, hogy milliókat

Szemerédi Bernadett

keressek, csak hogy játszhaszak, adhassak az embereknek. Az menjen színészek, aki adni akar, valamit közölni, értéket teremteni. Amíg megvan a napi betevőm, addig nincs okom panaszra.

A hívő ember számára a szerepek mindig vállalhatók? Volt-e már ebből konfliktusa?

Volt már olyan, hogy megkaptam egy főszerepet, aminek nagyon örültem, de éreztem, hogy azért ez mégsem igazán nekem való. Elhessegettem ezeket a gondolatokat, hogy egy főszerep azért mégis hatalmas lehetőség egy zenés darabban. Aztán az Úr megmentett ettől, mert elintézte, hogy elvegyék tőlem. A producer azt mondta, „egy pályakezdő, nevenincs színésznőcskével” mégsem akarja kockáztatni a sikert. A meghallgatáskor ugyan én kaptam a szerepet, de mégis átadta egy nálam idősebb színésznőnek, mert „húzónévre” volt szüksége. Ez azért rosszul érintett, mert hogy válhat valaki húzónévvé, ha nem adnak rá lehetőséget, de aztán elfogadtam, hogy jobb ez így, hogy nem kerülök szembe saját magammal. Azóta mindig próbálok egyeztetni a szerepeket az értékrendemmel, és hála az Úrnak, sok munkám van, sok szép munka. A Reménység Fesztivál óta sok helyre hívnak énekes szolgálatokra, de vannak prózai és zenés szerepeim is.

Kívánjuk, hogy sikerüljön a lelki egyensúlyt megtartania! Idősebb lévén, tapasztalatból mondhatom, hogy ha az ember az Úrra bízta az életét, akkor meg fogja látni, hogy Ő megmutatja az irányt – hogy Ő út, igazság és élet.

Zika Klára

Híd magazin, 2013. III. szám

A szépség Isten „csalija”

Simon András grafikusművész alkotásaival a legkülönfélébb hordozófelületeken és számtalan kiadványon találkozhatunk.

Grafikáid jellemzője, hogy egy vonallal rajzolsz meg üzeneteket. Hogy alakult ki nálad ez a stílus?

Korábban kifelé forduló ember voltam, aki szeretett a társaság középpontjában lenni. Ennek velejárója volt, hogy sokat beszéltem. Egy találkozó után a barátom nekem szegezte: „András, te nem vagy őszinte.” Azt mondta, hogy úgy érzi, a lelkem mélyét nem mutatom meg, hanem a felszínen „fecserészek”. Ez a kritika szíven ütött. Változtattam a magatartásomon. Attól kezdve inkább befelé for-

duló, másokra figyelő, másokat meghallgató emberré igyekeztem válni. Rájöttem arra, hogy az én lelki meggazdagodásomnak is ez az útja. Ahogy a lelkemben történt egyfajta leegyszerűsödés, a beszédem kevesebbé, tisztábbá, áttekinthetőbbé vált, ez az önkifejezési váltás hatott a vonalbeli önkifejezés változására is, és sokvonalú grafikusból egyvonalú grafikussá váltam. Arra törekedtem, hogy minél kevesebb vonallal minél többet tudjak kifejezni.

Minden egyes kis rajz egy prédikáció, evangelizáció. Inspiráció alatt rajzolsz?

A rajzaim Istenre hangolt csendben és meditációban születnek. Ha például egy dicsőítő figurát rajzolok, nem kezdem el tanulmányozni, hogy milyen testhelyzetben szoktak az emberek dicsőíteni. Nem a külső forma alapján megyek befelé, hanem amikor én magam érzem azt, hogy végtelenül hálás vagyok Istennek, hogy vágyakozom utána – ez egy alapvető szó, a vágyakozás –, akkor ez az érzés kifejezőeszközt keres magának, és hol versben, hol egy elmélkedésben vagy egy rajzban kristályosodik ki. Alapvető tétel az én művészetemben az érzelmi érintettség. Ezért lehetséges ez a csoda, hogy az én papírra vetett rajzaim más embereket lelkileg motiválnak, mert megérik

belőle az érintettséget. Nem csupán azt fogalmazom meg, amit már átéltem, hanem azt is, amire vágyakozom.

A természet szépsége lenyűgözi az embereket származástól, iskolai végzettségtől, világnézettől függetlenül. Az interneten is fontosnak érzik, hogy szép természeti fotókat megosszanak. Mi ez az egyetemes érzés bennünk?

A szépség Isten Szentlelkének kisugárzása a teremtett világra. Kicsit profán megfogalmazás: a szépség Isten „csalija”, amit bekapva ráérzünk valami tárgyakon túli lelki tartalomra, és ez az embert elgondolkoztatja. A szépség a teremtés „luxusa”.

A frankfurti repülőtér például csupán a funkcionalitás figyelembevételével készült, és egyáltalán nem szép. De szép a Heathrow repülőtér, ahol úgy éreztem magam, mintha ezen a helyen szeretve lennék, mintha fontos lett volna a tervezőnek, hogy én ott jól érezzem magam. Isten úgy alkotta meg a világot, hogy ne csak olyan legyen, ami betölti a funkcióját, hanem hogy felfedezhessük a teremtés mögötti szándékot, vágyakozzunk Isten után, aki nekünk készítette ezt a helyet. És vajon nem Isten irántunk való vágyakozásának az egyik jele-e ez? Lehet, hogy azáltal is kifejezi irántunk való szeretetét, hogy gyönyörű dolgokat teremt, hogy azok gondolkodásra inspirálnak bennünket.

Egy veled készült interjúban olvastam azt a kicsit meghökkentő kijelentést, hogy a vallásosságból meg kellett térned. Mit értesz ezen?

Az általam jónak tartott vallásos magatartásból kellett megtérnem. Nem csak vasárnapi keresztyén voltam. Három éven keresztül jártam egy mozgássérült fiatalemberhez. Olyan karitatív munkát végeztem, amellyel példaképnek állított a papunk a többi fiatal elé. Már egy kis közösséget is vezettem. Csak volt egy bökkenő, amiből aztán tényleg meg kellett térnem, hogy magamat csúcskeresztyénnek kezdtem érezni. Látszólag mindent Istennek vettem alá, egy dolgot mégsem adtam át neki, a szívemet, az elképzelésemet a saját jövőmről. Ebből kellett megtérnem, hogy az életem irányítását, a jövőmet is merjem odaadni, és ne a saját érdekeim és vágyaim szerint tervezem az életemet. A megtérés tulajdonképpen azt jelenti, hogy az ember a múltját, a jelenét és a jövőjét is, a testét, a lelkét és a szellemét is oda meri adni Istennek. Nem kényszerűségből, hanem belső vágyakozásból.

Aki tiszta szívvel keresi Istent, az élete célját, értelmét és hogy hogyan tudna megtérni, annak mit tanácsolnál?

Mondja el Istennek: „Ha azt akarod, hogy ismerjelek, hogy közelebb kerüljek hozzád, akkor szólj hozzám, érints meg, hívjál, mutass valami

jelet!” Keresztyén emberek közé kell menni, tőlük tanácsot kérni, az ő életüket megismerni. Ez nekünk, keresztyéneknek nagy vizsga: vagyunk-e olyan követői Krisztusnak, hogy a kereső lelkülettel felénk forduló számára példa tudunk lenni? A mi életünket, magatartásunkat, kisugárzásunkat látva kíváncsúnak tartják-e a keresztyén életet? A másik, amire keresőket biztatnék, hogy olvassák a Szentírást, elsősorban az Újszövetséget, Jézust tanulmányozva, hogy hogyan élt, hogyan beszélt és gyógyított.

Neked soha nem voltak hitbeli kétségeid?

A hittel kapcsolatban nem voltak kétségeim. Nekem érzelmi alapon van kötődésem Istenhez, nem pedig értelmi, hideg fejjel való kutakodás alapján. Soha nem csalódtam Benne, életem legnagyobb válságaiban is az Ő töretlen kegyelmét és szeretetét éltem meg. De nem vagyok mentes a nehézségektől. A válság nem gyengíti a hitemet, hanem még inkább arra sarkall, hogy keressem az Istennel való szorosabb kapcsolatot. Senki sem lehet mentes a kísértésektől, a válságoktól sem. Ezek sokszor nem a hitünk meggyengüléséből adódnak, hanem próbatételként kapjuk őket. Vannak olyan krízisek is, amelyeket a saját szeretetlenségünk okoz. Ez egyfelől önismerethez vezethet, másfelől újabb lehetőséget ad, hogy Isten mellett köteleződjunk el.

„Bár a szívünk elítél, Isten mégis nagyobb a szívünknel” – olvashatjuk a Szentírásban. Ebben az Istenben bízva gondolunk rád, magunkra, hazánkra, egyházainkra. Nagyon köszönöm a beszélgetést!

Szeverényi János

Híd magazin, 2014. I. (fókuszban a szépség)

A világ Isten törvénye szerint működik

Dr. Somody Imre közgazdász, a Centrál kávéház tulajdonosa. Ő volt a Pharmavit Rt. alapítója, a *Plusssz* pezsgőtabletta „atyja”. Egy időben miniszterelnöki tanácsadóként is hallottunk róla. Épített lakótelepet, gyárat, volt az év menedzsere és az év embere. Egyike azoknak, akiknek a nevéhez kötődik a Bolyai János alkotói díj megalapítása. Jó néhány kitüntetés közül talán a legfajsúlyosabb a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztje, illetve a George Washington-díj. Megtéréséről, hitéről beszélgettünk vele.

Megtérése előtt milyen kapcsolata volt a hittel, az egyházzal?

Egészségi állapotom, magyar viszonyok között kiemelkedő vagyonom, valamint társadalmi elfogadottságom elvesztése elgondolkodásra készítetett. Második házasságkötésem előtt leendő feleségemmel elhatároztuk, hogy egyházi szertartás keretében kötünk házasságot, fogadalmunkat pedig a lehető legkomolyabban vesszük. A házasságkötésre való felkészülés során vettem kézbe első alkalommal a Bibliát. Később gyermekeinket egyházi iskolába írtattuk. Teljes erőmmel igyekeztem jó ember, jó családapa lenni, családomról gondoskodni, az istentiszteleti alkalmakat rendszeresen látogatni. Tíz éven keresztül gyermekeink ugyan szépen, egészségesen fejlődtek, ugyanakkor komoly erőfeszítések árán sem sikerült életünket igazán helyes mederbe terelni. Egészségem tovább romlott, vagyonvesztésem folytatódott, nemes szándékú országújító programjaim kudarcot vallottak. Nem értettem, miért nem segít nekem az Isten. Ellentmondásosnak láttam Őt, mert nem tapasztaltam meg jószolgálati kezdeményezéseimben az Úr tényleges támogatásának még csak a szándékát sem. Ekkor kerültek elém a Zsoltárok könyvének ezek az igéi: „Ha az Úr nem építi a házat, hiába dolgoznak azon annak építői. Ha az Úr nem őrzi a várost, hiába vigyáz az őriző. Hiába néktek korán felkelnetek, későn feküdnötök, fáradsággal szerzett kenyeret ennetek!” (127,1b-2a; Károli-fordítás) És ugyancsak ebben az időszakban olvastam O. Hallesby *Hogyan lettem hívő keresztyén?* című könyvét,

amely rávilágított: tovább nem kell erőlködnöm, hogy a sikeres ateistából teljesítményorientált vallásos keresztyén legyek, sokkal inkább rá kell bíznom magamat az Atya iránymutatására, és szem előtt kell tartanom Krisztus elénk élt példáját. Ekkor értettem meg, hogy a világi, de sok esetben az egyházi példaképek teljesítményelvű felmutatása is mennyire hamis orientációt nyújt a helyes utat keresők számára. Az igazi és egyben nehéz feladat Krisztus képére formálódni. Ez csodálatos felfedezést jelentett számomra, azonban a gyakorlatba való átültetés technikáját nem találtam meg.

Kérem, mondja el megtérésének szavakkal megfogalmazható történetét!

Kétségbeesett szenvedésem egyre csak fokozódott, amikor bejelentkeztem egy férfi csendeshétre a Magyar Belmisszióhoz Biatorbágyra. Ennek a csendeshétnek az utolsó napján tapasztaltam meg Isten személyes megszólítását. Ezen a héten értettem meg, hogy a világ Isten törvénye szerint működik. Ő teremtette, tehát ő az, aki ismeri a működését. Ekkor értettem meg, hogy embernek lenni nem mást jelent, mint Isten rendjéhez való alkalmazkodást, az Ő akaratának keresését és teljesítését. Ehhez segítségül az alábbi ígét kaptam: „Megjelentette néked, oh, ember, mi légyen a jó, és mit kíván az Úr te tőled! Csak azt, hogy igazságot cselekedjél, szeressed az irgalmasságot, és hogy alázatosan jársz a te Isteneddel.” (Mik 6,8 – Károli-fordítás) 2014 februárjában meghoztam tehát életem legfontosabb és legjelentősebb döntését: Isten rendje és törvénye szerint akarok élni, keresve az Ő akaratát és kérve bűneim megbocsátását. A végigtöprengett, végigimádkozott csendeshét utolsó előadásán Isten egy példa által világította meg számomra igazságát, hogy eddig szereptévesztésben éltem. A barcelonai olimpián az izomszakadást szenvedett világcsúcstartó sportolót az apja segítette be a célba. Az ateista, majd vallásos Somody úgy gondolta, segítőkészen részt venne a problémamegoldásban mint edző. Totális tévedésben voltam az életemben, hisz valaki látja, hogy mi történik velem, és tudja, hogyan kell segíteni. Rájöttem, hogy én is ilyen, minden áldozatra kész Atya szeretetében szeretnék élni. Énközpontú életem végre átfordult Isten-központúvá. Azóta nem én akarok az úr lenni – és mindenki más a szolga –, hanem elfogadom, hogy Isten az Úr, és én vagyok a szolga. Hiszem, hogy ő ismeri szükségemet, és azokat időben betölti. Ehhez az alábbi ígéből kaptam megerősítést: „Szerelmesének álmában ád eleget” (Zsolt 127,2b – Károli-fordítás).

Istennel való kapcsolata mennyiben változtatta meg gondolkodását a világról, egyházzal, családról, üzletről?

Sokban. Ma azt látom, hogy a világ szörnyen rossz irányba halad. Az emberi gyarlóság végeláthatatlan. A gonosz a bálványok professzionális menedzselésével, a média mindenhatóvá tételével, a kényszeres „fejlődéssel”,

a virtuális valóság terjesztésével uralma alá vonja a világot. A keresztyén-ség defenzívába került, elbizonytalanodott, felhígult. Ez sajnos igaz minden szinten. Elbizonytalanodunk a helyes családszerepek, a gyermeknevelés tekintetében éppen úgy, mint globális kérdésekben, legyen szó homoszexualitásról, klímavédelemről vagy migrációról. Ugyanakkor nem letör, sokkal inkább biztat engem ez a helyzet, mert hiszem és látom, hogy a világ egyedül Krisztus útmutatása mentén jobbítható maradandóan. A feladatot megkaptuk: tegyünk tanítványokká minden népet. Vegyük fel a harcot a társadalom minden területén, fogalmazzuk meg érthetően és vonzóan üzenetünket, és tegyük központi üggyé az evangelizációt, a misszionálást, a tanítványképzést. Megkaptuk az ehhez szükséges fegyverzetet, az Igében benne van minden, amire szükségünk van. És mindenekelőtt velünk a világ Ura, a mindenható Isten.

Hogyan vesz részt az egyház életében, vállal-e valamilyen szolgálatot?

Igyekeztem kivenni részemem gyülekezetem, a Veregyházi Református Egyházközség feladataiból. Elsősorban a több évig tartó iskolaépítés jogi, pénzügyi dolgaiban segédkeztem, ma egy férfikör munkálataiban veszek részt a testvérekkel. Próbálok eleget tenni a bizonyágtétel-meghívásoknak. Előadó voltam a legutóbbi három nemzeti evangelizáción. Részt vállaltam a budapesti Fiúság Akadémia létrehozásában és működtetésében, mely szándékunk szerint felekezetifüggetlen bibliaiskola lesz, jelentős gyakorlati programmal. Központi kérdés számunkra a Szentháromság túlaradó szeretetében való részesedés megértése, átélése és kisugárzása. Keresztyén identitásunk gyökere az Atyával való szeretetkapcsolat, azaz a „fiúság”, ennek alapján Isten gyermekeként és Jézus testvéreként kell élnünk és munkálkodnunk, megvalósítanunk az Atyától való küldetésünket ebben a világban.

Az Ön által vezetett Centrál kávéházban havonta imareggelit szervez. Mi a szándéka, célja ezzel?

Röviddel a megtérésem után kaptam az elhívást a korábbi, kudarcba fulladt országújító program felelevenítésére, immáron kizárólag az Úr rendje és akarata szerint. Isten akaratának kereséséhez a budapesti Centrál kávéházunkban elindítottuk havi rendszerességgel a Centrál imareggeli sorozatot. Ezeken az alkalmakon imádkozunk nemzetünk felemelkedéséért, Isten akaratának felismeréséért, amiben hívő tudósok, lelkészek előadásai segítenek bennünket. Tavaly a vezetéssel kapcsolatos kérdésekre kerestük a válaszokat a Bibliából. 2014 kora őszi heteiben a nemzet felemelkedésének alapjait összefoglaltam tizenkét pontban. Ezen alapok részletes kidolgozását a 2015-ben induló Országműhely program keretében kívánjuk elvégezni az

A világ Isten törvénye szerint működik

Úr vezetésével. Ezért a Centrál imareggeli ebben az évben egyrészt az imahátteret biztosítja, másrészt pedig a szakmai munka megkezdése előtt az elhangzó előadásokon keresztül a bibliai alapelveket keresi az Országműhely egyes programpontjaihoz.

Szeverényi János

Evangélikus Élet, 2015. szeptember 27.

Jól van, jó és hű szolgálám...

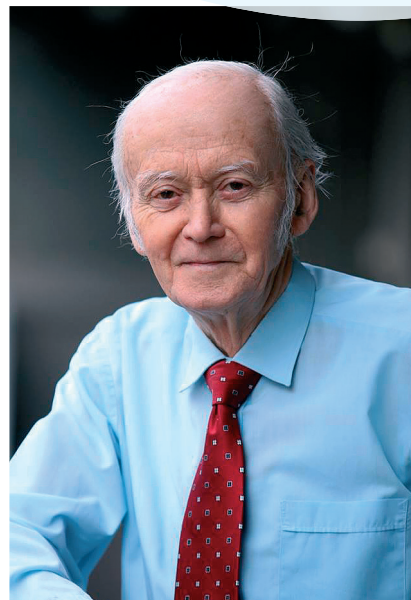
Dr. Pálhegyi Ferenc pszichológus-lelkigondozó nyolcvanegyedik életévében 2016. március 28-án elhunyt. A szolgálatai, könyvei által sokak házassága, élete épülhetett. Nyolcvanadik születésnapja alkalmából beszélgettünk vele és feleségével, ebből az interjúból ismertetjük meg saját szavaival elmondott életútját.

Sepsiszentgyörgyön születtem 1935. április 14-én. Besztercén kezdtem református elemi iskolába járni. Aztán jött a háború, édesapámat behívták katonának. Édesanyám éppen akkor várta a hűgomat. Egy hajnalon felpakoltak minket és elindult a teherautókonvoj Budapestre, abban a reményben – tévhitben –, hogy ott könnyebb lesz átvészelné a háborút.

1944 decemberében édesapám még meglátogatott bennünket, azután jött a „dicsőséges felszabadító szovjet hadsereg”. Megszületett a hűgom az óvóhelynek használt helyiségben. Különös ajándéka Istennek, hogy a szomszéd házban volt egy bába, aki átjött és segítette a szülésnél.

Lezajlott a háború, és 1945 tavaszán édesapám nem volt sehol. Később derült ki, hogy szovjet hadifogságba került. Csodálatos módon még 1945 őszén megszabadult, mert a hadifogolytáborban valamilyen járvány tört ki és fölözlatták. Apám talált lakást Makón, megpróbált szabóként megélni, édesanyám pedig egy irodában kezdett dolgozni. Az első igazi találkozásom az Úrral ott történt. Vasárnapi iskolába kezdtem járni, amit a Bethánia CE Szövetséghez tartozó lányok tartottak. Egyszer az Úr Jézus haláláról volt szó, és hogy minden bűn, amit elkövetünk, olyan, mintha egy újabb szeget vernénk a kezébe. Ez annyira megrendített, hogy elkezdtem sírni. Ezek után engem ott nagyon felkaroltak, és elvittek a Bethánia alkalmaira, amelyekbe bekapcsolódtam.

1948-ban apám felköltöztette a családot Budapestre. Hűvösvölgyben talált lakást, és a pasaréti gyülekezetbe kezdtünk járni. Középkiskolás koromban már a gyermekmissziós munkába is bekapcsolódtam. Volt a gyülekezetben egy barátom, Urai Géza. A gyógypedagógiai főiskolás körünkkel nyáron leutazunk Káptalanfüredre táborba, ahová Gézát is levittem. Úgy jöttünk

haza, hogy Pasaréten muszáj ifit szervezni. 1957 őszén szerveztünk egy csendesnapot. Az utolsó evangelizációs alkalom nagyon jó volt, és boszszankodtam, hogy az egyik lány miatt éppen akkor ment ki. Mint később kiderült, Sándor bácsihoz ment bünt vallani. Amikor visszajött, elmondta, hogy átadta a szívét az Úrnak. Akkor figyeltem fel erre a kislányra, aki később a feleségem lett.

Szakmai pályafutásom a házasságunkkal egy időben indult. Gyógypedagógiai diplomát szereztem és az első tizenkét évben a vakok iskolájában tanítottam. A főiskolám pszichológiai tanszékvezetője szeretne volna, hogy oda menjek dolgozni, de mindig megfúrtak, mert a párt szempontjából nem voltam megfelelő. Később jelentkeztem aspirantúrára, mert így nyerhette el az ember a tudományok kandidátusa címet. Munkahelyemül kijelölték a főiskolát. Azt mondta az igazgató, hogy nem engedtek be a kiskapun, erre most bejöttem a nagykapun.

A vakok között eltöltött tizenkét évnek köszönhető, hogy elkezdtem pszichológiával foglalkozni. A pszichológia szakot is elvégeztem, és a főiskolán már pszichológiát tanítottam. Nőtt a szakmai tekintélyem, egyre többet publikáltam. Közben azonban a házasságom hanyatlott, mert az időmet és az energiámat túlnyomórészt a szakmára fordítottam. Úgy gondoltam, a feleségem a családdal foglalkozik, én meg a tudománnyal. Kezdetben ennek ő sem mondott ellent. De aztán nőtték a gyerekek és velük együtt a problémák is, amelyeket a feleségem szeretett volna megosztani, de annyira tele voltam a szakmai élményekkel, hogy nem volt alkalma neki is elmondani az ott-honi eseményeket. Amikor a kamaszproblémákhoz értünk, már jelzett, hogy nem bírja egyedül. Őt gyerekekkel sok izgalmas dolog történt, amihez jól jött volna az apai jelenlét. Esténként kezdett azzal fogadni, hogy nem is törődöm velük. Ezek a vádak védekezésre, menekülésre készítettek. Ez aztán aláásta az egységünket, az Istennel való kapcsolatunkat. Azért persze ezek alatt az évek alatt is történtek jó dolgok, sokat kirándultunk, voltak jó nyaralások. Ezekre szívesen emlékeznek vissza a felnőtt gyerekeink ma is.

Amikor az első két gyerek már egyetemista korú lett, akkor jelent meg Magyarországon a Timóteus Társaság. A lányomon keresztül kapcsolatba kerültünk velük. Azon kaptam magam, hogy sokkal többet gondolkodom a misszióról, mint a főiskolai tanári tevékenységről. A házasságról is tanítottak, és kaptunk egy segítő házaspárt, akik minden héten eljöttek hozzánk. Kiderült számunkra, hogy a Bibliának egyértelmű, jó tanítása van a házasságról. Mi akkor úgy éreztük, hogy megújult a házasságunk, de meg kell jegyezni, hogy utána még legalább kétszer szükségünk volt ilyen megújulásra. *Cseri Kálmán* mondta egy alkalommal, hogy a házasság olyan, mint egy csecsemő: rendszeresen tisztába kell tenni, és etetni kell. Amikor elkezdtek megbeszélni a problémákat, akkor jöttünk rá, hogy már az ele-

jén elrontottuk, hiszen hogy is néz ki a Bibliában a házastársi kapcsolat? Ott a férfi a főnök és a feleség a segítőtárs. Tehát baj nélkül nem adhatja át az apa az egész gyereknevelést a feleségének. Nálunk ez történt, a munkát és a családot kettéválasztottuk. Ebben egyetértettünk, de nem jól tettük. Amikor tisztáztuk, hogy ezt elrontottuk, akkor mindketten Isten elé álltunk. Nagy tanulság volt számunkra, hogy a döntéseinket meg kell vizsgálnunk, hogy az ige szerint helyesek-e vagy nem.

A házasságot Isten teremtette. Megáldotta a férfit és a nőt. Két fontos parancs: szaporodjatok és gondoskodjatok a természetről. Az a házasság, amely ilyen módon képviseli Istent, élő bizonyágtétel. A hívő emberek házassága nem magánügy, mert Isten dicsősége forog rajta. Attól hogy problémáink, konfliktusaink vannak, nem kell kétségbeesni, az hozzátartozik az emberi élethez. A nagy kérdés, hogy mit kezdünk ezzel. Ha egymással ellenségeskedünk, akkor Isten ellenségének a malmára hajtjuk a vizet. A hazugság atyja emberölő és házasságpusztító. De ha ragaszkodunk Istenhez, fölépülhet a házasságunk.

Házassággondozó szolgálatunk is ennek kapcsán bontakozott ki. Átéltük, hogy Isten segít rajtunk, fel lehet építeni a romos házasságot. Nem kell mindjárt válni, nem arról van szó, hogy rosszul választottunk. Mindig két különböző ember kerül össze, és mindig vannak hibái mindkét félnek.

Először azt próbáltuk másokkal megosztani, amit a Timóteus Társaságtól tanultunk. Azután a gyülekezeti házaskörbe is hívtak minket, majd a házi csoportban is elmondtuk, és 1989-re már tábort is szerveztünk. Ezzel indult, hogy nyaranta házassággondozó heteket szerveztünk. Volt, hogy negyven házaspár vett részt egy ilyen alkalmon, de akkor már voltak munkatársaink. Létrehoztunk egy folyóiratot is, a *Biblia és Család*ot. Most, hogy betöltöttem a nyolcvanadik évemet és az egészségi állapotom bizonytalan, kezdem átadni a szolgálatot, és örömmel látom, hogy működik. Időközben a Bibliai Házassággondozó Szolgálat közhasznú egyesületté vált. Visszavonultam az egyesület vezetőségéből is.

Így visszatekintve látom, hogy a házassággondozó szolgálatra készített fel az Isten már a gyerekmisziós feladatokkal. Ott meg kellett tanulnom, hogy nagyon egyszerűen és közérthetően fogalmazzak.

Hálás vagyok Istennek, hogy elmúltam nyolcvanéves. Az alapbetegségem csontvelő eredetű leukémia. Nem sietek, de ha Isten szólít, megyek.

*

Pálhegyi Ferencet 2016 húsvéthétfőjén hívta magához Teremtője. Utolsó óráiban a 63. zsoltár 2-5. verseit kérte: „Ó, Isten, te vagy Istenem, hozzád vágyakozom! Utánad szomjazik lelkem, utánad sóvárog testem, mint

kiszikkadt, kopár, víztelen föld. Így nézek rád a szentélyben, hogy lássam hatalmat és dicsőségedet. Mert szereteted az életnél is jobb, ajkam téged dicsőít. Ezért téged áldalak, amíg élek, nevedet imádvá emelem föl kezem.”

Névjegy

Dr. Pálhegyi Ferenc 1958-ban diplomázott a Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolán. A Vakok Állami Intézetének tanára lett, majd az Eötvös Loránd Tudományegyetemen pszichológiai doktorátust szerzett. 1971-től 2001-ig tanított a Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola pszichológia tanszékén, közben három évig a budapesti Református Teológiai Akadémia professzora volt. 1976-tól a pszichológiatudományok kandidátusa. 1997 és 2000 között felekezeti bibliaiskolát vezetett Pécelen. A Biblia Szövetség alelnöke, a Bibliai Házassággondozó Szolgálat vezetője, a Biblia és Család című lap főszerkesztője volt. 1999-ben Apáczai Csere János-díjjal tüntették ki. Ötvennégy évet élt házasságban.

Zika Klára interjújának szerkesztett változata.

Híd magazin, 2016. II. szám

Csodáról csodára

Duszka József nyugalmazott gyilkossági nyomozót kérdeztük lapszámunk témájához kapcsolódóan.

Legutóbbi beszélgetésünk alkalmával megütötte a fülemet az a mondatod, hogy csoda az életed. Ritkán hallok rendőrtől ilyen, biznyságtételnek hangzó kijelentést. Miért tartod csodának az elmúlt években történeteket?

Már az is csoda volt, hogy huszonöt év munka után negyvenkét évesen elmehettem nyugdíjba, mert változtak a törvények. Viszont ezt követően teljes káosz lett az életem. Napjaimat az alkohol fogságában töltöttem, huszonegy évig tartó házasságom is tönkrement. Kezdtem testileg is leromlani, hatvankilósan kerültem be a kórházba. De előtte még ittas járművezetés miatt megbüntettek, és a százötvenezer forintos büntetésből ötvenezer forintot nem fizettem be, ezt le kellett ülnöm egy büntetés-végrehajtási intézetben.

Nem tudtál kölcsönt sem szerezni?

Megpróbáltam, de senki nem segített. Bekerültem egy olyan büntetés-végrehajtási intézetbe, ahol találkoztam olyan elítéltekkel, akiket még én juttattam rács mögé. Amikor bekerültem, akkor is részeg voltam. Az is egy csoda, amit a börtönorvos állapított meg, hogy nem jelentkeztek elvonási tünetek. Ez nem szokványos azoknál, akik ennyire súlyosan alkoholisták, és hirtelen teljesen megvonják tőlük az italt úgy, hogy gyógyszerekkel nem helyettesítik. Kaphattam volna rohamokat, de nem jelentkezett semmi. Utólag azt hiszem, ennek így kellett lennie, hogy börtönbe kerüljek, mert ott szembesültem azzal, hogy hol tartok.

Miért ittál?

Rosszul kezeltem a hirtelen rám szakadt szabadságot, azt hittem, az a szabadság, ha azt csinálom, amit akarok, hogy nekem mindent lehet. Édesapám nővérét is gondoztam, akit oxigénpalack tartott életben. Ez is nagyon megterhelte, hogy egy magatehetetlen nénit kell ellátnom. A halála után még

inkább elkezdtem inni. Amikor kijöttem a börtönből, nem tudtam, mihez kezdjek, merre induljak. Minden reggel úgy keltem föl, hogy mától nem fogok inni, de a függőség nagyon erős, az ember nem akar inni, mégis mindig azt teszi, amit nem akar.

Magyarországon minimum egymillió alkoholista él, ami azt jelenti, hogy hárommillió ember életét érinti ez a probléma, és tényleg csoda, ha valaki ki tud jönni belőle. Ezt a beszélgetést sem öncélúan tesszük közzé, hanem hogy segítsünk másoknak is a példával, hogy van szabadulás. Te hogyan szabadultál ebből a fogságból?

Amikor kijöttem a börtönből, megkerestem egy orvos-pszichológus ismerősömet. Akkor éppen nem ittam, nem volt bennem kényszer és nem is tudtam hova tenni azt, ami velem történt. Ekkor kerültem a kórházba. Ott ért az a csoda – az orvosok sem értették –, hogy négy év mértéktelen alkoholfogyasztás után nem találtak maradandó károsodást. A református kórházlelkész említette, hogy Dömösön működik egy iszákosmentő misszió, ahol alkoholistákkal foglalkoznak. Amikor hazamentem Tótkomlóra, csak ültem és nem tudtam, mihez kezdjek, végül felhívtam a dömösi központot.

Ott mi történt?

Érkezésemkor végignéztem az embereken, hogy hová is kerültem. Kicsit furcsa volt a helyzet. Ebéd után felolvasás volt a Bibliából, közös éneklés, és én úgy éreztem, hogy nagyon nem jó helyen vagyok. Másnap el akartam onnan jönni. Némethné Balogh Katalin, a vezető, adott egy Bibliát és biztatót, hogy kezdjem el olvasni, töltsém értelmesen az időt, ha már itt vagyok. Úgy gondoltam, hogy vesztenivalóm nincs, hát elkezdtem olvasni.

Volt, hogy éjjel csak két órát aludtam, úgy belemélyedtem az olvasásba. Például Jób története nagyon megérintett. Azonosultam vele, hiszen majdnem mindent elvesztettem én is, és nagyon mélyre kerültem. A Példabeszédek és a Zsoltárok könyve szintén érdekelt, és – mint a nyomozásnál – az ok-okozati összefüggések kezdtek foglalkoztatni. A Biblia tükröt tartott nekem, akkor imádkoztam életemben először, akkor adtam hálát először azért, hogy valami miatt megtartott engem az Úr. Kiemelt a mélységből és utána csodák sorozata történt velem.

Három hét után hazamentem, és épp akkor adták át a szenvedélybeteg-ellátó intézményt Tótkomlóson az evangélikus egyháznál. Száz méterre laktam a templomtól. Úgy éreztem, hogy az Úristen épített nekem egy házat. Naponta tíz órát töltöttem az egyháznál. Minden munkát elvállaltam, például a toronyban a galambtrágyát takarítottam. Úgy éreztem, tartozom ezzel az Úrnak, aki megszabadított.

Az emberek nem tudtak hova tenni. Huszonöt évig tiszteltek mint nyomozót. Aztán négy évig csak alkoholistának láttak, egy semmirevalónak. Majd azt látták, hogy nem megyek a kocsmába, hanem füvet nyírok a templomkertben. Én nyíltan vállaltam az életemet. Tudom, hogy az Úr abba a helyzetbe állított, hogy segítsék másoknak, akik az alkohol fogságában vannak.

A volt cimborák hogyan reagáltak?

Sok embert elveszítettem, de sok újat kaptam. Amikor megnyíltam, néhányan elcsodálkoztak, de a többség elzárkózott, mert nagyon idegen volt ez tőlük, nem értették a hit általi szabadulást. Ez nagyon más, mint az akaratlagos leszokás. Az elmúlt két évben még kísértést sem éreztem, pedig az én életemben is vannak nehézségek, gondok.

Mit tudnál tanácsolni a bajban lévőeknek vagy a hozzátartozóiknak?

Az embernek saját magának kell dönteni és lépni. Ezt senki nem tudja megtenni helyette. A környezet csak visszajelezhet. Senkit sem lehet erőszakkal betuszkolni egy rehabilitációs intézetbe, csak ha ő maga is akarja. Szükséges az őszinte felismerés, hogy nagyon rossz úton járok, hogy alkoholbeteg vagyok és segítségre szorulok. A család ennek a belátásához segíthet hozzá. Amíg valaki titkolja, amíg hárrít, addig nem lehet rajta segíteni. Csak az őszinte bűnvallás után jöhet változás.

Nekem az is nehéz volt, hogy elváltam, édesanyám, nagynéném meghaltak, és egyedül maradtam. Senki nem volt mögöttem, aki támogatott volna. Tudom, hogy engem az Úr szabadított meg, embernek ilyen hatalma nincs, hogy egy totál beteg embernek egyik napról a másikra egészséges életet adjon.

Nekem nagyon tetszik, hogy nem állsz meg, hanem folyamatosan mész előre, tanulsz, növekedni akarsz a hitben, keresed a szolgálati területeket. Egy valamikori gyilkossági nyomozó, akinek krízisek jöttek az életébe, most a Baptista Teológiai Akadémia lelkigondozói és missziós szakán tanul.

Ez is egy csoda volt. Egyik reggel úgy keltem fel, hogy tanulni szeretnék. Amikor bekapcsoltam a számítógépet, pár perc múlva ezt olvasom: A Baptista Teológiai Akadémia pótfelvételt hirdet. Nem is nagyon tudtam, kik a baptisták. Gyorsan utánanéztam, hogy Jézus útján járnak-e – jó, akkor ez az én iskolám. Nagyon szeretném a hitemet tudással is alátámasztani.

A Biblia fontos dolgokat mond az életről. Amikor Dömösön voltam, csodálkoztam, hogy miket kérdeztek tőlem. Először azt hittem, hogy talán nyomoztak utánam, mert nem tudhatnak ilyen dolgokat az életemről, pedig ők csak a Biblia alapján közelítettek meg. Nem tudom, hogy mit hoz a jövő, de itt, a teológián, jó úton haladok.

Neked mint hívő nyomozónak Jézusról mi a véleményed?

Lenyűgöző, olyan embert látok benne, amilyen én szeretnék lenni. Keresem, hogy azok, akik a keresztre juttatták, miért tették ezt velem? Annyira egyértelmű kellett volna, hogy legyen az emberek számára, hogy Ő ki, és mit akar.

Ez ma is így van. Ilyen az emberi természet, hogy tudjuk, mi a jó – Jézus környezete is tudta, hiszen még az ellenségei sem tudtak rosszat rábizonyítani –, mégis ellene döntünk. Még melyik bibliai szereplők fontosak számokra Jób és Jézus mellett?

Jónás története is nagyon megfogott. Van egy *Las Vegas, végállomás* című film, ami egy alkoholista emberről szól, aki azért ment Las Vegasba, hogy minden bűnnek élve alkohollal legyen öngyilkos. Le kell majd adnom egy dolgot arról, hogy melyik országba mennék missziós munkára. Én legszívesebben Las Vegasba mennék, ami olyan, mint Ninive, a bűnös város. Mi csak a felszínt látjuk ebből a városból, de biztosan lehetne ott missziós munkát végezni.

Szeverényi János

Híd magazin, 2016. II. szám (fókuszban a csoda)

Boldog az a nemzet, amelynek Istene az Úr

Dechertné Ferenczy Erzsébet evangélikus lelkész nő 2014-ben kapott kiküldetése Sajógömörre és fíliájára, Lőkösházára szól. Emellett tíz-tizenegy faluban, illetve egy kisvárosban, Tornalján szolgál felvidéki magyar testvéreink között. Oda megy, ahol éppen szükség van temetésre, istentiszteletre, hittanóra. Hat-hét istentiszteletet tartanak vasárnapként az anyaországból átjáró lelkészek és a sajógömöri Lóczy Tibor gyülekezeti munkatárs segítségével.

Édesapád is lelkészként szolgált. Milyen örökséget hoztál a családi házból?

Két testvéremmel együtt az örömeit és a nehézségeit is megtapasztaltuk annak, hogy mit jelent lelkészcsaládban élni. Eredetileg édesanyám is missziói szolgálatra készült. A hit és a haza nagyon fontos volt a szüleim számára, az Úristen így már kicsi koromtól fogva szívemre helyezte a népünk iránti szeretetet. Mai napig a szüleim hite, imádsága, hazaszeretete határozza meg a szolgálatomat.

Két éve felvidéki magyar gyülekezetekben szolgálsz. Most itt, de ezt megelőzően másutt is fontos terület volt számodra a gyermekszolgálat. Téged gyermekként szólított meg Isten?

Isten folyamatosan munkálkodott a lelkemen, nem tudnám pontosan megmondani, hogy a hit mikor érett meg bennem. A nehéz időszakok, szenvedések nagyon közel vittek Istenhez.

A lelkészi szolgálat melletti döntés sem volt könnyű, mert édesapám nagyon ellene volt. Abban az időben még nem szentelték fel a nőket, és küzdelmes volt számukra a szolgálat. Éppen a gyerekek iránti szeretet segített a végső döntésben. Édesanyám mellett már kicsi koromban részt vettem a gyerekbibliakör vezetésében. Végül édesapámat is sikerült meggyőzni, hogy ha nőként nem is végezhetek mást, de gyerekek között szolgálhatok, esetleg bibliaórát tarthatok, akkor már van értelme a szolgáltnak.

A legkedvesebb terület számomra a gyerekek, a legkisebbek közötti szolgálat maradt. A mai napig az ovis hittanra készülök a legtöbbet, mert ez nem könnyű, de ebben van a legtöbb örööm.

A felvidéki misszióról szóló beszámolótok szerint az utóbbi időben ugrás-szerűen megnőtt az alkalmakon, a hitoktatásban részt vevő gyermekek létszáma. Hogyan kezdte neki a gyerekek hívogatásának?

Istennek a csodája, ahogy ez alakult. Bementem az óvodába, megkérdeztem, hogy lehetne-e itt hittant tartani, és örömmel fogadtak. Húsz gyerek jár hittanra, sőt most már három óvodában van oktatás, mert Sajógömör mellett Hosszúszón és Kecőben is elkezdtem. Nem volt ellenállás a szülőknél.

Az iskolában is maguktól jöttek a gyerekek hittanra. Nem tudok mást mondani, mint hogy Isten Szentlelkének a munkája ez! A gyerekek rendkívül őszintén és nyitottan fogadják az örömhírt. Igyekszem a Jézus iránti szeretetet ébresztgetni a szívükben.

Hogyan kerültél a felvidéki misszióba?

Ez a szolgálat meghallgatott imádságok gyümölcse, ezek közül kettőt szeretnék kiemelni. Az egyik egy elődöme a sajógömöri lelkészek sorában, Egyed Aladáré. Őt bebörtönözték, és amíg Rimaszombatban ült, betöltötték az állását. El kellett hagynia az országot, így került Ceglédre, ahol édesapámnak lett az első principálisa.

Néhány évvel azután, hogy elkezdtem a lelkészi szolgálatot, ezzel a beírásal kaptam egy Egyed Aladár életéről szóló könyvet édesapámtól: „Az Istenben boldogult Egyed Aladár mellett öröm volt a szolgálat útján elindulni. Lángolt a szíve, szerette Urát, Krisztusát, szerette evangélikus egyházát, szerette magyar népét, hazáját... A személyiségéből kapott ajándékok beleépültek az életembe. Igen hálás vagyok érte Istennek”. Édesapám ezzel dedikálta nekem a könyvét: „Segítsen ez a könyv szent szolgálatodban, kereszthordozásodban, drága magyar néped szeretetében!” Ez valóban be is teljesedett, mert sok erőt meríték ennek az Istentől megáldott embernek az élettörténetéből, írásaiból. Az ő imádsága az egyik, amire úgy érzem, hogy válaszként adta Isten mindazt, ami ma a felvidéki szolgálatban történik.

A másik pedig szüleim egyik nekem szóló születésnapjára köszöntése: „Élestedet hitünk és hazánk oltárára helyezzük”. Őszintén megmondom, nem örültem akkor ennek a gondolatnak, mert csak az jutott az eszembe róla, hogy az oltáron leölni és elégetni szokták az áldozatokat. Azóta már sokat jelent számomra ez az akkori mondat, amiről tudom, hogy imádság is volt mögötte a szívükben.

Sok öröm volt eddig is a szolgálataimban, de ez valahogy annak a kiteljesedése, a legszebb része. A legnagyobb kegyelem és kiváltság, hogy ott

végezhetem, ahol igazán szükség van rá. Él az emberek szívében a vágy, maguktól jönnek, jelentkeznek felnőtt kereszttelésre, konfirmációra. Csak ámulok, hogy Istennek mekkora hatalma van az emberi szívek felett.

Lehetséges, hogy a magyarság összetartása, az anyanyelv szeretete is közre játszik abban, hogy nyitottak az emberek a szolgálatotok és Isten felé?

Mindenképpen az ige az első, és nagyon megbecsülik, ha valaki magyarul szolgál közöttük. Lekenyén az egyik héten református, a másik héten evangélikus istentisztelet van. Magyarul szól az ige, és mindegyik felekezettel boldogan megy a templomokba, attól függetlenül, hogy melyik igehirdető melyik templomban szolgál. Én úgy érzem, létfontosságú a hitünk és az üdvösség szempontjából, hogy anyanyelven hallgathassuk az igét. Ott is sok a nyomorúság, a családi, az egzisztenciális problémák. A legszebb ebben a szolgálatban, hogy reménységet közvetítünk.

Mely igék fontosak számodra, ha visszatekintesz az életedre, a Felvidékre vezető utadra?

Az első a kereszttelési ígém, ami a legbiztosabb támaszom: „Örök irgalmassággal könyörülök rajtad; ezt mondja megváltó Urad” (Ézs 54,8). Ez az ige valóban végigkíséri az életemet. Sok erőt merítettem belőle.

A másik a konfirmációi ígém: „Bölcsé teszek és megtanítalak téged az útra, amelyen járj; szemeimmel tanácsollak téged” (Zsolt 32,8). Nagyon sok élethelyzetben kértem Istentől bölcsességet, amikor döntenem kellett, és fogalmam sem volt, hogy merre menjek. Isten soha nem hagyott cserben, mindig válaszolt, amikor erre hivatkoztam.

Az igék mellett van két idézet, amely az utóbbi időben lett számomra nagyon fontos. Ruth Stull perui lelkésznő az ötezer ember megvendéglése kapcsán mondta: „Ha életem megtöretik, miután átadtam Jézusnak, csak azért töretik meg, mert a darabokból az egész tömeg jóllakik, míg a fél nem darabolt cipó csak egyetlen kislevelet csillapítaná”. Sok áldozattal, lemondással és töréssel is jár az ilyen szolgálat, de nincs nagyobb öröm, mint amikor láthatjuk, hogy emberek jóllaknak, csillapítja az éhségüket az ige.

A másik Chiara Lubichtól származik: „A motor annyi utat tesz meg, amennyi benzin van benne. Istennek egy műve annyit fejlődik, amennyi fájdalom alakul át benne szeretetté.” A szeretetté átalakult fájdalom az, ami Isten művét mozgatja. Úgy érzem, hogy ebben a világban mindennek megvan az értelme, még annak a fájdalomnak is, amit az elszakított országrészekben élő testvérek átéltek Trianon óta. Ha szeretetté alakul át az is, akkor az Isten ügyét viszi előbbre. Nagyon fájdalmas, hogy ezek az emberek tőlünk elszakítva élnek, mégis az Isten hatalmas kegyelmét és csodáját tapasztalhatjuk abban, hogy ott még ennyi év után magyar emberek élnek.

Mi a te értük szóló imádságod? Mit tarthatunk szem előtt, ha értük és minden határon túli magyarért imádkozunk?

Úgy érzem, a legfontosabb, amiért könyörögnünk kell, hogy Istenre találjanak, mert „Boldog az a nemzet, amelynek Istene az Úr” (Zsolt 33,12). Csak akkor maradhat meg ez a nép, ha rátalál Istenre és eljut a bűnbánatig, ha Krisztushoz menekül, akiben az élet van.

Egyed Aladár lelkész a '30-as években egy március 15-ei ünnepi beszédében fogalmazta meg ezt: „Csak az a beteg gyógyulhat meg, akinél az orvos megtalálta a betegség okát. A magyar nemzet is, akit már tetszhalottként a sírba löktek, de felébredve addig döngette a koporsója fedelét, amíg fel nem nyitották, akkor remélheti a gyógyulást, ha meglátja nemzeti szerencsétlenségének okait – nem az országon kívül, de azon belül. Ha nem másban, de önmagában, nem a gazdasági tényezőkben, de a saját lelkében keresi. És ha bűnbánóan a Krisztus keresztye alá menekül, hogy a vesékbe látó Úr röntgenszemeinek, a miérettünk meghalt Úr Jézus Krisztus csodás szerelmének besugárzása alá kerülve keresse megújult életét és boldogabb jövőjét.”

Erdéshné Kárpáti Judit

Híd magazin, 2016. IV. szám (fókuszban a nemzet)

Emberhalász leszel!

Dr. Garádi Péter halbiológus, az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület vezetője, akinek egyik szívügye a laikusok szolgálatának erősítése.

Milyen családból indult, és mit kapott otthon a hitbeli növekedéséhez?

Felmenőim kemenesaljai evangélikus ágát egészen

1652-ig sikerült visszavezetni. Sok lelkész volt közöttük a 18–19. században. Szüleim 1949-ben házasodtak össze, mindketten evangélikusok voltak. Az ötvenes években, a nagy evangelizációk idején Isten kegyelméből megújult az életük, és mi ebbe a hívő családba születünk négyen. Kisgyermekkorunktól fogva vittek minket a gyülekezetbe. 1958-tól kezdve az óbudai gyülekezetben szolgálatot is vállaltak: gyermek- és ifjúsági munkát. Apám jogász volt, bíró, édesanyám pedig otthon nevelt bennünket.

A gyülekezetbe járás folytonosságát nem zavarta ez a háttér? Azokban az időkben, főleg egy bíró családjában ezt nem nézték jó szemmel.

Apám elég karakán volt és azt mondta, hogy ha nem engedik meg, hogy az Istennek szolgáljon, akkor otthagyja a szakmát. Isten megtartotta őt, nem büntetőügyeket tárgyalt, hanem polgári pereket. Ő rengeteget olvasott Szentírás-magyarázatokat, Luther-műveket. Sok ismerete volt, és otthon képzett bennünket is.

Volt az életében megtérés, egy fordulópont a gyermeki hit után?

Igen, volt egy ilyen pont. A kamaszkor engem is elbizonytalanított, mint sok más fiatal, akik aktív családi hitéletet éltek. Azt éreztem, hogy vagy teljesen hátat fordítok az egésznek, vagy teljesen odafordulok, de középen maradni nem lehet. Az odafordulás mellett döntött Isten. Ő döntött mellettem, de kimondatta velem is. Szükségünk van erre, de még a döntésünket sem tudjuk kimondani az ő kegyelme nélkül.

Mit hozott az életében ez a döntés, ez az isteni beavatkozás? Fontosabbá vált a szolgálat? Huszonkét évesen már presbiter lett.

Apám azt mondogatta kamaszkorunkban, hogy soha ne felejtjük el, hogy Isten nagyon szeretne bennünket megáldani a „két P-n”, a pályaválasztáson és a párválasztáson keresztül.

Istentől próbáltam elkérni, hogy mi az én jövőm, és ő mindig úgy alakította a dolgokat, hogy abba az irányba haladjon az életem, amit ő tervezett velem kapcsolatban. Így alakult a házasságom, a pályaválasztásom és a gyülekezeti életem is, ahol valóban huszonkét évesen presbiter lettem. A lelkész, id. Görög Tibor felkért, azért, hogy legyen egy fiatal hang is a presbitériumban.

Milyen pályát választott, és hogy indult a családi élete?

Agrártudományi egyetemet végeztem. Az édesvízi halászhoz kerültem közel, és évtizedeken keresztül halgazdaságban dolgoztam itthon és külföldön.

A feleségemet először hatéves koromban láttam. Együtt jártunk vasárnapi iskolába, együtt konfirmáltunk és nőttünk fel. Az egyetemi évek elején kezdtem neki udvarolni, és most már negyvenegy éve együtt vagyunk. Isten négy gyermeket adott nekünk, és a tizenegyedik unokánál tartunk.

Külföldi tartózkodásuk alatt ténylegesen a „család papja” volt.

Volt ilyen négy év a brazíliai nyolc évünkéből. A délelőtti istentisztelet kicsi gyerekekkel a negyvenfokos hőmérsékletben nagyon megerhelő lett volna, az esti istentiszteletek idején pedig már aludtak. Én jártam gyülekezetbe, a családnak pedig vasárnap délelőttönként tartottam áhítatot a hétköznapi csendességeinken túl. A gyerekeknek gyerekszinten, magunknak pedig felolvastunk egy-egy igehirdetést, amit Magyarországról lelkészek küldtek nekünk. A mai napig hálás vagyok, hogy így lelkigondoztak bennünket.

Milyen helye van a nem lelkészi végzettségű keresztyén hívőknek Isten szolgálatában?

Vidéken, ahol élek, a lelkészünknek hat istentiszteleti helye van, ebből négy helyen minden vasárnap szolgál. 200-250 istentiszteletet tart egy évben. Ezen kívül még huszonkét település tartozik hozzá. Hogyan lehet emellett még a misszióval kilépni a templomkapun kívülre, az egyház határain kívülre is? De ki kell lépni, és ez nemcsak a lelkész dolga, hanem minden hívő emberé is.

A Felvidékre is járunk. Ott az evangélikus lelkészek és a magyar ajkú lelkészek száma drasztikusan lecsökkent. Gyakorlatilag, ha a laikusok nem állnak szolgálatba, akkor az egyház népe ellátatlan marad.

Csökkenő létszámú falvakba sokfelé lehetne menni és vinni az evangéliumot, de nincs elég ember. Az egyháznak gőzerővel kellene képeznie a nem lelkészeket, és az arra illetékeseknek nyitott szívvel kellene keresni közöttük az alkalmas embereket, felhívni a figyelmüket arra, hogy laikus szolgálóként is vihetik az Isten igéjét.

Azt hallottam, hogy megesett, hogy a templomba nem érkezett meg a lelkész, ezért előrement, és igével, imádsággal szolgált. Ezt nem tenné meg akárki.

Én sem így kezdtem. Első alkalommal, úgy harmincöt évvel ezelőtt egy szombat estén hívott a lelkészünk, hogy Nyíregyházáról hazafelé jövet elakadt a hóban, nem ér haza a reggeli istentiszteletre. Este tíz órakor már nem tudott helyettes kollégát találni, tartsam meg az istentiszteletet.

Egy másik alkalommal a Balaton-parton, ahol nyaraltunk, elmentünk az imaházba, és hiába vártuk a lelkészt. Utólag kiderült, hogy egy nagy baleset miatt lezárták a hetes főutat. Húsz percig vártunk, aztán előrementem. Elmondtam, hogy nem vagyok lelkész, nem készültem igehirdetéssel, de vasárnaponként el szoktam olvasni az oltár előtti felolvasásra és az igehirdetésre kijelölt igéket. Ezeket felolvastam, az énekeskönyvből énekeltünk, imádkoztunk, és mondtam néhány szót. Amikor már a záróéneket énekeltük, beesett a lelkész. Csodálkozott, azt hitte, már mindenki hazament. Ezek kényszerhelyzetek.

Amikor néhány éve a Balaton-felvidékre költözött, a környezetében is megtalálta a szolgálat lehetőségét és a kereső embereket.

Ott is egy kényszerhelyzettel indult a szolgálat. A templomajtóban mondta egy illető, hogy elmarad az istentisztelet, most telefonált a lelkész, hogy a szórványból hazafelé menet rosszul lett a kocsiban. Azt mondtam, hogy nem vagyok lelkész, nem készültem, de elolvastam, hogy mi lesz az ige. Ha elfogadnak – és ha találok a templomban egy Bibliát –, akkor megtartom az istentiszteletet. Volt egy 1800-as évekből való, régi fordítású Biblia, abból felolvastam, énekeltünk, imádkoztunk, és nem mentünk úgy haza, hogy Isten ne adott volna valamit nekünk.

Később a lelkésszel beszélgetve – ahogy Felvidéken is – feltárult az a végtelen magára hagyatottság, kiszolgáltatottság, hogy „nincs embere” a lelkésznek, mint a bethesda-tavi betegnek. A vidéki lelkészek nagy részének nincs embere. Akkor kezdtünk el arról beszélgetni, hogy miben tudnék segíteni. Így bízta rám a bibliaórák tartását.

Az is kiderült, hogy amikor ő odakerült, három éven keresztül nem is volt szabadságon. Akkor azt mondtam, hogy kezdjünk új fejezetet, ahogy mindenki más elmehet szabadságra, úgy a lelkésznek is el kell mennie. A helyettesítést pedig majd megoldjuk valahogyan.

Milyen adottságokra, elhívásra van ahhoz szükség, hogy valaki vállalja egy lelki alkalom vezetését?

Valamilyen képzettség mindenképpen szükséges. Akár úgy is, hogy valaki önmagát képi. A másik az, hogy egyeztessen a lelkészével, a harmadik pedig, hogy a lelkész meggyőződjön arról, hogy teológiailag rendben vannak a dolgok, nincs tévtanítás. Megvan a módja annak, hogy a szolgálatba fokozatosan nőjön bele az ember. Nem kell azonnal istentisztelet tartásával kezdeni. Egy bibliaórát vagy egy ifiórárt tart a laikus szolgáló, majd ketőt, hármat, ötöt, aztán már rá lehet bízni rendszeresen.

A felkészülés, a tisztos hozzáállás, a komolyság fontos, ne úgy álljunk ki, hogy azt mondjuk, ami éppen eszünkbe jut. A Szentlélek erre nem hatalmazott fel minket.

Milyen szolgálatokban volt jelen, amíg Budapesten éltek?

1996-tól – amikor külföldről hazajöttünk – 2012-ig a budaörsi gyülekezet felügyelője voltam. Gyülekezet született itt, ami Isten egyik legnagyobb ajándéka volt számomra az addigi életemben. Isten megengedte, hogy meglessem, hogyan munkálkodik, mint amikor valaki bekukucskál egy kulcslyukon és nézi, hogy odabent valaki hogyan farag egy szobrot.

Ez alatt az idő alatt született az Evangélikus Belmissziói és Baráti Egyesület (EBBE) is, az egyházon belüli órallói szolgálatra. Később felkértek arra is, hogy legyek a vezetője. Kezdetben néhány kiadványt adtunk ki, illetve havi rendszerességgel voltak budapesti alkalmaink. Pillanatnyilag az EBBE átalakulásban van: a „hernyó-korszak” lezárult, „bebábozódott”, és most jön a „lepke-korszak”. Már nem havi, hanem napi rendszerességű feladataink vannak.

Miben van még feladata jelenleg, az EBBE keretein kívül?

A Híd magazinban volt egy rovatom, a *Hogyan tovább, egyház?*, amit most befejeztem, és meglátjuk, hogy milyen lehetőségek lesznek még a jövőben az írásaimra.

Ami a jelen szolgálatait illeti, ahogy említettem, a Balaton-felvidéken járunk gyülekezetbe, és a gyülekezethez tartozó helységekben három helyen vannak ökumenikus bibliaóráink. Egy felvidéki településre, Somorjára havonta járok, ahol magyaroknak hirdettük meg az alkalmakat, de szlovákok is jönnek.

Folyik még a *K3 klub* (Keresők, Kíváncsiak, Kétkedők Klubja), ami havi alkalom. Nem én szerveztem, engem csak megkértek, hogy készüljek föl az Isten dolgairól, a Bibliáról, és beszéljek olyanoknak, akiknek semmilyen felekezethez nincs kötődésük. Tizenöten, tizenhatan szoktunk együtt lenni. Érdekes, hogy több a férfi, mint a nő.

Dr. Garádi Péter

Amikor az egyik klubtársunk először jött – egy nyugalmazott egyetemi tanár –, azt kérdezte, hogy ez evangélikus alkalom-e. Mondtam, hogy nem, itt felekezettől függetlenül vagyunk együtt, és beszélgetünk. Azt mondta, hogy akkor marad. Ebből meg kell értenünk, hogy az emberek nem ugranak azonnal a nyakunkba, ha megtudják, hogy evangélikusok vagy katolikusok vagyunk, ők szekularizált környezetből jönnek. Keresik a maguk helyét, kóstolgatnak. Innen tudjuk, hogy elég nagy az éhség az emberekben. Van érdeklődés, Isten pedig nyitogatja az ajtókat.

Névjegy

Dr. Garádi Péter 1952-ben született, 1966-ban, 14 évesen „térítette magához” Isten.

Agrártudományi Egyetemet végzett Gödöllőn. Magyarországon és Brazíliában édesvízi halgazdálkodással foglalkozott. A Magyar Agrár-gazdasági Kamara munkatársaként ment nyugdíjba 2014-ben.

Gyülekezetei: budavári, óbudai, budafoki, blumenauai (Brazília), budaörsi, kővágóörs-révfülöp-kapolcsi evangélikus gyülekezetek.

Presbiterként szolgált Óbudán és Budafokon. Jelen volt a budaörsi evangélikus gyülekezet megszületésénél, ahol felügyelőként szolgált 1996-tól 2012-ig.

Gyülekezeten kívüli szolgálatai: Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület (elnök); felvidéki misszió; előadások gyülekezetekben, konferenciákon, presbiterképzőben; számos cikk és több könyv szerzője.

Erdéshné Kárpáti Judit

Híd magazin, 2017. III. szám

Mindig vissza Istenhez

Huszárk Kata színművésznővel egy evangélikus mozgássérült testvérünk, Rusznák Emese hangoskönyvének felvétele után beszélgettünk a Magyar Evangélikus Rádiómisszió stúdiójában.

Miért vállaltad, hogy a hangodat adod Emese történeteire, verseire?

December-január környékén írt nekem Emese magáról és az ötletéről. Azt gondoltam, hogy amikor tudok időt szánni rá, szívesen felolvasom az anyagot. Nem akarok jótévszerepben tetszelegni, néha kell olyasmit is csinálni, amit az ember nem pénzért végez. Csak mert kedves emberekkel találkozhatok, és talán tényleg van értelme annak, amit csinálunk.

Minden, mások elé bocsátott szöveg minőségét az határozza meg, hogy az mennyire őszinte. Emese írásában ez fogott meg engem; ő hiteles ember. Ha ő képes mozgásképtelenül megtenni, amikről ír, akkor nekem is kutya kötelességem valamit kezdenem magammal. Ha csak ez az üzenet átmegy az emberekhez a hangoskönyv által, akkor már megérte.

Mennyire jellemző, hogy azonosulni tudsz az általad előadott szerepekkel?

Létezik a munkánknak egy megélhetési bűnözés része. Vannak szinkronszorozatok, szappanoperák, ahol nem keresem a kapcsolódási pontot önmagam és a szereplők között. Nyilván azoknál a munkáknál, amelyek fontosak számomra – legyen az színházi feladat vagy egyéb –, természetesen törekszem megérteni, hogy mi köt össze engem a szereppel. Ez pozitív hős esetén élvezetesebb feladat. Ha negatív karaktert játszik az ember, akkor ez nehezebb. Ez az ember önismeretét fejleszti; jó kis szembenézés önmagunkkal felismerni azt, hogy itt is vannak kapcsolódási pontok.

Nem titok, hogy van egy kiskamasz fiad, akit éppen ide érkezésed előtt vittél el az iskolába. Ő mit érzel abból, hogy épp ilyen vagy olyan szerepre készülsz?

Neki szerintem teljesen természetes ez, én és anyu is színészek vagyunk, ebben nőtt fel – ahogy én is. Elfogadja azt az időbeosztást, esetemben a teljes rendszertelenséget, amiben létezünk. Van, amikor behallgat abba, amit otthon tanulok, és érdeklí, hogy ez most mi is. Ha úgy ítélem meg, hogy neki való, meg is nézi az előadásomat.

Az általunk civileknek nevezett közönség azt feltételezi, hogy ez egy bohém világ. Le kell, hogy lombozzam az olvasókat: teljesen normálisan él a színészek többsége. Ugyanúgy zajlik az életünk, mint másnak, csak eltérő időbeosztásban.

Gergő fiad érdeklődik a színházi világ iránt? Látod már, hogy mihez van tehetsége?

Egyelőre úgy látom, hogy az iskolát a legkevesebb energiabevittel próbálja megúszni, és semmi nem érdekli különösebben. Egy dolgot látok, és szerintem ez fontos képesség, hogy rendkívüli érzékenység, empatikus készség van benne. Letapogatja, hogy az emberek mit miért csinálnak. Akármi lesz, ez nagyon fontos adomány számára.

Te magad evangélikus vagy – továbbadod a kisfiadnak is a hit fontosságát?

Igen, mindenképpen. Ő egy katolikus egyházi iskolába jár, egyedüli evangélikusként az osztályban, de ebből soha nem volt probléma. Én azt gondolom, hogy egy az Isten. Nem járunk minden vasárnap templomba, bár jó lenne, de zajlik az élet, és sokszor elsodor bennünket. De azt gondolom, hogy Gergő is hívó, és én is az vagyok, és az evangélikus egyház közösségébe tartozunk.

Én annak idején a Bosnyák téren konfirmáltam, nagyon szeretem a gyülekezetet azóta is. Szerethető, emberi és életközeli közeg tapasztalható ott. Szeretem, hogy az istentisztelet közben a gyerekek jönnek-mennek. Pontosan tudja ott mindenki, hogy ez azért van, mert gyerek az illető. Aztán pedig összeszedik a gyerekeket, beszélgetnek velük, foglalkozást tartanak nekik. Azt hiszem, ez tetszik az Istennek, sok esetben jobban, mint a rigorózus szabálykövetés.

Tetten tudod érní, hogy Isten hol lépett az életedbe?

Nem tudok egy pillanatot megnevezni. Úgy nőttem fel, hogy számunkra ez nem volt kérdés. Anyu hívó katolikus, nagymamám volt evangélikus, sokat voltam nála Domonyban. Vele minden hétvégén jártam templomba; az általa készített pruszlikban, keményített szoknyákban, kötényben.

Kamaszkoromban volt egy időszakom, amikor tiltakoztam. A nagyfi mondta, hogy kellene konfirmálnom, de én nem akartam előkészítőre járni. Az volt bennem, hogy nem akarok szent uborkák közé beülni hetente kétszer, helyette mennyi mindent csinálhatnék. Az is olyan helyes dolog volt ott, Zuglóban, hogy rám bízták, hogy csak egyszer jöjjek el, utána meglátom, jövök-e még. De mivel ott van mellette a teológia, éneklés, gitározás volt – így utána is örömmel mentem minden alkalommal.

Azt gondolom, hogy az Istennel való találkozásnak csak egy része, hogy megkeresztelik az embert, konfirmál; az igazi találkozás Vele valahol ott bent történik. Néha a legváratlanabb pillanatokban. Én a természetben gyakran úgy érzem, hogy lehetetlen, hogy Isten nem létezik. Ez nem is hit, inkább valami bizonyosság. Nem tudok úgy az égre nézni egy nyári napon, hogy ez csak úgy van... Ezt adja még nekem egy-egy klasszikus zene, például Bach zenéje.

Milyen helyzetben szólítod meg Istent, akiről ilyen bizonyosságod van?

Szoktunk esténként imádkozni, de kérem őt például előadások előtt is. Nem is sikert kérek, hanem azt, hogy tudjak valamiféle csatornaként működni. Amikor az ember tehetséges állapotában van és jól játszik, akkor ez nem az én produktumom. Töreksem arra is, hogy megköszönjek dolgokat. Időnként a legnagyobb megköszönnivalók nem is a jó dolgok, hanem a rosszak. Én hiszek abban, hogy ha valami nem jó történik velem, amögött is van egyfajta szándék, így az is értem történik.

Úgy gondolod, hogy végül is Isten az, aki mindent – jót, rosszat – a te javadra ad?

Javamra adja, illetve lehetőségeket ad. Nem hiszek abban, hogy mindent Ő dönt el helyettem. Helyzeteket kapok, időnként nem könnyű helyzeteket. Többször volt olyan, hogy ítékeztem valaki felett, és egy hónapon belül az övéhez nagyon hasonló helyzetben találtam magam. Nem tudtam ezt másnak vélni, mint hogy Isten koppint az orromra, mondván: „Lássuk, akkor te most hogy döntesz?” Nem mindig tudtam jobb lenni, mint a másik...

Hogy lehet kezelni az élet kanyarait?

Nem hiszem, hogy a kanyarok hiábavalóak. Furcsa talán, de nem mindig az egyenes út a legrövidebb. Ha az ember rosszul dönt, akkor a legelső dolog, hogy önmagának beismerje ezt, ne tegyen úgy, mintha minden rendben lenne, noha ez egyáltalán nem így van.

A mi hitünk szerint – és ez nagyon klassz dolog! – nincs olyan távolra vezető kanyar, ahonnan ne lehetne visszajönni. Pusztán attól, hogy rájövök, hogy valamit rosszul csináltam – és ez nyilván megbánással jár –, lehetőségek nyílnak, amik visszafelé vezetnek.

Huszárik Kata

Tudatosan tanítod Gergőt mindarra, amire rájöttél?

Nagyon sokat beszélgetünk, mindenféléről, de nem akarom ezeket egy az egyben átplántálni belé. Szerintem az egyik nagy feladat mindenkinek, hogy saját maga jöjjön rá ezekre. Ha el is mondom, az nem lesz ugyanaz, mint ha a saját kanyaraiból, tapasztalataiból tanulja meg, mik az összefüggések.

Régen volt annyi időnk egymásra, mint ezen a nyáron. Egész évben, ahogy folynak az előadások, és az életünk a maga rendszertelenségével, az ember inkább „kifele” ad. Az utóbbi időszakban próbáltam „befejele juttatni” valamit. Úgy érzem, lesz jövőre megint mihez nyúlni.

Milyen gondolat fogott meg, állított meg téged legutóbb?

Ez az ige: „A szél arra fúj, amerre akar; hallod a zúgását, de nem tudod, honnan jön és hová megy: így van mindenki, aki a Lélektől született” (Jn 3,8).

Névjegy

Huszárik Kata színésznő Huszárik Zoltán filmrendező és Nagy Anna színésznő gyermeke. 1994-ben végzett a Színház- és Filmművészeti Főiskolán. A Katona József Színház, majd a szolnoki Szigligeti Színház társulatának tagja, majd a Nemzeti Színház színésze, vendégművésze. 2014-től a Maladype Színház társulatának tagja. Színházi bemutatóinak száma eléri a hetvenet. Színházi, tévés és filmes szerepei mellett rendszeresen szinkronizál. Egy kisfia van, Gergő, aki tizenkét éves.

Erdéshné Kárpáti Judit

Híd magazin, 2017. III. szám

Őrizője vagyok-e az én testvéremnek?

Vatai Gyula volt büntetés-végrehajtási parancsnok ezredesként ment nyugdíjba, nagyon fiatalon.

A váci fegyházban találkoztunk először, ott voltál parancsnok majdnem tíz éven keresztül. Hogyan lehetett összeegyeztetni a törvény és az evangélium, a kegyelem világát egy parancsnok felelősségi helyzetében?

A törvény keretei azért fontosak, hogy a bűn ne áradjon parttalanul, különben elpusztítanánk magunkat.

Parancsnokként nekem ezeket a kereteket kellett lelkiismeretesen megteremteni és fenntartani. Azonban az, hogy a fogvatartottak hogyan válhatnak jogkövető polgárokká, nem ezen múlik. Parancsnokként is szilárd meggyőződésem volt, hogy egyedül Krisztus újjáteremtő munkája tud belső változást előidézni.

Ma már elfogadott dolog Nyugat-Európában, hogy addig, amíg a fogvatartott nem lép át egy határt, egyfajta partneri kapcsolatban lehet a személyi állománnyal. Ez akkor borul fel, ha szabályszegés történik. Az a nyitottság a fogvatartotti sorsok iránt, amelyet én éreztem, nem akadályozta meg, hogy fenntartsam a kereteket.

Mit lehet mondani azoknak, akik félnek egy börtönviselt embertől? Úgy érzem, néha rátesszük a terhet a hívő emberekre: ha keresztyén vagy, mindenkit be kell fogadni.

Azt gondolom, mindenkit befogadni és keblünkre ölelni céltévesztés. Főleg nem szabadult fogvatartottakat, illetve azokat, akikről nem tudunk semmit. Ez veszélyes, és ezt nem szabad az előítéletek közé sorolni. Egy keresztyén embernek Krisztust kell elvinnie a börtönbe. Én bejárok, és tudom, hogy ha engem a fogvatartottak problémái ragadnak meg, akkor nagy nyomorúságot fogok megélni, mert én magam szeretnék lenni a megoldás, de én nem az ő sorsukat megszánya megyek be, hanem az Úr Jézusért, az ő parancsára, és ebből csodálatos dolgok születnek.

Akik kikerülnek a börtönből, hová mennek, mi lesz velük? Van valamilyen átmeneti megoldás számukra?

Elszigetelten léteznek ilyen helyek, de nincsen általános hálózat. A Börtöncursillos Titkársággal kidolgoztunk egy ilyen programot. A munkatársak szembesültek ezekkel a problémákkal, hogy a fogvatartott hamarosan szabadul, és nincs hová mennie, nincs munkája. Ezért egy ún. Keresztény Életfa (Kéfa) nevű programot alkotott meg ez a kis közösség. Ennek része lehet egy benti keresztyén szellemiségű körlet létrehozása, egy külső ág feladata pedig a fogvatartottak családjának felkarolása. Így együtt lehet őket felkészíteni a szabadulásra. Megkerülhetetlen, hogy a fogvatartott, a hozzátartozók és a társadalom egymáshoz integrálódjanak Krisztusban. Nem arról van szó, hogy a „sérült” embereket beintegráljuk majd, mert a közeg is sérült. A misziónak a helyi társadalomban is folyónia kell.

Különleges szolgálatot is vállalasz közös ismerősünkkel, Boros Lajossal, aki lakója volt a váci fegyháznak. Az élete jelentős részét börtönben töltötte, ahol hitre jutott, és Isten áldott eszköze lett már odabent is. Néhány éve szabadult, megházasodott, gyermeke született, és iskolákban, börtönökben, gyülekezetekben szolgál. Ezúttal együtt fogtok megszólalni egy evangélikus gimnáziumban. Rendkívüli dolog, hogy a volt börtönparancsnok és az egykori fogvatartott a szabad életben fiatalok felé szolgál.

Lajossal már aktív parancsnokként különleges kapcsolatom volt. Én már keresztyénként ismertem meg őt. A börtön könyvtárában ültünk le időnként Isten ígéről beszélgetni. Voltak közös programjaink, hiszen mentünk ki fogvatartottakkal templomokba, imaházakba bizonysgot tenni. Akkor is úgy történt, hogy bizonysgot tett a parancsnok és a fogvatartottak is, de ilyen még nem volt, hogy a szabad életben együtt megyünk ilyen alkalomra.

Azt szokták mondani, hogy ha valaki tíz évnél többet tölt a börtönben, nem is nagyon lehet rehabilitálni, annyira sérül, deformálódik. Ő huszonvalahány évet töltött bent, és lelkileg teljesen egészséges. Vannak ilyen csodák? Esetleg számított az, hogy ő már bent megtért?

Az ő életén a börtönben világosan meglátszott ez az isteni ígélet: „...az én békességemet adom nektek, de nem úgy adom nektek, ahogyan a világ adja. Ne nyugtalankodjék a ti szívetek, ne is csüggedjen!” (Jn 14,27) Ha nincs reménysége az embernek, már hét-nyolc év után megkezdődik a fizikai és szellemi lépülés. Lajoson látszott, hogy az Úrral töltött idő építette őt. Vannak bent testvérek 25-30 éves ítélettel is. Hasonló módon szelídségben és békességben élnek az életüket. Ezt nem nagyon lehet hosszú időn keresztül megjátszani.

Vácon súlyos bűncselekmények miatt ülnek az emberek. Hogyan látod a bűnbocsánat kérdését? Az áldozat családja meg tud bocsátani egy gyilkosnak?

Általában maguk az elkövetők sem tudnak saját maguknak megbocsátani. Nemcsak önmaguknak, a világnak sem. Egy borzalmas bűncselekmény elkövetője felé a környezete sokféle módon fejezi ki a gyűlöletét; ez a médiában is tapasztalható. Ebben a helyzetben a bűnös nem is nagyon tud mást tenni, mint öngazolást keresni, hogy valamiképpen legalább a személyisége fennmaradjon.

Nagyon nehéz bűnbánatra jutni, ha nincs olyan közeg, amely el tudná fogadni a bűnvallást, és valamilyen perspektívát tudna adni. Ezért hárita-
nak és tagadnak a fogvatartottak. Krisztusnál azért lehet letenni a bűnt, mert látom az érdemtelenül kapott szeretetet, ezért elhiszem, hogy megszabadulhatok a bűntudattól és a múlttól. Nagy kérdés persze, hogy csak eljátsz-sza-e valaki ezt, hiszen egy kis szeretetért sok mindenre képes az ember. Hogy ebből valódi megtérés alakuljon ki, az az Isten munkája. Mi bízunk abban, hogy Isten igéje majd elvégzi a munkát azokban is, akiknek eleinte nem őszinte a szándékuk.

Börtönmissziót az áldozatokkal való törődés nélkül nem lehet kielégítően végezni, mégsem látom, hogy ez megoldott lenne, de azt gondolom, hogy ez nem az én tisztem.

Milyen módon veszel részt a szolgálatban?

Nyugdíjba vonulásom után két évig tudatosan nem mentem börtön köze-
lébe. Lett volna lehetőségem a váci börtönben szeretetszolgálatot ellátni, de nem akartam, hogy volt parancsnokként a jelenlétem bezavarjon a műkö-
désbe. Két év után jelentkeztem a parancsnok úrnál, aztán elkezdtem bent evangelizálni, bibliaórát tartani.

Könnyen megegyeztetek az új parancsnokkal?

Gyakorlatilag igen. A Mécses Szeretetszolgálatnak van egy szerződése az országos parancsnoksággal, és mivel Mécses-tag voltam, kifogásolnivaló körülmény nem állt fenn a szolgálattal kapcsolatban. Eleinte nem lelke-
sedett ezért a személyi állomány egy része, de tudomásul vették a jelenléte-
met. 2013 óta heti rendszerességgel bejárok a váci fegyházba.

A fogvatartottak egy bibliaórára jönnek ki hozzátok? Pontosan mit tudsz tenni a bent lévőkért?

Egy tanteremben tartjuk az alkalmakat, 11-15 fő jön ezekre rendszere-
sen. Eleinte a napi igével kapcsolatban volt tanítás, később rájöttem, hogy akkor alakulnak ki jó beszélgetések, ha egy imádság után előjöhetnek a napi

problémák. Ez arra jó, hogy meg tudjuk beszélni, vajon Isten mit cselekszik ezeken keresztül. Ma már sokszor nem a kijelölt ige alapján, hanem a felvetett problémából kiindulva tudunk Isten szeretetéről beszélni. Vannak imakérések is. Az imaközösség nagyon fontos a fogvatartottak között.

Volt Vácon egy befogadóház, ahol szabadultakat helyeztünk el átmenetileg. Én is beköltöztem ebbe a házba. Velük éltem, és azt gondoltam, hogy egy nagy testvéri közösségben fogjuk majd a reintegrációt megvalósítani. Nyolc hónap után gyakorlatilag egy szál alsóban menekültem, lelkileg és anyagiilag teljesen leamortizálva. Ez nagyon dilettáns próbálkozás volt részemről.

Profi ember vagy, és mégis ez történt veled?

Megtapasztaltam, hogy az én erőm és tudásom emberileg semmit nem ér. Viszont mély tapasztalatokat szereztem róluk és erről a létről. Az összes pénzem elment, mert akik kijöttek, nem kaptak munkát, de ételre akkor is szükségük volt. A Mécsesnek nem nagyon volt pénze. Persze hozzátartozik, hogy fontos volt nekik a cigaretta és a kávé, ezért azt is vettem nekik. Aztán együtt kellett tanakodnunk, hogy most mit fogunk enni. Mindig ünnep volt, ha valami étel került az asztalra. Egyszer csokoládét osztottak meg velem, és megtudtam, hogy a boltból „szerezték”. Torkomon akadt a csokoládé. Értékes tapasztalatot szereztem arról, hogy hogyan nem szabad segíteni.

Ezután kerültem kapcsolatba a cursillos mozgalommal, ami egy spanyol katolikus lelkeségi mozgalom. Ma már ökumenikusan működik, létezik református cursillo is. A program egy háromnapos rövid kurzus, ami azért tetszett meg nekem, mert bent a börtönben három napra összeszedni hús fogvatartottat, hogy Istennel és a testvérekkel közösségben legyenek, csodálatos lehetőség. 2014 óta már több mint tíz börtönben vagyunk jelen, háromszáz fő végezte el a tanfolyamot, aminek mindig van utóélete. Nagyon jó eszköznek tartom ahhoz, hogy bevigyük az evangéliumot a fogvatartottak közé. A Börtön cursillos Titkárság szakmai vezetője vagyok, és magam is járok cursillokat tartani.

Szolgálataid címe ez a bibliai ige: „Őrizője vagyok-e az én testvéremnek?” Ez akkor hangzik el, amikor Isten számon kéri Kaint, hogy hol van a testvére, Ábel. Erre vágja oda Kain ezt a mondatot. Mit szoktál ezzel kapcsolatban hangsúlyozni?

Egyrészt fegyőrként adódik a kérdés, hogy milyen módon vagyok őrizője a másik embernek. A másik dimenziója a kérdésnek az, amikor egy gyilkosban folyik a harc Isten és a tette között. De talán az a legfontosabb, ami nem is a börtönre vonatkozik. A világban mintha erősödne ez a fajta kaini felelés az egyes emberek és a különböző csoportok között egyaránt.

Őrizője vagyok-e én Kainnak, a gyilkosnak? Milyen a kapcsolatom a bűnelkövetővel, és milyen a kapcsolatom az ajtó előtt leselkedő bűnnel? Tudok-e rajta uralkodni?

Az egész lényege az, hogy felismerjük a testvériségünket. Amikor Keresztelő János mondja, hogy a fejsze a fák gyökerén van, arra gondolhatunk, hogy a fogvatartottnak milyen nagy bűne van, ehhez képest az enyém milyen kicsi. De Keresztelő János nem metszőollóról beszél, hanem a fejszéről, amely a fák gyökerén van. Közös a sorsunk a bűnben. Nem fogok tudni megbocsátani, ha ezt a sorsközösséget nem találom meg. Ha nem tudok megbocsátani, akkor pedig magamat is pusztítom.

A kérdésben benne van a válasz is. Persze, őrizője vagyok. Az Úr mindenkit szeretne megmenteni, és nekünk felelősségünk van a fogvatartott felé is. Nyilván nem abban, amit elkövetett, de a sorsában, abban, hogy Bőjte Csaba szavai szerint „ki lehet szeretni a jót” a másiktól.

Milyen bibliai ígék fontosak számodra?

Parancsnokságom ideje alatt a vezérigém volt Máté evangéliumából Máté elhívása. Megragadott, hogy az Úr a bűnösökkel egy asztalhoz ül, és amikor ezt számon kérik a tanítványok, azt mondja, hogy a betegeknek van szükségük orvosra. A mai keresztyének is ugyanúgy „bekiabálnak”, hogy mit keres Jézus a fogvatartottak között, nem a börtönben kell megtérni. Rám ez nagyon hatott, hogy ő a bűnösökért jött. Én tudom, hogy a megfelelő helyen vagyok.

A másik a Zsidókhoz írt levél 13. fejezetéből a 3. vers: „Ne feledkeztek meg a foglyokról, mintha fogolytársaik volnátok!” Fontos, hogy ha bemelegyek, tudjam, hogy fogolytárs vagyok.

Ami pedig reménységet adott, az az ige, amelyet keresztelésemkor láttam az oroszlányi templomban az oltár fölött: Isten „azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön, és eljusson az igazság megismerésére” (1Tim 2,4). Akkor a „minden ember” között ott vannak a rabok is.

Téged is formált mindaz, amit ebben a környezetben megéltél?

2002-ben, amikor parancsnokként Vácra kerültem, az első karácsonyomat egyedül töltöttem a szolgálati lakásban. Ültem az üres nagyszoba közepén, és egy gyertya mellett a Szentírást olvastam – jobb híján. Azt gondoltam, hogy ennél nyomorultabb karácsonya nincsen más hozzám hasonló státuszú embernek. Utólag azt kell mondanom, hogy életem egyik legszebb karácsonya volt. Ebben a nyomorúságos magányban költözött a szívembe az Isten. Az Úrral voltam, imádkoztam, olvastam, énekelgettem, és az akkor megtapasztalt intimitás azóta is elkísér az Istennel való kapcsolatban.

Vatai Gyula

A másik élményem egy olyan karácsony, amelyre kétnapos családi programot szerveztünk Vácon, egy üresen álló iskolaépületben, amelyben a beszélőket tartottuk. A hozzátartozókat már a vasárnap délelőtti beszélő előtti szombatira hívtuk. Jutott itt szállás a gyerekeknek, feleségeknek is a hálótermekben. Volt filmvetítés, kézműves program, körbeszélgetés, játékok és ünnepi készülődés. Eközben bent a fogvatartottaknak felkészítést tartottunk a családi beszélőre.

A legnagyobb hitélményem a vasárnapi családi találkozás előtti szombat este volt, amikor a gyerekeknek parancsnokként elmondhattam, hogy mennyire büszkék lehetnek az édesapjukra, hogy bármit követtek el, le tudták tenni Krisztus lábához. Jó, ha tudják, hogy ennél nagyobb dolgot az ember az életben nem nagyon tehet. Ugyanezt elmondtam a feleségeknek is, akik számára fontos volt, hogy ezt a börtönparancsnok mondja. Látni lehetett a szemükben az örömet, hogy mindaz a feszültség, gúny, nyomorúság, amellyel a hétköznapijaikban találkoznak, leoldódhat róluk.

Szeverényi János

Híd magazin, 2018. II. szám

Keresztyén orvosként Isten küldetésében

Dr. Győri Józsefné dr. Drenyovszky Irén gyermekorvosi praxisát 2017-ben, ötvenhét év után fejezte be, de még mindig aktív számtalan keresztyén mozgalomban, szolgálatban. Ezek közül szívügye a közel három évtizede megalakított, keresztyén egészségügyeket összefogó szervezet, a Keresztény Orvosok Magyarországi Társasága (KOMT).

Mi vezetett a Keresztény Orvosok Magyarországi Társaságának megalakulásához, amelynek alapító tagja és tiszteletbeli elnöke?

Jellemző, hogy ha valaki keresztyénként dolgozik az egészségügyben, akkor a kollégák között keresi, hogy ki az, aki szintén hisz Jézus Krisztusban, és az ő vezetésével próbál segíteni a rábízottakon. A KOMT megszervezése több szálon indult el. Budapesten a Haller téren jöttek össze a római katolikusok, de volt az evangélikus és a református egyház körül is egy-egy csoport. Északkelet-Magyarországon egy másik szerveződés fogta össze Göncruszán és Miskolcon a debrecenieket, nyíregyháziakat. Az egyetemeken szinte minden évfolyamán voltak olyan orvostanhallgatók, akik igyekeztek egymással tartani a kapcsolatot, és keresni azokat az oktatókat, akik keresztyének.

Különböző szakok és korosztályok képviselői találkoztak, amikor 1989. február 11-én mintegy száz ember egy már előkészített alapszabály szerint hivatalosan megalakította a KOMT-ot. Segítségünkre voltak külföldi példák és a Keresztyén Orvosok Nemzetközi Társaságával való kapcsolat. 1981-ben drezdai konferenciájukon nemcsak keletnémetekkel találkoztunk, hanem jöttek előadók Nyugat-Németországból, Angliából és Svájcban is. Akkor nagyon felbátorodtunk, és szerettük volna, ha a mi országunkban is lehetne konferenciákat szervezni, és működhetnének keresztyén egészségügyi intézmények. Szerettük volna nyilvánosságra hozni a Szentírás szerinti etikai állásfoglalásainkat.

Másképp éli meg a gyógyítás hivatását egy keresztyén orvos annak fényében, hogy Isten is ezt teszi?

Nemhogy Isten *is* gyógyító, hanem elsősorban ő a gyógyító. Ő gyógyít, Ő teremt, Ő a rendezője mindennek, Ő ad újjászületést. Ebből kell kiindulnunk a munkánk során. Az orvosi munka csak úgy igazi, ha számításba veszi, hogy a ránk bízott ember test, lélek és szellem, amelyek egy egységben vannak. A legalapvetőbb a *pneuma*, a szellem, amellyel az ember a Teremtőjéhez kötődik.

Hiába gyógyul meg súlyos tályogos tüdő- és mellhártyagyulladásból egy gyerek, ha később teljesen kifcamodott életet él, és elrontja az Istentől visszakapott életét. Akkor van igazi gyógyulás, ha egy ember testileg, lelkileg és szellemileg megújul, és Istennel való kapcsolatban élhet, mert akkor az élete örök életben folytatódik.

Hogyan tudta orvosként megvalósítani a test, a lélek és a szellem hármas támogatását?

Isten megadja azokat a lehetőségeket, amelyekkel viszont élni kell. Hat évig dolgoztam a budapesti László Kórházban. A feszített munkatempó és a súlyos betegek mellett lelki beszélgetésekre nem nagyon volt mód. De arra azért volt lehetőség, hogy az ember úgy közöljön örömteli vagy szomorú dolgokat, hogy abból az érintettek megérezzék Isten szeretetét, hatalmát és valóságát.

Később iskolaorvos és házi gyermekorvos lettem Kispesten, éppen abban a kerületben, ahol annak idején az édesapám hitoktató és édesanyám védőnő volt. Tudták, hogy hogyan gondolkodom, és kérdeztek. Arra nagyon ritkán volt mód, hogy az ember igével megtérésre hívjon valakit, de átélhettem azt, hogy egy kis láncszem vagyok a folyamatban.

A saját életében hogyan történt a döntés Krisztus mellett?

Hívó családban nőttem fel. Természetes volt, hogy ha öröm vagy nagy nehézség volt a családban – háború, betegség, édesapám elvesztése –, mindig abban a hitben tudtam átélni, amelyet édesapámtól tanultam otthon. Imádkozva, énekelve éltük át a bajokat Isten kezében.

Mégis nagy dolog volt, amikor tizenegy évesen egy konferencián ezt az ígét kaptam: „Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy!” (Ézs 43,1). Olykor előfordul, hogy az embert szíven üti valami, amit hall, és úgy érzi, hogy ezt Isten direkt neki mondta. Ezek a szavak életté válnak, bizonyosság járja át az ember testét, lelkét, szellemét arról, hogy a megváltottja az Úrnak, az övé.

Nagyon fontosnak találom, hogy hitben neveljük a gyerekeinket, de tudnunk kell, hogy Istennek nincsenek unokái – neki gyermekei vannak. A személyes újjászületésükért kell imádkoznunk, és az Úr megadja, mert neki az a célja, hogy boldogok legyünk, és örök életünk legyen.

Az élet- és a magzatvédelem különösen is szívügye. Gyermekorvosként találkozhatott olyan fiatalokkal is, akik akaratlanul teherbe estek. Mit tehet ilyenkor egy gyermekorvos?

Sajnos ma az emberek többsége nem ismeri a Szentírás szellemiségét, hozzáállását ehhez a kérdéshez. Megegett, hogy a fiatal nem kívánt terhessége kapcsán az édesanyjával érkezett a rendelésre. Próbáltam rávezetni a helyes döntésre, és úgy tűnt, hogy ő érti a dolgot, de az anya közbeszólt, hiteltelenné az egészet, amit addig mondtam.

Adjunk hálát azért, hogy van lehetőség a hitoktatásra, és gondoljunk azokra, akik fiatalokkal foglalkoznak, hogy világosan, bátran és tisztán tudják az Isten jóindulatú, boldogságra irányuló tanácsait közvetíteni. Szomorúan látom, hogy ma a fiatalok évekig össze-vissza élnek párkapcsolatban, nem tudnak dönteni, nem mernek gyermeket vállalni. Ha nem Isten szelint választanak társat, és nem a házasságban élik meg Isten ajándékaként a szexualitást, akkor nagyon sok örömtől esnek el. Nagyon komolyan kellene venni, hogy küzdjünk minden olyan eszmeiség ellen, mely ezt elvitatja.

Az egyik gyermekgyógyászati folyóiratban megjelent cikkben egy nem egészségügyben dolgozó ember arrogáns módon utasította a gyermekgyógyászokat és a pedagógusokat, hogy kicsi kortól kezdve ismertessék meg a gyerekekkel a nem a természet törvénye szerinti nemi életet, hogy ha esetleg később kiderül, hogy a hasonló neműekhez vonzódik, akkor ne érezze magát hátrányos helyzetben. Rögtön eszébe jut az embernek a Szentírásból, hogy mit érdemel az, aki megbotránkoztat egy gyermeket: kössenek malomkövet a nyakába, és vessék a tenger fenekére.

A gyermekek a maguk csodálatos ösztöneivel születnek és készülnek a játékaik során a férfi és női szerepre. Ha mi ezt elveszük tőlük, és téves dolgokra oktatjuk őket, akkor az valami rettenetes. Tulajdonképpen az igazi barátságot lopjuk el tőlük. Az ember tizenévesen nagyon jól megérti magát az azonos nemű barátaival. Ebben szó nincs szexualitásról, ez az életre szóló barátságok kialakulásának az ideje. Ha ilyenkor valaki azt mondja, hogy „te biztosan a hasonló neműekhez vonzódsz”, akkor meglopja a gyermeket, elveszi tőle a tiszta barátságot. Olyan hibás útra tereli, aminek a nyomorultja lesz, mert az élet törvénye áll, és a megszegésének megvannak a következményei.

Milyen módon küzd a KOMT a megfogant élet elvétele ellen? A Kiáltás az Életért elnevezésű szekciójuk ennek szolgálatára jött létre.

A Kiáltás az Életért kezdeményezői, Ed és Zsuzsa Bergs azért kerestek meg bennünket, mert tudták, hogy mi is küzdünk a magzatok életéért. Ők arra törekedtek, hogy huszonnégy órás telefonszolgálatot működtethessenek, hogy a bajbajutottak hívhassák őket, legyen náluk terhességi teszt és egyéb segítség. Később annyira kiterjedt az ő szolgálatuk, hogy kiváltak a KOMT-ból, és egy

tőlünk független alapítványt indítottak, de a kapcsolatot megtartottuk. Hozzájuk irányítjuk a bajbajutottakat, mert ott gyakorlati segítséget kapnak.

Azért is küzdöttünk, hogy létrejöjjön egy keresztyén szülészeti, amelynek szülései annyira tisztelik az életet, hogy merik vállalni, hogy aláírásukkal kérik azt, hogy ne kelljen abortuszt végezniük. Akik eddig ezt kérték, azok emiatt hamar kikerültek a szülészetről marginális helyekre. A közeljövőben a Bethesda Kórházban fog megvalósulni az első életvédő szülészeti, amely tudományos központja is lehet az életvédő szülészeti, akik Istentől kapott szeretettel szeretnének bánni a várandós anyákkal és a családokkal.

Lehet ma a Biblia tekintélyére hivatkozni? Kapunk belőle tanácsot család-alapítás, gyermekvállalás témakörben?

Én úgy gondolom, hogy feltétlenül. Ha a Szentlélek arra ösztönöz, hogy bibliai igékkel bátorítsunk valakit, akkor tegyük meg bátran, mert nem tudhatjuk, hogy éppen az a mondat fogja-e szíven találni vagy ad neki erőt. Az élet sokszor igazolja, hogy nem volt hiábavaló a tanúságtétel Isten szeretetéről, még akkor sem, ha az adott pillanatban úgy látszik, nem ért célba.

Mit tehetünk hívő emberként a következő nemzedékért?

Szeressük őket olyan Istentől kapott szeretettel, amelyben benne van a tisztelet is. Nemcsak olyan értelemben, hogy abból a kisgyermekből egyszer majd tiszteletre méltó felnőtt lehet, hanem hogy ő olyan valaki, akiért meghalt Krisztus. Tiszteljük és szeressük őket, akkor Isten megadja, hogy az aktuális helyzetben mit mondjunk neki, hová vigyük el, ahol hallhatja az igét, és biztos pontra lelhet.

Sok embert manapság a gyereksírás fokozottan ingerel, mert a sok elvégzett abortuszban egyre többen érintettek. A gyereksírás emlékezteti őket arra, hogy az ő gyermekük nem sír. A magyar kifejezés is negatív: „védekezés”. Hát ki az a gyermek, hogy védekezni kell ellene?

Azt tudom mindenkinek javasolni, hogy legyen Isten a családi életünk középpontjában. Ehhez igazítsuk a napirendünket, az ünneplésünket. Olvasunk igét és énekeljünk együtt. Istennek különleges ígéretei is vannak: ő ott lesz közöttünk, ha hívjuk, és meghallgatja, ha ketten vagy hárman ugyanazért könyörögnek. Ilyen ígéretünk is van! Ez a házasságok megtartására, a békességre, öröme, megbocsátásra szolgál.

Erdészné Kárpáti Judit

Híd magazin, 2018. III. szám

A valóságot kerestem

Dr. Szalai András metódista teológus, az Apológia Kutatóközpont igazgatója saját történetét is megosztotta velünk, valamint azt, hogy mi módon fordult a figyelme a hitvédelem felé.

Hogyan kezdődött a vallások iránti érdeklődésed?

Második osztályos gimnazistaként elkezdtem a buddhizmussal foglalkozni, és nyolc évig buzgó buddhista voltam. Szerzetesi életre készültem, hogy megvilágosodjak, és kikerüljek a karma és a lélekvándorlás forogtagából. Ez volt az életcéloim.

Nem voltam én istentagadó, csak Isten nem foglalkoztatott; azt gondoltam, ha létezik is, én még nem talákoztam vele.

A buddhizmusban nem létezik isten? Egy teremtő, egy központi szellemiség?

Isten nincs, ott van az embernek a saját tudata, és elkezdhet saját magán dolgozni a meditáció közbeni lenyugodott tudatállapotban.

Buddhistaként azért mindvégig éreztem, hogy valami hiányzik, és valami nincs rendben. Ez egy elitista vallás: csak ha elég jó a karmám, akkor lehetek egyáltalán buddhista. Kell egy spirituális szint Buddha beszédeinek a megértéséhez és a meditációs technikák gyakorlatba való átültetéséhez. Más az ember lelki útja, mint a keresztyénségben.

Elsőre ez az egész nagyon szimpatikusnak tűnt, értékes, kedves emberekkel talákoztam ott, de hogy mi a buddhizmus végcélja, azt csak később, már keresztyénként fogtam fel igazán. Nem az örök élet vár Istennel közösségben, hanem ha megvilágosodva halsz meg, akkor végre vége lehet mindennek, ami végül is az örök halál állapota.

Hogyan lettél valláskutató?

Megtérésem egy barátomhoz kötődik, aki egy ultrakarizmatikus, szélsőséges, nagyon intenzív közösségbe hívott el. Istentől való megszólíttaságot éltem át ott, annak ellenére, hogy nagy nyomást gyakoroltak rám. Megszólított egy belső hang: Mit csináltál eddig, miket tettél huszonnégy éven át? Ez a megszólíttaság sokkoló volt. Isten számomra addig egy fogalom volt vagy egy tudatállapot, és nem Valaki, aki rajtam kívül áll, és számon kéri az életemet. Egyik napról a másikra omlott össze az addigi világképem. Kiderült, hogy a valóság több, mint amit én meditatív úton meg tudok ismerni belőle.

Aztán olvasva a Szentírást feltűnt, hogy amit olvasok és amit ebben a közösségben hallok, nem fedi egymást teljesen. Jóléti evangéliumot hirdettek, hogy a hívők királyi gyermekek, a legjobb autóval, a legszebb ruhákban járnak, gyógyulásokat élnek meg. Apránként jöttek a felismerések, hogy itt valami nem stimmel. Megláttam, hogy vannak a keresztyénségnek is olyan változatai, amelyek nem egészségesek.

Az adta az indíttatást a kutatásra, hogy én magam is átmentem ilyen meg-rázkódtatásokon. Ezután elkezdtem olvasni nem keresztyén vallásokról, illetve keresztyén háttérű eretnek vagy szélsőséges közösségekről. Ezekről többet megtudtam, mint egy átlag keresztyén vagy egy teológus. Később segített az internet is, és az emberek kezdtek megkeresni a kérdéseikkel.

Kapcsolatba kerültél jó néhány valláskutató központtal is a világban.

Az internet segítségével rátaláltam olyan szolgáló szervezetekre, amelyek a nemzetközi vallástudományi és teológiai kutatást friss információkkal segítik. Tavaly Magyarországon volt a nemzetközi hálózatunk konferenciája.

Minden országban mások a problémák, a kihívások. Az egész világon jelen vannak a nemzetközi szekták, de ott vannak a helyi kultuszok is: az orosz messiások, a koreai messiások, az afrikai boszorkányok. Egy ilyen nemzetközi, felekezeti, multikulturális hálózatnak tagja a magyarországi Apológia Kutatóközpont.

A doktori disszertációd az iszlámmal volt kapcsolatos. Milyen témát dolgoztál fel?

Vallástudomány szakon Simon Róbert Korán-fordítónál készítettem el a szakdolgozatomat, az iszlám keresztyénségről alkotott képét kutattam. Mit találunk a Koránban, illetve a későbbi prófétai hagyományban Istenről, Jézusról, a keresztyénségről, a Szentlélekről? Hogyan változott ezeknek a szövegeknek az értelmezése az elmúlt ezerháromszáz évben, illetve ez mit jelentett a muszlim civilizáció területén élő keresztyének és zsidók számára? Ennek az egésznek mi köze a mostani keresztyénüldözésekhez a Közel-

Keleten? Direkt oka-e ennek a Korán keresztyénségről alkotott képe, vagy csak a mélyben van ott, mint a parázs, amelyre időnként olajat öntenek?

Az iszlám a 7. században jött létre Arábiában, és a keresztyénséggel és a zsidósággal szemben definiálja magát. Az iszlám a keresztyénségnél, a zsidó hitnél „tisztább, eredetibb” ábrahámi egyistenhit akar lenni. Tehát nekik már van képük rólunk. Amikor kialakul valami társadalmi feszültség, akkor azt a köztük élő kisebbségeken vezetik le. Az iszlám világban a sííták a kisebbségi muszlim irányzat, és a keresztyének is mint kisebbség vannak jelen.

Joggal mondja-e egy muszlim, hogy a mi Bibliánkban is ugyanúgy ott van az erőszak, a szent háború gondolata és az agresszió?

Az Ószövetség népe egy adott területen teokratikus államformát próbált megvalósítani, és természetes, hogy próbálta megvédeni magát. A vezetők – ha nem voltak komoly hívő emberek – hibákat követtek el, ami persze mindig emberek életébe került.

Az Újszövetségben viszont egészen mást látunk. Isten népe egy etnikai vallásból nemzetközivé válik. Nincs saját területe. Ez fontos különbség a keresztyénség és az iszlám között. A keresztyénség egy meglévő római civilizációban jött létre mint vallás, és bármilyen civilizációban ellenkultúraként önmaga tud maradni. Az iszlám egy faluból nőtt ki egész birodalomná. Egy civilizáció, amelynek egyik eleme a vallás. Minden más – a politika, a gazdaság, a jog, az örökösödés, a harci törvények – számunkra a civil élethez, számunkra a valláshoz kötődik. Mi a keresztyénségre vallásként gondolunk, az iszlámban viszont mindez a civilizáció része. A keresztyénségnek az okozott problémát, ha hatalomra kerül, az iszlámnak pedig az, ha nincs hatalmon, mert nem érvényesül.

Az Újszövetségben pedig azt olvassuk, hogy szeressük ellenségünket, imádkozzunk üldözőinkért, tegyünk jót velük. A Hegyi beszédben Jézus a vallási konfrontációt is kezeli. Nekünk komoly evangéliumi tanításunk van a konfliktuskezelésről. Az evangélium ellenkulturális közegként indult, és háromszáz évig akként is működött.

Hogyan ítéled meg a konstantini fordulatot? Ott a keresztyénségből politikai, gazdasági és katonai hatalom lett.

Ezt a korabeli egyház is kétféleképpen értelmezte. Örültek, hogy végre nem üldözik őket. Mások viszont meglátták, hogy a keresztyénség nemcsak elfogadottá, hanem divatossá is vált. Ha megéri az egyházhoz tartozni, felazul a fegyelem. Én inkább az utóbbi módon értékelem. Úgy látom, hogy a keresztyénség ellenkultúraként tud önmaga maradni. Az evangélium az embereket belülről változtatja meg, az emberi kapcsolatokat formálja át bármilyen társadalmi közegben.

A nyugati kultúra bizonyos értékei számunkra is fontosak, mert a mi szabadságunkat is biztosítják. De oda kell figyelni arra, hogy közben a belső morális, krisztusi értékek ne kerüljenek veszélybe. Ha kompromisszumra kényszerülök ezekben, abban már nem tudok részt venni.

Beszélhetünk iszlamizációról Európában? Kell félnünk ettől a folyamattól? A nagyjából ötszáznyolcmillió európai mellett most már huszonnégymillió muszlim is él Európában, és ők szaporodnak, mi nem.

Tudom ajánlani a Migrációkutató Intézet weboldalát, cikkeiket, tanulmányait. Én pontos adatokat nem tudok, de érdemes lenne megnézni, hogy hány gyereke van egy átlagos európai családnak és egy Európában élő muszlim családnak. Vannak nagyon konzervatív muszlim családok, ahol tényleg folyamatosan jönnek egymás után a gyerekek, de sok muszlim úgy él, mint egy átlagos európai, egy-két gyerekkel. A szekularizáció rájuk is hat. Ezért még vitatott, hogy a mai adatok alapján meg lehet-e jósolni, hogy mi lesz ötven év múlva. Erről komoly szakmai vita folyik.

A félelmek egy pontig teljesen jogosak, mivel az iszlám egy civilizáció, amely ideális formájában az élet teljes területét lefedi. A Korán szerint a muszlimoké a legjobb emberi közösség. Ez az alapvető öntudatuk, és szerintük az iszlám „a vallás”, amely győzedelmeskedik az összes többi vallás fölött.

Ma is missziós terepet látnak Európában?

Igen, így van. Létezik az egyszerű menekült, aki háborús helyzetből érkezik, aztán van, aki gazdasági betelepülő, és van, aki a betelepülést mint missziót értelmezi, de ők vannak a legkevesebben. A betelepülők persze gazdasági menekültként is hozzák magukkal a missziós hozzáállásukat, azt az öntudatot, hogy végül az ő vallásuk fog győzni, és hogy ők az emberiség számára a legjobb közösség. Nagyon erős öntudattal rendelkeznek, ezért nem is nagyon tudnak mit kezdeni azzal a gesztussal, amikor a nyugatiak leveszik a keresztet a templomról vagy a tanterem faláról – ahogy ezt Norvégiában tették, hogy ne bántsa a muszlimok szemét –, mert ez számukra csak azt jelenti, hogy a keresztyéneknek nincs tartásuk, semmit nem ér a hitük.

Két olyan mentalitás ütközik Európában, amely soha nem fog kibékülni. A muszlimok egy része asszimilálódni fog, mert a szekularizáció hat az ő közösségekre is. Azonban ez attól is függ, hogy melyik országból érkezik valaki, milyen vallásjogi, lelkeségi háttérből, mert ennek megfelelően igyekszik megélni a maga muszlim hitét; ellenkultúraként vagy iszlamizálni igyekezve a környezetét.

Az iszlám ahol lehet, igyekszik minden kiskapun bejutni a politikába, a gazdaságba. Békés úton, nem karddal, de nagyon erős öntudattal misszionálnak. De nem elsősorban ez a probléma, hanem az, hogy Európa ezzel

szemben nem tud mit tenni. Európa a saját gyökereit – a zsidó, keresztyén, germán, kelta, szláv stb. gyökereket – vesztette el, vagy már nem bízik ezekben. A globalizáció és a kommunista háttérű politikai ideológia, amely a családi életforma szétzilálását tűzte ki célul, szintén működik. Ez a nyugaton beindult kultúrháború kivérezte Európát, ezért már alapvető önvédelmi reflexekkel sem rendelkezik. Európának büntudatos a kulturális tudata; a baloldali liberális hozzáállás a korábbi gyarmatosításra és a holokausztra hivatkozva védtelenné teszi.

Emellett az egy dolog, hogy mi zajlik globális, európai szinten, és a nagyhatalmak mit tudnak kezdeni a bevándorlással, a migrációval. Mi hétköznapi keresztyénként annyit tehetünk, hogy ha találkozunk egyes muszlim emberekkel, akkor velük krisztusi etika szerint bánunk.

Te mit kaptál Jézustól? Mit jelent Ő számodra?

Ráébresztett arra, hogy mennyire bajban vagyok, és hogy erről eddig nem is tudtam. Neki a saját életénél fontosabb volt az én boldogságom, és hogy kikerüljek ebből a bajból. Ez az önfeláldozó, féltő szeretet az, ami engem megragadott. Hogy magára veszi a büntetésem, és helyettem bűnhődik, inkább fordul önmaga ellen, mint ellenem. Egy ellene lázadó lényt képes szeretni bennem. Aztán az, hogy feltámadt, meg lehet szólítani, meg lehet neki köszönni, amit tett. Bár nem látom, mégis mindig velem van, és végigvisz ezen az életen. Vele járva az ember változik. Belém épülhet az Ő értékrendje, ezért ott van a döntéseimben, a jellememben, a sorsomban, és még a halálom is átvisz egy napon.

Szeverényi János

Híd magazin, 2018. III. szám

Minden lépésemet Ő vigyázza

Indián néhány éve Budapesten él a maga által felépített házikóban, egy garázsos és egy vasúti töltés között. Fenntartja saját magát. Szinte naponta jár az aluljáróba énekelni, zenélni, hétvégenként pedig piacra árulni. Élete társa egy kis kutya, Tarzan, aki mindenhová elkíséri őt.

Kérlek, beszélj a gyermekkorodról!

Kisvárdán születtem 1968-ban. Édesanyám csecsemőkoromban elhagyott. Három-négy évig Nyírtelken, nevelőszülőknél éltem, akikről sokáig azt hittem, hogy édesszüleim. Később beadtak Balkányban a gyermekotthonba. Onnan Berkeszre kerültem. Ott egyszer megkérdeztem, hogy én miért nem kapok csomagot, hiszen nekem is van anyukám. Erre kaptam egy pofont, és ezután többet nem érdeklődtem.

Az egy fizikai pofon volt?

Igen, engem sokáig ütöttek-vágtak az akkori nevelőtanárok. Az osztálytársaim is sokszor kigúnyoltak, cukkoltak, hogy megint ki fogok kapni. Reggelente úgy keltem fel, hogy tudtam, ma is meg fognak büntetni, csak még nem tudom, hogy miért.

Mivel ütöttek?

Egy karosszék oldaltámlája kiesett, és a nevelő azzal verte a fejem, kezem, lábam. A másik pedig azt élvezte, ha tornáztathat. Sokszor nem bírtam lemenni a földszintre a vacsorához, úgy fájt mindenem. Egyszer azért kaptam egy nyakast, mert ilyen állapotban leestem a lépcsőn. A legszörnyűbb emlékem az, amikor nálam maradt a varrótű. Kötelező volt megvarrni az elszakadt holminkat, és ehhez a nevelőtanártól kellett tűt, cérnát kérni. Amikor végeztem, betűztem a tűt a pizsamám gallérjába, aztán elfelejtettem leadni. Mentünk le a földszintre vacsorázni, és félúton Erzsike néninek eszébe jutott, hogy a varrótű nálam maradt. Megfogta a grabancomat, és azt kérdezte, hogy miért nem adtam le. A helyiség hátsó részébe, a fürdőszobába vitt. Kivette a galléromból a tűt, és elkezdte szurkálni a fejemet. Véde-

kezésül a kezemet a fejemre tettem, és egyszer csak azt vettem észre, hogy csupa vér. Ettől a látványtól szerintem ő is megijedt. Csak annyit mondott: „Mosakodjál meg, és takarodj föl a szobába, ma sem eszel.” Más törvények voltak akkoriban.

Elmondad, hogy amikor nem kaptál vacsorát, kísétáltál az erdőbe.

Elmentem a nagypálya melletti erdőbe, és a szemétdombon keresgéltem valami ehetőt. Találtam egy törött befőttesüveget. Szilvabefőtt volt benne. Penészes volt, de letöröltem, és ettem. Ízlett, és azt gondoltam, hogy én eszem a legfinomabb vacsorát. Egyszer találtam egy kis téli csizmát, és magammal vittem. Erzsike néni megkérdezte, hogy honnan vettem. Mondtam, hogy a szemétdombon találtam. Verést kaptam érte, és a kiscizmát odaadta annak a gyereknek, akivel sosem voltam jóban.

A kiskori nevelőszüleidről semmit nem tudtal meg később?

Amikor Berkeszről elkerültem a szakmunkásképzőbe, akkor újra érdeklődtem irántuk. Lehetőség volt átmenni Tiszadobra a gyermekotthonba, és aki a nyolc általánost ott elvégezte, az jelentkezhetett szakmunkásképzőbe. Én voltam az első, aki azonnal jelentkezett. Nem a szakma érdekelt, csak az, hogy elkerüljek Berkeszről. Szobafestőnek jelentkeztem. Az első évben kaptam egy kedves nevelőtanárt, Ica nénit, aki kérésemre érdeklődött a hivatalnál, hogy mi lett a nevelőszüleimmel, akiről én még akkor is azt hittem, hogy az édesszüeim.

A biológiai szüleidről tudsz-e valamit?

Nagyon fiatalon születtem édesanyámnak. Nyolc gyereket hozott világra. Édesapám sokat vesztett kártyán, adósságai voltak. Emiatt voltak anyagi gondok a családban. Egyszer Berkeszen rendeztek testvérálálkozót, és akkor ott Erzsébettel meg még egy gyerekkel találkoztam, akik állítólag a testvéreim, de soha többé nem hallottam róluk. Ica néni egyszer próbált segíteni, hogy felvegyem a kapcsolatot Erzsébettel, de ő ezt visszautasította. Áldom az Urat, hogy így történt, mert az intézetben azért rá voltunk szorítva a tanulásra. Tiszadobon találkoztam olyan emberekkel, művészekkel, akiktől sokat tanultam. Hogy hogyan kell beszélni, hogy mit kell ahhoz csinálnom, hogy ne váljak bűnözővé, hogy fontos a kapcsolatokat ápolni, beszélgetni. Áldom Jézust ezért.

Most hol élsz, hogy tartod fenn magadat Budapesten?

Négy éve lakom egy magam által épített kunyhóban. Aluljáróba járok zenélni, hétvégén pedig piacra megyek eladni holmikat. Ebből tartom fenn magam és Tarzan kutyámat meg Cili cicát. Eleinte szobafestőként dolgoztam, aztán rossz társaságba kerültem. Rászoktam az alkoholra és a drogra.

Indián

Nyolc év után a drogot sikerült letenni, de az alkohol húsz évig megmaradt. Dolgoztam az építőiparban, laktam munkásszállón, albérletben, hajléktalanszállón. Sok helyen kiharcolták, megloptak, megverték, megaláztak. Belefásultam ebbe, hogy csak dolgozom, de nem jutok semmire. Új utat kerestem. Elkezdtem zenélni az aluljáróban, és egy hűvös őszi napon azt mondtam Tarzannak, hogy mától fogva nem iszom, megváltozik az életünk, és építünk egy kis házat. Ha albérletet vagy szállót kerestem volna, akkor Tarzánról le kellett volna mondanom. Elkezdtem az összegyűjtögetett anyagokból megépíteni a kis kunyhót olyan helyen, ahol nem zavarunk senkit. Ez nem közterület, egy vasúti töltés és egy garázsor között van. Az első télen még három-négy paplannal takaróztam, hogy ne fagyjak meg éjjel. Később egy kedves jóakaróm segítségével kaptam egy kályhát.

Tarzant sokat emlegeted, ki ő a te életedben?

Ő egy csodálatos kis kutya, akit fél éves korában kaptam. Előtte volt egy palotapincsim, aki megszökött, amikor egy barátomra bízom. Vigasztalásul kaptam Tarzant, akivel már több mint négy éve együtt vagyunk. Akárhová megyek, ő jön velem. Együtt zenélünk, piacozunk, együtt megyünk gyülekezetbe, boltba. Ő egy igazi társ. Segít is, mert jelzi, ha idegen jön. Sajnos vannak olyan hajléktalanok is, akik néha tudtom nélkül meglátogatnak és meglópnak, kifosztanak.

Te hajléktalan vagy?

Már nem érzem magam hajléktalannak, mert van otthonom. Nem könnyű ez a helyzet, de könnyebb annál, mint amikor sátorban laktam vagy az utcán, padláson, pincében.

Mi lesz veled, ha mégis megtisztítják ezt a területet, és felszámolják a kunyhódat?

Ez szörnyű csapás lesz nekünk. Azt mondják, hogy le fogják bontani.

Nem akarsz bemenni valamilyen szállóra?

Semmiképpen. Kisállattal nem is lehet bemenni. A dolgaimat, amiket összegyűjtöttem, nem tudom bevinni. Laktam már szállón, de nem bírtam sokáig. Vagy megloptak, vagy verekedésbe keveredtem, vagy újra alkoholistá váltam. Nem akarok megint alkoholistá lenni. Ha így alakul, akkor maradok az utcán. Talán történik valami. Elindítottuk a leszázalékolásomat a nyaki gerincsérvem miatt. Mint csökkent munkaképességű dolgozhatnék négy órában, és ha lenne valami fix jövedelem, akkor szociális alapon egy szoba-konyhához esetleg lenne esélyem hozzájutni. A zenélést sem bírom már mindig, mert nagyon fájnak az ízületeim.

Mit jelent neked a hit, Isten, Jézus?

Hiszem, hogy Jézus meghalt értem. Hordozta a bűneimet, fájdalmimat, betegségeimet. Mindennap velem van. Hiszem, hogy mindent a drága menyei Atyánknak köszönhetünk, mert napi szinten tapasztalom a szeretetét, kegyelmét, Ő vigyáz rám. Volt, amikor nagyon sokat fáztam, éheztem, nélkülöztem, de Ő soha nem hagyott el, mindig mutatott egy egyenes irányt. Az alkoholt is azért tudtam félretenni, mert Ő megszólított, hogy ez így nem mehet tovább. Van, aki ezért kinevet. Nem érdekel, amikor azt mondják, hogy „hagyjad már, Indián!” Nem hagyom, mert Ő sem hagy engem. Fizikálisan itt, a világban nagyon egyedül vagyok, de ha Ő velem van, akkor nem érzem magam egyedül. Boldogan megyek haza a kisházba, mert az az Ő ajándéka. Erőt ad, hogy a fájdalmaim ellenére menjek muzsikálni, ha másért nem, az Ő dicsőségére. Gyülekezetbe ritkán járok, de az imádságot egy nap sem felejttem el. Egész úton, amikor megyek valahová, Vele beszélgetek, Őt kérem, hogy vigyázzon ránk. Érzem, hogy minden lépésemet vigyázza, mert békességem van benne, és így másnak látok mindent. Ez megfizethetetlen.

Hogy jutottál hitre?

Elsőéves szobafestő-tanuló voltam, amikor az egyik osztálytársam hívó lett. Kinevettük, de ő nem törődött velünk, elvonult, és Bibliát olvasott. Kijárt a faluba, házi gyülekezetbe. Nagyon erős hite volt. Néha én is kigúnyoltam. Istenkáromló voltam, mint a többi osztálytársam. Ha Istent szidalmaztuk, ő nagyon fel volt háborodva, és a védelmére kelt.

Eltiltották a vallásától, azt mondták neki, ha még egyszer kimegy a gyülekezetbe, kirúgják a szakmunkásképzőből. De titokban továbbra is olvasta a Bibliát. Még nem voltam hívő, de sajnáltam az osztálytársamat. Engem nem érdekelt a Biblia, én másban hittem. Szakmunkásvizsga után szereztem egy Bibliát. Sokáig állt az éjjeliszekrényemen, látható helyen, de soha nem olvastam bele. Évek teltek el, és sokszor eszembe jutott az osztálytársam. Pestre kerültem, és egy alkalommal a Nyugati pályaudvarnál, az aluljárójában arra lettem figyelmes, hogy Jézusról énekel egy kisebb csoport. Nagyon megérintett. Ekkor értettem meg, ki is Ő valójában. A pásztoruk maga mellé hívta az embereket, akik befogadták Jézust a szívükbe. Odamentem én is. Ő imádkozott velünk, és elmondta, hogy Jézus értünk halt meg, hogy megmentsen, de feltámadt a halálból. Azonnal elhittem, nem is tudom, miért. Nem gúnyolódtam, hanem azonnal befogadtam Jézust a szívembe.

Ennek már több mint húsz éve, és azóta is mindennap imádkozom. De szomorú is vagyok, mert a hit mindenkié, mégis bántják a hívőket. Sokszor eszembe jut az osztálytársam, aki soha nem szégyellte a vallását. Találkoztam

Indián

vele, és elmondta, hogy még mindig imádja Jézust, és gyülekezetbe jár. Ma már én sem szégyellem Jézust, hanem megvallom, hogy Ő az én Megváltóm, gyógyítóm, szabadítóm. Csodálatos, hogy mi mindenben segített nekem. Nagyon sok nehézségen vezetett át, és mindent neki köszönhetek. Áldjad, én lelkem, az Urat!

Szeverényi János

Híd magazin, 2019. I. szám

Megtalálni a frekvenciát

Győri János Sámuel nyugalmazott evangélikus lelkésszel beszélgettünk a fiatalokról.

Hogyan lehet a mai gyerekeket, fiatalokat elérni? Mi az, amit ugyanúgy kell képviselni, mint évtizedekkel ezelőtt, és mi az, ami változott?

Apám mellett a főtí Kiss János bácsi is hatott rám – és még több százakra – úgy, hogy az életünk egészen más irányt kapott. Szenzációs képekben beszélt és olyan kisugárzása volt, hogy nem lehetett nem figyelni arra, amit mond. Mert úgy mondta, hogy „meghallottuk”.

Egyszer Pesterzsébeten készültem az istentiszteletre. Jézus és a gyermekek volt a téma. Ültem a szintetizátornál, és a Hermons együttes *Az Úr Jézus a pusztán járt* című dalát próbálgattam olyan formában, hogy gyerekzsivajt játszottam be hozzá. Közben öt-hat méterre tőlem Barnabás unokám az oltár mellett lerakott cintányérok, dobok, egyéb kellékek között nézelődött. Szükségem volt a segítségére, ezért odaszóltam neki. Rám sem hederített. Még egyszer szóltam, de meg sem hallotta a hangomat, annyira lekötötte a dobfelszerelés. Közben beállítottam a gyerekzsivajt, ami felhangzott a kis hangszórón, amire Barnabás felkapta a fejét. Miért? Mert az ő frekvenciája szólalt meg.

Az ifjúság frekvenciájára rá kell állni, de ugyanígy az idősekére és mindenkiére. Persze a frekvencia önmagában nem elég, rá kell ültetni a hangot. Itt a nagy kérdés, hogy mit ültetünk rá. Van olyan lelkész, akinél jó a frekvencia, a hangja az ifjúság hangja, de lemarad az információ. Jó, ha megvan a frekvencia, csak ne felejtsem el rátenni a lényegét.

Valaki azt mondta nekem, hogy a Bibliát ne vegyük elő az ifjúsági órán, mert akkor elijednek a fiatalok. Inkább csocsózzunk, biliárdozzunk, pizzázzunk, meg pingpongozzunk. Így biztosan meglesz a frekvencia, hiszen ezeket a dolgokat szeretik, de ha nincs rátéve információ, akkor ha „mutálni kezdenek”, vagyis frekvenciát váltanak, ha kinőnek ezekből a dolgokból, már nem tartja itt őket semmi.

Mi az az üzenet, amit rá kell ültetni a frekvenciára?

Ugyanaz, amit az idősek frekvenciájára teszek. Nincs más Ige gyerekeknek és felnőtteknek. Ez a cél a hitoktatásban is.

Egyszer az iskolában fellázdattak a szülők, mert a lelkész nő részletesen elemezte Izsák majdnem-feláldozását, minek következtében a gyerek nem bírt éjjel aludni, úgy hatott rá a történet. Érdekes korjelenség, hogy kialakult a lelki allergia. Az én koromban még nem volt probléma a Grimm-mesékkel, pedig förtelmes horrorjelenetek vannak bennük. Érdekes módon senki nem lett tőle allergiás. A mai gyerek elől – aki iszonyatos, hogy miket lát – a Jézus-filmben a keresztre feszítést el kell takarni, mert ha látja, hisztériás rohamot kap otthon. Ezzel szembe kell nézni.

Nem is annyira maga az ifjúság a kérdés, hanem a korjelenségnek való megfelelés. Az emberek allergiásak bizonyos dolgokra, és nekünk úgy kell átadnunk a táplálékot, hogy ne legyen csalánkiütésük tőle. Az evangélium átadásánál az a cél, hogy az üzenet ne legyen torz, ne legyen hiteltelen. Mert fel lehet tenni a frekvenciára az üzenetet úgy is, hogy torz a hang és nem lehet érteni. Általában jó, ha az idősödő lelkésztől a gyerekei és a gyerekei barátai idővel átveszik ezt a munkát. Ott vannak eredményes ifjúsági körök, ahol így tesznek. Apámhoz is mentek a fiatalok beszélgetni, de az ifjúsági munkát egy idő után mi, a gyerekei végeztük. A nővérem, aztán én, utána az öcsém. Azért kell egy gyülekezetbe új, fiatal lelkész, mert ugyanazt az üzenetet adja át, de egészen más frekvencián. Ha engedjük, hogy a sátán felhergeljen minket, akkor ezen mi, idősebbek, kiborulunk.

Ma mennyiben más a világ? Említetted a lelki allergiát.

Tudtommal az allergiát az okozza, hogy valamiből túl sok éri a szervezetet, és nem bírja feldolgozni azt. Ma túl sok érkezik az információból. Amíg egy faluban egy templom és egy mozi volt – ahol drága volt a jegy –, jöttek az imaórára és a szeretetvendégségre, lehetett keresztyén szilvesztereket tartani. Ma ehhez nagyon elkötelezettnek kell lenni. Akkor nem volt hová menni. Ezzel számolni kell, és éppen ezért nem szabad elhagyni a lényegét. Sokan az olcsó piacra járnak, de vannak igényesek, akik megtalálják, hogy hol van minőségi áru, ami nem tartalmaz semmilyen mérget. A modern világban minden a gazdasági növekedésről szól. Hová, meddig, miért kell növelni a gazdaságot? Emiatt iszonyatos, hogy például mi folyik az élelmiszeriparban, miket tesznek az ételekbe. Erről beszél Jézus az elrejtett kincs példázatában: ha egyszer rátalálsz, ráérezel arra, ami igazi érték, akkor nem kívánod már a hamisat. Egy idő múlva a piacon is megismerem az árusokat, és egy bizonyos helyen veszem a tojást, mert ott egészen mást kapok.

Mit tegyünk, ha nincs a közelünkben jó „piac”?

Az Ige mindenütt ott van. Az a feladatunk, hogy ezt ne hallgassuk el. Rossz álláspont, hogy az ifjúsági órán ne olvassunk igét, mert eljlesztjük a fiatalokat. A fiatalok szeretik az Igét, ha jól olvassuk nekik.

Amikor a televízióban *Jó reggelt adj, Istenem* címmel mentek a gyermekműsorok, ötletgazdaként mindenfélét kitaláltam. A Sámsonról és Deliláról szóló történet úgy kezdődött, hogy ültem egy fodrászműhelyben, és borotváltak. Közben a hölgyek a búra alatt ülve pletykáltak, hogy a Delila azért itt nyitott fodrászüzletet, mert a szomszédban van Sámson body building szalonja. Ez egy teológusnál úgy kiverte a biztosítékot, hogy írt egy levelet, hogy hagyjam abba ezt a marhászkodást, üljek le a kamera elé egy Bibliával, Luther-kabátban, olvassam fel az igét és prédikáljak. Válaszolni sem tudtam, mert névtelenül jött a levél. Évek múlva, halála előtt írt egy levelet, hogy bocsássak meg, mert ő ezt félreértette, és nagyon is fontos így a fiatalok elé vinni ezeket a történeteket.

Hogyan történik a hátköznapi misszió?

Pál apostol mondta, hogy zsidónak zsidó vagyok, görögnek görög. A misszióknak ez a lényege. A misszió szót akkor hallottam először gyerekkoromban, amikor találkoztam egy Gitta József nevű bácsival, aki békát evett. Azt mondta nekünk nagy komolyan, hogy ő misszióba készül, és ott békát esznek. Nem tudom, hogy csak ugratott-e, de bennem megmaradt, hogy a misszionárius az, aki a békát eszi, azért, hogy azonosuljon azokkal, akikhez megy.

Ugyanakkor a misszió ellensúlyozás is. Nem az a probléma, hogy milyen az ifjúság, hanem hogy milyen a felnőttkor. Én nem vagyok tökéletes, magam sem voltam jobb fiatalon, de most én vagyok az apa, aki ellensúlyoz a vitorlásban, nehogy felboruljon a hajó. Amikor én a gyereket nevelem, az nem arról szól, hogy én milyen tökéletes gyerek voltam és őt is olyanná akarom tenni, hanem hogy én is egy pimasz gyerek voltam, de voltak fölöttem tisztességes felnőttek, akik szintén pimasz gyerekek voltak, de amikor felnőttek, már tudtak balanszírozni. Ez az egész persze a Szentlélek munkája, az ő szele viszi a hajót.

Hogyan balanszírozzon a szülő, ha a gyerekeit nem tudja templomba, ifire elvinni?

Ez olyan, mint jégen autózni. Nem szabad rángatni a kormányt, de folyamatosan haladni kell, mert ha megáll a kerék, akkor már nem lehet irányítani. Az ifjúsági munka is ilyen, ha már sikamlós lett a helyzet, behúzom a féket, de utána mindjárt ki is ereszttem. A legtöbb jó pedagógus régen is

Győri János Sámuel

így foglalkozott a fiatalokkal; szigorú volt, de adott engedményeket, hogy a kerék forgásban maradjon.

Az egyik nagyon jó missziót végző lelkészünkkel történt meg fiatalokrában, hogy odacsapott az asztalra az apjának, hogy neki kell egy motor. Az apa majdnem szívinfarktust kapott. Azt mondta: „Előbb az érettségi, fiam”, és nyelt nagyokat. „De nekem most kell!” – mondta a fiú. Erre már nem válaszolt az apa. Itt már nem kell válaszolni. Teltek a hetek, és egyik nap – még érettségi előtt – jött haza a gyerek, és a gangon ott állt egy motorkerékpár. A fiút lesújtotta ez a szigor ellenére való ajándékozás. Ez a keresztyén erkölcs lényege is, hogy megajándékozott vagyok. Nem a teljesítményemért, nem a sikeres érettségiért kapom a motort, hanem szeretetből. Nem azért termem a gyümölcsöket, hogy majd kapjak motort, hanem mivel motort kaptam, megajándékozott vagyok, szeretett vagyok, ezért termem a gyümölcsöt és leszek mássá.

Létezik a kemény igazság, van egy záróvonal, de az Atya átlépi, hogy megmeneküljünk. Isten kimondta, hogy a bűn zsoldja a halál, ezért az embernek meg kell halnia. Isten azt mondta, hogy nincs más választás, én halok meg, hogy az ember mégis élhessen. Ennek a lelkületnek benne kell lennie a miszsióban, mert ha nincs benne, halálra van ítélve.

Erdészné Kárpáti Judit

Híd magazin, 2019. II. szám

Ének, zene, közösség, hit

Szák Kocsis Péter magyar és énekzene szakos tanár Békéscsabán. Tanított főiskolásokat és általános iskolásokat, akikkel sikeres kórusokat alapított. Tagja volt az első magyar Continental Singers csoportnak, vezetett egyházi spirituálékórust, nemzetiségi hagyományőrző együttest, nyugdíjas népdalkört. Jelenleg a Békéscsabai Bartók Béla Vegyeskar és a Caladrella Kamarakórus tagja, vezeti a Chopin Kórust és a békéscsabai Savio Szent Domonkos Katolikus Általános Iskola gyermekkarát.

Néhány hónapja töltötte be a hatvanadik életévedet. A békéscsabai kistemplomban nyolc énekkar jelent meg a köszöntéseden.

Áldott ember vagy, mert mindenféle korosztályt közösséggé tudtál szervezni a szép és jó jegyében. Te hogy élted meg azt az estét?

Nagy meglepetés volt számomra. Nem sejtettem, hogy ilyen sokan összejövünk. Nehéz meghatódottság nélkül visszagondolni erre.

Hogyan kerültél közel a zenéhez?

Úgy tartották a családban, hogy a zene egy művelt, intelligens ember életéhez hozzátartozik. Nem az volt a kérdés, hogy akarok-e zenét tanulni, hanem hogy milyen hangszert választok. Hétéves koromban édesanyám beíratott a zeneiskolába, ahol elkezdtem hegedülni tanulni. Kamaszkoromban sajnos letettem a hangszert.

Aztán fényképész lettél. Ez hogy alakult?

Édesapám nem volt megelégedve a gimnáziumi tanulmányi eredménnyemmel és átirányított a szakmunkásképzőbe. Úgy vélte, hogy a szakma biztos megélhetést jelent majd. Ezt akkor nagy veszteségként éltem meg. De a zenével való kapcsolatomban nem szakadt meg. Alig vártam, hogy befejezzem a szakmunkásképzőt és utána leérettségizhessek, mert mindenképpen tovább akartam tanulni.

Negyven évvel ezelőtt Békéscsaba főterén hegedűvel a hátadon megszólítottál, hogy menjek veled a zenei próbára, ahová éppen igyekeztlél. Tudtam, hogy ez egy egyházi program és én akkor nem nagyon vágyódtam az egyház közelébe. De mivel már többször hívtál ebbe a közösségbe, úgy gondoltam, hogy egy zenei próbát kibírok. Hitre jutásom folyamatában ez fontos állomás lett. Perceken belül az énekkarban találtam magam, és még akkor, 1978 decemberében megtértem. Milyen közösség volt ez? Miért jártál oda, és miért hívogattál engem is?

Evangélikus családba születtem. Megkereszteltek, jártunk templomba, Bibliát adtak a kezembe a szüleim. Konfirmáltam Dedinszky Gyula bácsinál, és már akkor hitre jutottam. Emlékszem arra a döntésre, hogy én az Isten útját akarom járni. Ebben az időszakban került Békéscsabára egy fiatal lelkész, Győri János Sámuel, aki arról volt híres, hogy a fiatalokat nagyon jól meg tudta szólítani és kíváncsiságból elmentem az ő ifjúsági közösségébe.

Téged hogyan szólított meg Győri János?

Bent jártam az egyházi hivatalban, és megkérdezte tőlem, hogy szeretem-e az orgonát. Mondtam, hogy persze; az a hangszerek királynője. Akkor leemelte a nagytemplom kulcsát a szegről és ketten átmentünk a templomba. Teljesen elvarázsolt. Leült az orgonához és elmagyarázta, hogy hogyan kell a regisztereket beállítani, hogyan szólalnak meg a sípok, a három manuál... Én pedig, mint zene iránt rajongó fiatal, úgy éreztem, hogy ez barátság első látásra.

Számomra nagyon fontos volt - hiszen nagyjából egy időben jutottunk hitre -, hogy Győri János nem térítgetett, nem kérdezgette, hogy hogy állunk a bűneinkkel, hanem szeretettel fogadott minket. Természetes, normális, szeretetteljes emberi kapcsolatokat épített.

Korszerű gondolkodású ember volt, aki bevitte a gitárt a templomba, ami akkor ritkaságnak számított. Ébredési énekeket énekelt gitárkísérettel, és ez nekem nagyon tetszett. Írt egy feltámadási és egy karácsonyi oratóriumot, és az előadásba úgy vonta be a fiatalokat, hogy megkérdezte, ki milyen hangszeren játszik, és komponált egy szólamot arra a hangszerre, amit az illető mondott. Így kerültem én is a zenekarába. Abban az időszakban még nagyon tiltották a templomba járást, mégis megtelt a templom mindenféle korosztállyal.

További életedet végigkíséri nyolc énekkar és ezer más közösségi tevékenység.

A tanárképző főiskolán magyar-ének szakon végeztem. Egy kis faluban kezdtem dolgozni. A gyerekekkel az Éneklő Ifjúság kórustalálkozókon

nagyon hamar szép sikereket értünk el. Ennek a sikernek eredményként meghívtak a békéscsabai tanítóképző főiskolára oktatónak. Tíz éven keresztül vezettem a főiskola kórusát. Keresztyén tartalmú énekeket is igyekeztem behozni a repertoárba, amit az akkori kollégák közül néhányan furcsálltak.

Amikor Győri János elkerült Békéscsabáról, nagy úrt hagyott maga után, és az ifjúsági közösség összetartása tulajdonképpen rám maradt. Nem vagyok lelkész, ezért azzal próbáltam ennek eleget tenni, amihez én értek. Létrehoztam egy spirituálékórust. A nyarainkat is úgy szerveztük, hogy például dunántúli turnét szerveztünk ezzel a csapattal.

A születésnap köszöntéseden egy szlovák kórus is énekelt. Velük hogyan kerültél kapcsolatba?

Húsz év tanítás után úgy éreztem, hogy valami mást is meg kellene próbálnom az életben. Egy idősek otthonában lettem művelődésszervező és mentálhigiénés szakember. Akkor ajánlottak be a Csabianska Ruzsicska hagyományőrző együttes vezetőjének. Sokat jártunk velük Szlovákiában. Nem tudok szlovákul, de a szüleimtől hallottam a szlovák szót, mint csabai tót lutheránus gyerek.

Eddig négy kórust említettünk. Melyikről beszélnél még szívesen?

A húszas éveim közepén került Magyarországra egy Julia Winterberg nevű hölgy, aki az amerikai Continental Singers vezetője volt. Tahiban Billy Graham evangelizációján hallottam őket, és teljesen magával ragadott az a szabadság, amit hoztak: az a lendület, az a keresztyén tűz, a korszerű zenei stílus. Néhány év múlva magyar Continental Singers csoport szerveződött, és felvételt hirdettek. Erre elmentem, és vittem a hegedűmet is. A felvételinek volt egy zenei része, illetve egy lelki elbeszélgetés, amiből kiderült, hogy a felvételiző valóban megtért hívő keresztyén, felekezetre való tekintet nélkül. Nagyon boldog voltam, hogy bekerültem ebbe a csapatba. Ez a második nagy áttörés volt az életemben.

Az első nyári turné után úgy döntöttünk, hogy együtt maradunk. Attól kezdve minden hónapban tartottunk egy próbanapot szombaton és egy előadást vasárnap. Templomokban, művelődési házakban, szabadtéren, mindenhol, ahová csak hívtak, ahol befogadtak bennünket. Ezek a barátaim is eljöttek a köszöntésemre.

További három kórusban is részt vettél, illetve veszel.

Alapító tagja vagyok a békéscsabai Bartók Béla Vegyeskarnak. Zeneiskolai tanárok, diákok alkották az első kórust. Az alapításkor bekerültem, utána nagyon sok évet kihagytam. Hat-nyolc éve vagyok szólamvezető és a karnagunknak, Perlaki Attilának a jobbkeze.

Szák Kocsis Péter

A következő kórus a békéscsabai katolikus énekkar, melynek vezetője Rázga Józsefné. Néha náluk is be szoktam segíteni énekelni egy-egy misén, mert a katolikus iskolában tanítok.

Nem olyan régen szerepelek a békéscsabai Caladrella Kamarakórusban, amelynek vezetője Kutyejné Ablonczy Katalin, az evangélikus lelkészünk felesége. Ő ének-zene tanár, kolléganóm, és pár éve hívott meg a kórusába. Ez egy nagyon-nagyon jó együttes, majdhogynem professzionális.

Két évvel ezelőtt Rázga Józsefné megkérdezte tőlem, hogy nem tudnám-e átvenni az általa vezetett Chopin kórust, és én vállaltam. Azóta szép sikereket mondhatunk magunkénak.

A mostani gyermekkórusommal zárnam a sort. Ez a Salvio Szent Domonkos Katolikus Általános Iskola énekara, amelyet Braunné Fodor Zsuzsannával, korábbi kórustitkárommal együtt szerveztük meg. Tulajdonképpen ő alapította újjá a békéscsabai katolikus iskolát közel húsz évvel ezelőtt. A tavalyi évben nagyon szép fellépéseink voltak. Az Éneklő Ifjúság kórustalálkozóán már elsőre ezüst minősítést kaptunk.

Ha egy potenciális kórustaggal találkozol, mi motivál abban, hogy meghívd? Mit ad a zene, az énekkar és hozzá kapcsolódva a hagyomány és a hit? Ahogy a kórusaidról beszéltél, látom, hogy mindegyiket sajátodnak érzed, mindegyiket szereted.

Már Kodály Zoltán megmondta, hogy lehet zene nélkül élni, csak nem érdemes. Én erre a gondolatra alapoztam az életemet. Az motivál abban, hogy valakit kórusba hívjak, hogy valami jót adjak neki. Ahogy téged annak idején egy jó helyre hívtalak. Látod, mi lett az eredménye: most országos missziói lelkész vagy és itt beszélgetünk.

Szeverényi János

Híd magazin, 2019. II. szám

A mi terheink a támaszaink

Havasi Kálmán evangélikus lelkész-szel Dohány utcai otthonában beszélgettünk. A teológián ismertem meg őt, ahol jó hangulatú németórákat tartott, melyek során a hitéről is tanúságot tett.

Hol nőttél fel és hogyan indultál el a hit útján?

1933-ban Nagykőrösön születtem. Édesapám főkertész volt, egy szép húszholdas parkban, a Cifrakertben laktunk. Akkor tizenkétezer református, hatezer római katolikus és ötvenhárom evangélikus élt a városban. Lehettem olyan öt éves, amikor egy bácsi megkérdezte tőlem: „Kisfiam, milyen vallású vagy?” Akkor azt mondtam, hogy én és az apukám evangélikusok

vagyunk, anyukám és Évike húgom csak református. Édesanyám később fel-emlegette, hogy őneki ez a „csak” törként hatolt a szívébe. Már akkor evangélikus öntudatom volt. Édesapám megtanított a Miatyánkra meg az esti és reggeli imádságra, de valódi hitről szó sem volt. Később ő Deák téri presbiter lett, de nem volt igazán megtért hívő ember. Édesanyám megtért 1949-ben. Én 1948-ban lettem hívő.

Nagykőrösről feljöttünk Budapestre. A Rózsák terei protestáns árvaház elemi iskolájába jártam. Osztálytársam volt 1941-ben például Gyenge Valéria, aki olimpiai bajnok lett. Az 1941–1942-es tanévben pedig a Fasori Evangélikus Fiúgimnáziumban Horn Gyula volt az osztálytársam, mert az édesanyja evangélikus volt.

Órá hogy emlékszel, milyen gyerek volt?

Szótlan volt, kedvesen mosolygó, a tornasorban a legutolsó. Úgy hívtuk, hogy Kishorn. Meg volt keresztelve, később láttam is a keresztelési anyakönyvi kivonatát. Sőt konfirmált is Tóth-Szöllős Mihálynál.

Későbbi életedben találkoztl vele?

Amikor Pestszentlőrincen voltam evangélikus lelkész, akkor volt egy rendezvény a parókiától nem messze, a Rózsa Művelődési Házban, ahová Horn

Gyula mint Magyarország miniszterelnöke volt meghívva. De nem mentem el, mert nem értettem egyet azzal, amit képviselt.

Úgy tudom, hogy a megtérésed kötődik a Deák téri gyülekezethez.

1947-ben ideköltöztünk a Dohány utcába, és elkezdtem járni az evangélikus cserkészcsapatba. Később a Villám órs vezetője lettem. Amikor 1948 őszén megszűnt a cserkészcsapat, akkor volt egy nagy evangelizáció, ahol sokan megtértek. Vágyódás indult az én lelkemben is. Ez fontos mozzanat, ahhoz hasonló, amikor nézegetjük a kirakatot, és végül abból lesz a vásárlás. December elsején régi, kedves táncpartnerem a Deák téri tánciskolából, Andorka Nadin volt az igehirdető. Az volt a téma, hogy Jézus az igaz barát, aki életét adja a barátaiért. Amikor hazajöttem, áthatva az igétől, letérdeltem a szobámban és azt mondtam: „Édes Jézus, legyél az én barátom is!” Én innen datálom a hitre jutásomat.

Ez milyen változást hozott az életedbe?

Irányváltás volt, hátraarc. Hamarosan úgy éreztem, hogy teológiára kellene mennem. Hamar megtudták az osztálytársaim is, és elkezdtek kispapnak hívni.

Beszélj a teológusévekről!

Másodéves koromban – a Szirmai Lacival és Süle Imivel közösen átélt moziélmény hatására – kijelentettem, hogy meg fogok tanulni oboázni. Tudva, hogy erre úgysem kapnék engedélyt, titokban jártam a Mester utcai fővárosi zeneiskolába. Ott úgy vettek fel, hogy elhallgattam a teológus mivoltomat. A teológián pedig titkoltam, hogy gyakorlok, de ez nehéz helyzetet teremtett. Végül negyedéves koromban Dezséry László püspöknél följelenttem magam, hogy ilyen bűnt követtem el. Pálffy Miklós teológiai dékán úr azt mondta nekem, hogy ki fognak rúgni.

Végül mégis sikeresen elvégezted a teológiát.

Kiléptem a konzervatóriumból és azt mondtam, hogy itt vagyok, rúgjanak ki. Kaptam egy fegyelmit, de mással nem büntettek. 1956-ban már ki volt tűzve az időpont, hogy október 25-én Dezséry püspök felszentel, de október 23-án kitört a forradalom, így áttették az időpontot 31-ére. Dezséry püspök úr aznap lemondott. Végül Ordass Lajos püspök úr november 18-án a Deák téri evangélikus templomban lelkésszé szentelt. A prédikációját úgy kezdte: „Kedves testvérem, édes fiam!”. Ennek az oka az volt, hogy Ordass püspök Cegléden volt lelkész, és onnan ismerték egymást édesapámmal. Legalább kétszer járt is nálunk a püspök úr. A tanulmányaim vége felé a rendszeres teológiai dolgozat vázlatához Nagy Gyula professzor adott nekem irodal-

mat, és mivel akkor még nem tudtam németül, az egyik fordítóm Ordass Lajos lett. Ő akkor félre volt állítva és szeretettel segített nekem. Így ismer-tem meg közelebbről az Ordass családot.

Mit tanultál, mit kaptál Ordass püspöktől?

A Deák téri prédikációi – mind tartalmilag, mind az elmondás módja miatt – nagy hatást gyakoroltak rám, és a jelleme is. Lenyűgöző tartása volt. Amikor 1958. február elején kiléptem a lelkészi karból, ezt nála jelentettem be, és ezzel nagyon megszorítottam.

1979-ben újra megtértem. Egy operáció után jókedvre derítő injekciót kap- tam, amitől hónapokig nem tudtam aludni napi két óránál többet. Az orvos lányom elmondta, hogy valószínűleg szuperérzékeny voltam arra a „drogra”. Egyik éjjel kétségbeesve imádkoztam: „Édes Jézus, segíts!”. Ezután szabadul- tam meg a kínzó álmatlanságtól.

Ekkor már villamosmérnök, mérnök-közgazdász voltam, és osztályvezető egy angyalföldi gyárban, de újra jelentkeztem lelkésznek Káldy Zoltán püs- pök úrnál. Újra kellett lelkészvizsgáznom. Megkaptam a tételeket, dolgozato- kat is kellett beadnom. Időt kértem, de ezt ő rossz néven vette. Évek múltával, amikor Nagy Gyula lett a püspök, állásomat felmondva elmentem mellé püspöki titkárnak. Másfél év után, 1983 szeptemberében léptem újra parókusi lelkészi szolgálatba. Idővel a pestlőrinci evangélikus gyülekezetbe kerültem.

Több mint ötvenéves voltál, amikor visszakerültél a szolgálatba. Jártam akkor a gyülekezetekben, és emlékszem, hogy komoly szervezőmunkát végeztél.

Teljes bedobással dolgoztam. Úgy vettem át a gyülekezetet, hogy három- százhuszonnégy lélek volt nyilvántartva. Nem volt kerítés, a templomról per- gett a vakolat, kívülről egy méter magasságig fel volt vizesedve, be volt ázva, olajkályhával tüzeltek, víz nem volt, telefon sem. Elkezdtem gondolkodni, hogy szükség lenne egy rendes lelkészi hivatalra, egy lelkészlakásra és a harminckét négyzetméteres gyülekezeti terem hatvan négyzetméteressé kellene alakítani. Emellett tudatos munkám fő része a látogatás volt. Amikor elhagytam a gyülekezetet, ezerháromszáznyolcvan volt a nyilvántartottak száma. Elkészült a gyülekezeti terem, a lelkészi hivatal és a parókia. Reno- váltuk a templomot.

Önfeledten dolgoztam. Három súlypont volt a szolgálatomban: a látogatás, a gyermekmunka, és a katechetika. Nyolc hitoktatót tanítottam be. A teoló- gián tartottam egy hétig bentlakásos katechetikai tanfolyamot. Elkészítettem a tematikát és Bohus Imrét kértem, hogy készítse el egy évre a vázlatot. Pin- tér Győzővel rajzoltattam meg ezekhez az illusztrációkat. Megtanítottam a résztvevőket gumibélyegző gyártására. Készült sok matrica és nyomóminta.

Havasi Kálmán

Ezután Zalaistvándra kerültem négy évre. Ott gyülekezeti kántorképzőt tartottam, és szerveztem egy négyszólamú furulyakórust. Aztán átkerültem Kötcsére. Ott előttem harminc évig nem volt lelkész, nem volt lelkészi hivatal és adminisztráció sem. Sokat látogattam ott is. Összeállítottam egy hordozható fényképészműhelyt, és készítettem egy fényképes gyülekezeti nyilvántartást.

Mi a játék szerepe az életedben?

Kártyajátékként megalkottam a Luther-kvartettet és a dupla kvartettet bibliai kortörténet és hazai egyháztörténet témakörökben. A sakk is kedves játéka az életemnek. Egy egyedi sakkjátékot is kitaláltam magamnak.

Hétéves koromtól szerettem mindenfélét építeni, alkotni a folyóparti homokban. Most jó hasznát veszem az akkori gyakorlásnak. Az utóbbi időben én végzem a bevásárlást, és mindenfélét főzök. Van egy olyan leves találmányom, amiben tizennégyféle zöldség alkotóelem van, és készíték még hozzá galuskát és húsgombócot is. Erre kellett a gyerekkori játék a folyóparton.

A gyerekmunkában is hasznos lehetett a játékoság, a szemléltetés.

Az egyik konfirmandusom évekkkel később mesélte el, hogy hogyan magyaráztam nekik, hogy rendszeresen és figyelmesen kell templomba járni. Égett egy gyertya, és egy gyufa foszforos részét átvezettem a lángon, mutatva nekik, hogy nem gyullad meg. Amikor kicsit hosszabb ideig tartottam a lángba, akkor meggyulladt. „Nektek is huzamosabban, tartósabban kell az igével foglalkoznotok, annak közelében lennetek, hogy lángra kapjatok” – magyaráztam.

Mit jelent számodra Isten ígéje?

Természetesen személyesen nagyon sokat jelent, de mindig az foglalkoztatott, hogy a gyülekezeti tagok képesek legyenek az igehirdetésből valamit hazavinni. Ezért igyekeztem látványos képekkel dolgozni. Ha az igehallgató megtalálja a mondanivalóban a logikát, akkor azt haza tudja vinni és elő tudja hozni később. Volt olyan eset, hogy valaki utólag el tudta mondani nekem a prédikációm vázlatát valamilyen témával kapcsolatban.

Nyolcvanhat évesen is tele vagy étellel, gondolatokkal, tettvággyal. Mivel tudnád biztatni az idős embereket? Hogyan kezelhetik jól ezt az időszakot?

Szerintem ez a legfontosabb, amit még a fasori hitoktatóm mondott: a mi terheink a mi támaszaink. Nagy igazság, hogy ha az embernek terhe van, az tartást ad és támaszt jelenthet.

A mi terheink a támaszaink

Hítben hogyan készülsz az Úristen elé?

Abban a tudatban készülök, hogy a hitet megtartottam, de bűneim is maradtak, ezért Isten kegyelmére és bűnbocsánatra szorulok.

Szeverényi János

Híd magazin, 2019. II. szám

Tanúságtétel, ígehírdetés, előadás

Imádkozó orvossá váltam

Dr. Csókay András idegsebész tanúságtétele

Nemrégiben kikísértem a repülőtérre egy barátomat, aki jezsuita atya. Azzal búcsúzott tőlem, hogy nincsen más út, „nyomni kell ezerrel” az evangéliumot. Ez sokak számára kicsit furcsa kifejezés, de adott esetben a fiatalok nyelvezete feléjük egy jó „vivőanyag” lehet, hogy megragadjon bennük az, amit mondunk.

Az evangélikus lelkész Füredről felhívott tegnap, hogy egy gondolatot megosszon velem. A füredi templom oltárképén – talán a nagy nyári melegtől – a piros színek, a Szentlélek, a szeretet színe, kicsit meghalványodott, és a fekete színek megerősödtek. Arra utalt, hogy a mai világban a fekete talán egyre erőteljesebben van jelen, ugyanakkor sokszor azt érezzük, hogy a szeretet pedig fogy. Ezért van nekünk óriási feladatunk. Az Úr legfontosabb parancsa, hogy hirdessük az evangéliumot.

Mindig sokkal könnyebb sok ember előtt egy előadást megtartani, mint amikor személyesen találkozunk valakivel, akiben látjuk az ellenséges magatartást, és megpróbáljuk egy kicsit elgondolkoztatni. Azt mondta Nietzsche, a nagy ateista filozófus: „Lehet, hogy én is megváltott lennék, ha a keresztyének jobban sugároznák az örömet”. Gandhi is hasonlóan fogalmazott: „Én Jézust követem, de a keresztyéneket nem”. Miért nem tudjuk az embereket, ha nem is meggyőzni, de legalább elgondolkoztatni?

Fontos tanács, hogy amikor Krisztusról akarunk beszélni, és ellenséges magatartásba ütközünk, rövid imában kérjük az Urat, hogy adja szánkba a megfelelő mondatot.

A kórházban beszélgettem az egyik nővérrel. Azt mondta, hogy ő bizony nem számít senkire. A szülei párttagok voltak, és ő bosszúból olvasgatta a Bibliát gyerekkorában, de most már nem hisz senkiben, csak saját magában. Amit a papok mondanak, az nem igaz, és jött a szokásos egyházellenes propagandával, vádakkal: pedofil papok stb.

Megkérdeztem tőle, miért nem hiszi el azt, amit az evangélium mond. Ha azt el tudja hinni, hogy Hippokratész vagy Spartacus valóban élt, hogy lehet az, hogy az evangéliumnak nem tud hinni, aminek a hatása ma is érezhető? A történelem folyamán az egyházak nagy egyéniségei életüket adták ezért

az igazságért. Miért nem lehet ezt elhinni? Ha a történelmet elhiszi, akkor azt miért nem, hogy Jézus élt? Láttam rajta, hogy elgondolkodott. Éreztem magamban, hogy mérhetetlen önuralom kell, hogy az ember szeretettel tudjon válaszolni a kihívó, provokatív kérdésekre. Abban a pillanatban, amikor elkap bennünket az indulat, azt a partit elvesztettük.

Annak ellenére, hogy az ember ezt tudja, mégis sokszor beleesik ebbe a hibába. Például nemrég egy meleg nyári reggelen a napot misével kezdtem az egyik barátommal. Reggel hatkor beszédelgett a templomba egy fiatalember. Előre ment, tapogatta az oltárt. A szentmise alatt végig feltűnően viselkedett, olyan bicskanyitogató volt a helyzet. Éreztem, hogy forr bennem a harag, gondoltam is magamban, hogy ezen a misén én már nem fogok áldozni, mert a gyűlölet elharapódzott bennem. A katolikus misén a Miatyánk után kezet fogunk, békét kívánva egymásnak. Hát nem nagyon jutott eszembe a közelünkben álló fiatalember felé nyújtani a kezem. De a barátom, aki nem igazán hívő lélek, csak szimpatizál a Jóistennel, és csak azért volt a templomban, hogy engem elkísérjen, mert utána együtt mentünk valahová, nagy elánnal nyújtotta a békejobbot, és bizony békét szerzett. A magabiztos fiatalember alól kicsúszott a talaj, és elkezdett szabadkozni. Ez is egy jó példa arra, amit Wass Albert olyan szépen elmond: a békeszerző jobb átnyúl az igazság felett”.

A stressz, a harag és a félelem rengeteg betegségnek az okozója. Emelkedik a vérnyomásunk, és máris ott vagyunk a keringési betegségeknél. Gyengítik az immunrendszerünket is, és már a daganatos betegségeknél tartunk. Szétszórttá, figyelmetlenné tesznek, és máris ott vagyunk a baleseti sérüléseknél. Ez a három legnagyobb betegségcsoport, amelyben az emberek 95%-a meghal.

Nemrégiben egy stressz-konferenciát tartottak Budapesten, aminek nagy sajtóvisszhangja volt. Szomorúság töltött el, mert elmondták az okokat, meg azt is, hogyan lehet ellene védekezni, mozogni, pihenni stb., de az igazi oki terápiáról, amire minden orvosnak törekedni kell, nem beszéltek; vagyis arról, hogy nem csak tüneti terápiát végzünk. Az igazi féleleműző az Úr Jézusba vetett hit, semmi más. Lehet joggingolni, tornázni, olvasni a keleti filozófiák könyveit. Biztos mind nyújtanak ideig-óráig tüneti terápiát, de az igazi terápia az, hogy megértjük, hogy az Úr Jézus értünk meghalt a kereszten.

Ismerünk történeteket, melyekben valaki egy másik ember élete árán menekül meg. Akit megmentettek, aztán példaképének tekinti a megmentőt. Ez a viszonyulás kell, hogy bennünk is megjelenjen az Úr Jézus iránt. Ettől még kicsit lehetnénk szomorúak, ha nem lenne ott az evangélium leglényegesebb üzenete: a feltámadás.

A múltkor a hároméves kisgyerekem valami rossz fát tett a tűzre, és a feleségem megszidta. A gyerek pedig nem elfordult tőle, hanem sírva kapaszkodott fel az anyjához. Valahogy így kell nekünk is viszonyulnunk Istenhez, hogy mindig töretlen bizalommal legyünk felé. A gyermekkor hite logikus, őszinte és megbocsátó, ez a fajta bizalom az, ami miatt Jézus Krisztus hivatkozik rájuk: ha „nem lesztek olyanok, mint a gyermekek, nem mentek be a mennyek országába” (Mt 18,3).

Ha a tékozló fiú példáját nézem, azt látom, hogy egyetlen egy hibát követett el azon kívül, hogy elment a disznók közé: nem hitte el, a fiúi rangba jöhet vissza. Béresnek akart visszajönni. Hívó emberként is sokszor előfordul velünk, hogy a tékozló fiú útját járjuk, de tudnunk kell, hogy a fiúi rangba jöhetünk vissza.

Az én életemben is volt olyan periódus, amikor ezt nem tudtam. Nem csak az volt a szörnyű nagy baj, hogy elkövettem súlyos bűnöket. Család és házasság elleni bűnöket; abortuszt tanácsoltam, euthanáziához adtam beleegyezésemet... Tíz évvel ezelőtt történt, amikor még nem fordult az életem Isten felé, hogy a nővér megkérdezte, adhatunk-e a halálán lévő betegnek fájdalomcsillapítás céljából emelkedő adagban morfiument? Azt mondtam, igen, nővére, adjunk. Akárhogy is nézzük, ez euthanázia. Mostanában megint volt ilyen eset, amikor felmerült ez a kérdés, és azt mondtam: nem, hívjuk ki hozzá a lelkigondozót. Volt egy idős katolikus néni is, aki nem tudott meghalni. Kijött hozzá az atya, és megkapva a betegek szentségét, boldog mosollyal az arcán halt meg. Még itt el akarta rendezni a dolgait Istennel.

Én is abban a pillanatban, amikor vissza tudtam fordulni a gyermekkorom hitéhez, imádkozó orvossá váltam. Huszonöt év kacsARINGÓ után minden egyből megvilágosodott. Csak annyi kell ilyenkor, hogy odamenjünk ahhoz az ajtóhoz, amelyen Krisztus kívülről óvatosan és szerényen kopogtat. Ő nem töri ránk az ajtót, a kilincs belül van, nekünk kell azt kinyitni. Annyit kér tőlünk, hogy nézzünk szembe önmagunkkal, és nyissuk ki az ajtót. Ő bejön, és segíteni fog. Én ezt megéltem 1998-ban. Ezután nemcsak a hitéletem és a családi életem változott meg, érdekes módon az orvostudományban is sikerült új felfedezéseket tennem. Nyugodtan mondhatom, hogy az elkötelezett Krisztus-követő ember bármilyen körülmények között jobban tud helytállni, dolgozni.

Ilyen gyakorlati haszna is van annak, ha az evangéliumot követjük. Ebből adódik, hogy hirdetni kell, elgondolkodtatni a sok félrevezetett magyar testvérünket, akik még mindig politikától, gazdasági élettől, kultúrától várják, hogy jobb, boldogabb és szabadabb legyen az életük. Nem ezektől lesz. Ha a megtérés megtörténik egy ember életében, jobb lesz annak a családi élete és mindene.

Imádkozó orvossá váltam

Egy közösség, egy ország életében is így van ez: ha tud a közösség, az ország Isten felé fordulni, „magától” jó lesz a politika, a kultúra és a gazdaság. Hát nem erre kell rádöbbsenten az embereket, hogy ne politikusoktól és ne sztároktól várják éltük megújítását, hanem kizárólag az Úr Jézustól, a szeretet parancsától?!

Híd magazin, 2007. IV. szám

Elhangzott 2007. október 6-án a Deák téri evangélikus templomban.

Jézus maga a szeretet

Budai Ilona Magyar Örökség és Széchenyi-díjas népdalénekes bizonyásgtétéle

„...aki énekel, annak a szíve csordultig megtelik szeretettel...”
(Szent Ágoston)

Mélyen hívő katolikus családban és faluközösségben nőttem fel a Rábaköz csücskében, Gyömörén. A szüleim hat osztályt végzett, csodálatos emberek voltak. Édesapám és édesanyám szép példával irányították életünket. Azt, hogy templomba jártunk, elsőáldozók, majd bér-málkozók lettünk, nem kényszerű kötelességként értük meg az öcsémmel, hanem olyan természetességgel, mint amikor levegőt vesz az ember. Néha-néha, amikor zúgolódtunk a hajnali mise korai kezdése miatt, édesanyám csak annyit mondott: „Jézus Krisztus sem zúgolódott, amikor keresztre feszítették a bűneinkért.” Erre nem lehetett mit válaszolni. Keltünk és mentünk.

Sóhajtás rövidségű életemnek egyetlen percében sem hivatkoztam a hitemmel, mert úgy gondoltam, ez az én belső ügyem: az Úristené, Jézusé és az enyém. Édesanyám szavai bukkannak fel ismét: „Soha ne hangoztasd azt, hogy te milyen vallásos vagy, hanem élj úgy, hogy abból tudják meg az emberek!” S milyen nehéz úgy élni, hiszen gyarló ember vagyok én is, tele hibával, de próbálkozni kell egy életen át.

Úgy érzem, Jézus szeretete nélkül az életem üres és magányos lenne. Persze lehet élni nélküle is, de annak mi értelme lenne? Naponta hálát adok – ha csak egy kis fohással is – azért, hogy általa vagyok, s azt tehetem, amit nagyon szeretek: énekelhetek. Az életem sok pillanatában érzem az ő szeretetének apró jeleit. Ezek megnyugtатnak, erőt adnak, átsegítenek a gondokon, elviselhetővé teszik a betegségem miatt elgyengült pillanataimat. Hálás vagyok, hogy velem van, számomra Ő maga a SZERETET. Így, egyetlen szóval és csupa nagybetűvel.

Jézus maga a szeretet

Él a gyimesi hegyek között egy vak muzsikus, Antal Zoltán. Tizenkét évvel ezelőtt orvosi kezelésre jött Budapestre, és nálam lakott egy hónapig. Érzékelte az én rohanós, szaladós életemet, és egy este azt kérdezte tőlem. „Mít gondol, Ilonka, a halotti ruháján mekkora zseb lesz?” „Ó, hogy mi történik velem halálom után, ezen nem igazán gondolkoztam!” Zoli bácsi fel-emelte az egyik ujját, és azt mondta: „Azon a ruhán nem lesz zseb. Ebből a földi világból maga semmit nem vihet el, csak azt, amit ide gyűjtögetett.” És a szívére mutatott.

Így, az életem vége felé lépkedve sokszor jutnak eszembe Zoli bácsi szavai. Vajon elég emberséget, jóságot, hitet, becsületet, tisztességet, szeretetet és türelmet gyűjtöttem-e a szívembe, mert bizonyosan számot kell róla adnom? Hogyha Jézus fogja a kezemet, talán reménykedhetek.

Híd magazin, 2008. I. szám

Elhangzott 2007. október 6-án a Deák téri evangélikus templomban.

Hitvalló keresztyének Kínában

Liu Csen-jing (Jün testvér) miszszionárius tanúságtételének szerkesztett változata

Kínában elhívást kapni nem egészen ugyanazt jelenti, mint Európában. Más következményekkel jár, ha valaki keresztyénné lesz. Az evangélium hirdetése büntetendő cselekmény. Mao Ce-tung idején kiutasították az országból a miszszionáriusokat, megsemmisítettek minden Bibliát, azt mondták, hogy legfeljebb a múzeumban lehet Biblia. Most más a helyzet: Mao Ce-tung meghalt, a teste múzeumban van, Jézus Krisztus pedig él, és életeket változtat meg Igéje Kínában is.

A hatóság a forradalmárt, a rendszer ellenségét látja az igehirdetőben. Jün testvér azzal a meggyőződéssel, hogy Istennek kell inkább engedelmeskednünk, ment az evangéliumot hirdetni egyik tartományból a másikba. Ha az egyikben a körözést adták ki ellene, átment egy másikba.

Mások a feltételek is: nincsenek imaházak, csak házi csoportok; teológia sincsen, ott a térdükön tanulnak a teológusok, az árulkodik képzettségük fokáról, kinek kérgesebb a térde. Tanár sincsen, a Szentlélek tanítja a keresztyéneket. Felekezetek sincsenek, csak Bibliát ismerő, Krisztus-követő, hívő emberek. Európában az egyházi tekintély a tanulmányok mennyiségétől vagy a betöltött pozíciótól függ. Kínában ezt a börtönben eltöltött évek számával lehet mérni: aki negyvenkét évi börtönélet után még mindig hűséges, kipróbált hitű keresztyén, annak van tekintélye.

Jün testvér tíz évig élt üldöztetésben. Amikor úgy érezte, hogy kezd belefáradni, akkor kapta a börtönbüntetést – mosolyogva mondja – azért, hogy megpihenhessen egy kicsit.

Társaival kint a pusztában találtak menedéket. Amikor nehéz körülmények között, hidegben, éhezve, családjuktól távol úgy érezték, elfogyott az erejük, egy ének sorain keresztül kaptak új erőt: „Eldőlt a szívemben, hogy követem Jézust, nincs visszaút, nincs visszaút. Ha nincs is társam, követem

mégis Őt, nincs visszaút, nincs visszaút.” Egy szívvel döntöttek Krisztus követése mellett. Akkor harminc munkatársával együtt abban a hitben, felismerésben erősödtek meg, hogy nem elég hinni Benne, követni is kell Krisztust, a két dolog nem ugyanaz. Hitték, hogy Jézus, aki az egyes embert, őket személy szerint meg tudta változtatni, egy egész országot is meg tud.

Semmilyen eszköz nem állt rendelkezésre, hogy valamilyen képzést tudjanak indítani úgy, mint Európában. Csak Bibliájuk volt, de a hatóság azt is elkobozta, ha megtalálta valakinél. Ezért felosztották egymás között harmincan a Szentírást, és megtanulták pár hét alatt kívülről az egészet, hogy ne lehessen elvenni tőlük. A börtönben már csak az marad az embernek, ami a szívében van. Az első számú feladat tehát ez volt: mindenki tanulja a Bibliát. Ezen kívül öt pontban fogalmazták meg, mi a teendő:

Késznek lenni bárhol, bármikor imádkozni, bárhol, bármikor evangéliumot hirdetni, felkészülni bárhol, bármikor a Jézusért való szenvedésre, felkészülni bárhol, bármikor a Jézusért való halálra, és végül késznek lenni a menekülésre; mert ha letartóztatnak, nem tudod hirdetni az evangéliumot, ezért, menekülj, ha tudsz!

Egy evangelizációs alkalmon körülvették őket a rendőrök, a tömeg széle menekült, a közepe nem tudott, ők Krisztushoz kiáltottak. Jün testvér is középen volt. Amikor a rendőrök kérdezték, ki ő, ezt mondta: „Én vagyok a Mennyei Ember, Evangélium faluban lakom, apám neve Teljes Kegyelem, anyám neve Hit-Remény-Szeretet.” A rendőr úgy gondolta, nem normális, de azért elvitte. Jün testvér erőért imádkozott, hogy tudjon bizonyosságtevő maradni, ne legyen árulóvá. A *Jün* név, amit keresztyén testvéreitől kapott, azt jelenti: „Jézus Krisztus bizonyosságtevője”, és ő méltó akart maradni erre a névre. Egy hét múlva ezt mondta neki a rendőr: „Nem vagy te Mennyei Ember! Prédikátor vagy!” Mégis rajta maradt ez a név, Mennyei Emberként emlegetik ma is.

Meg kellett hoznia szívében a döntést, hogy kész Krisztust a szenvedésben, sőt akár a halálban is követni. Döntéséhez maga a Szentlélek adta meg az emberfeletti erőt, hogy akkor se váljon árulóvá, amikor körmei alá szúrt tűkkel vallatták. Benne is volt félelem, de erősebb volt a hit, hogy Isten a sötétségben, a szenvedésben sem hagy el. Ismeri erőtlenségünket, ismeri problémáinkat, de Ő nagyobb ezeknél, és az utolsó szó az Övé, bármi történjen is. Tapasztalta Krisztusért a „halál árnyékának völgyét” (Zsolt 23), de tapasztalta azt is, hogy a mi Istenünk élő és mindenkor hűséges. Egy napon a börtönben a következő ígét kapta: „Nyitott ajtót adtam eléd, amelyet senki sem zárhat be, mert bár kevés erőd van, mégis megtartottad az én ígémet, és nem tagadtad meg az én nevemet” (Jel 3,8). Azt a látást kapta, hogy a börtön ajtaja nyitva van, elindult hát, és azt valóban nyitva találta, senki sem tartóztatta fel, egyszerűen kísértált az utcáig, és beült a börtön előtt várakozó taxiba.

Később megtudta, hogy a tajvaniak ki akarták váltani a börtönből, és mivel a kormány ellenségének bélyegezték, nem adták ki. Az amerikai képviselők is írtak Clinton elnöknek százhat aláírással egy levelet, hogy szóljon ügyében a kínai elnöknek, de Isten nem adta nekik a szabadítás hatalmát, hanem megmutatta, hogy Ő nagyobb, mint a földi hatalmak befolyása és pénze. Az Ő csodái váratlanabbak, nagyobbak és gyorsabbak. Mindenféle segítség nélkül kihozta a börtönből.

A börtön és a szenvedés valóság, a problémák és nehézségek megléte az életünkben szintén valóság, de egyik sem nagyobb, mint Jézus. Az a Jézus, aki Jün testvért kihozta a börtönből, bennünket is ki tud hozni megkötözöttségeinkből, problémáinkból.

Újabban sok külföldi háttérű keresztyén gyülekezet születik Kínában, és sok a feszültség közöttük. Amíg a Szentírást olvasva jutottak hitre az emberek, egyszerűen csak keresztyénekké váltak. A külföldi misszionáriusok hozták magukkal a különböző felekezeti teológiákat, látásokat, és emiatt meghasonlás támadt a gyülekezetek között. A helyi pásztorok ezt felismerve közösen akarják a felekezetiesség miatt emelt falakat lebontani és együtt figyelni az Úrra.

Magyarországnak is Jézusra van szüksége. Nem a teológiai ismeret és nem a templom tudja megváltoztatni az emberi szíveket, hanem egyedül az élő Krisztus. Fontosak persze az előbbiek is, de a legfontosabb a sorrend: Krisztus követése, az iránta való elköteleződés és hűség. A vallásosság nem ment meg, csak az élő Úr. Ha csak hisszük, de nem éljük az evangéliumot, olyanok vagyunk, mint a langyos víz. Ha életünkben megtűrjük a bűnt, megalkuszunk vele, akkor hiába mondjuk magunkat keresztyénnek. Jézus ebből az állapotból is meg tud szabadítani.

Ha egy ország rossz állapotban van, szükség van „sóra” (Mt 6,13). A Menyeyi Atya mindenkit használni akar, aki átadta neki az életét. Ha arra hív el, hogy hirdesd az evangéliumot, nem fog egyedül hagyni, Ő is megy veled. Nemcsak demokráciára van szüksége egy országnak, hanem Jézusra is.

Az egység a prédikátorok és a különböző felekezetek közötti egységgel kezdődhet el. Ehhez kell a Szentlélek tüze. Ahol Jézus Krisztust befogadják, megváltozik az emberi szív, a házasság, a családi élet, a város, az egyház, az egész ország.

Szeverényi János a kínai ébredésről

Kínában a 20. század elején komoly misszió folyt, de a Mao Ce-tung-féle kulturális forradalom idején minden misszionáriust kiutasítottak az országból, és a látható keresztyén életet kegyetlen módszerekkel megszüntették. Az elmúlt húsz-harminc évben azonban rendkívüli ébredés tapasztalható,

naponta 20-25 ezren lesznek Krisztus követőivé. A keresztyének száma az országban összesen 80 millió. A hivatalos egyházban 20, az el nem ismert, üldözött „földalatti” egyházban pedig 60 millió a számuk. Utóbbi az őskeresztyénekhez hasonlóan házi gyülekezetek ezreit jelenti. Közülük tömegek vannak börtönben, előfordul, hogy a hatóság egyszerre egy egész gyülekezetet tartóztat le. Hitvalló keresztyéneket ítélnek szabadságvesztésre, kényszermunkára, halálra.

Az elismertség egyik feltétele lenne, hogy a gyülekezet rendelkezzen olyan templomépülettel, amelyben senki nem lakik. Hallottunk olyan, mindössze két iskolai osztályt végzett parasztemberről, aki körül az elmúlt években már tíz gyülekezet szerveződött. Ilyen gyors számbeli gyarapodás mellett ezt a feltételt teljesíteni lehetetlen.

Megrázó, olykor sokkoló, mégis felemelő hallgatni a beszámolót a kínai ébredésről, mártírsorsú testvéreinkről, ahogy jelek és csodák kísérik a Szentlélek munkáját ma is ugyanúgy, ahogyan *Az apostolok cselekedeteiről* írott könyvből ismerjük.

A finn rádiómisszió segítségével már a legkisebb falvakban sem maradnak képzés nélkül, akik frissen megtértek. Otthonukban hallgathatják a bibliaiskolai tanítást.

Jün testvér a kínai házi gyülekezetek egyik legfőbb vezetője, aki maga is tíz évig volt börtönben a kínzást is vállalva Krisztusért, ma Németországban él családjával.

Híd magazin, 2008. IV. szám

Elhangzott 2008. október 4-én Kecelen.

Küldetésben

Balczó Andrásnak, a Nemzet Sportolójának bizonyágtétele

Tizenöt-tizenhat éves koromban már biztos voltam benne, hogy Pestre szeretnék menni öttusázni. Azt gondoltam, ha világbajnokságot nyernék, akkor maradéktalanul és teljesen boldog lennék úgy, hogy azt senki el nem vehetné tőlem.

Vallásos nevelésben részesültem, de ahogy kamaszodtam, azt mondtam: Nekem nincs szükségem ilyen kapaszkodóra, hiszen akinek van elképzelése, célja, vágya, reménye, annak innen jön majd a boldogság.

Amikor megtudtam, hogy meghalt az édesapám, úgy éreztem magam, mint egy kiütött bokszoló. Három másodpercig tartott ez a döbbenet. Utána béke, nyugalom és annak a nyilvánvaló tudása töltött be, hogy Isten van. Akkor döbbentem meg, hogyan is tudtam abban a tévedésben élni, hogy Isten nincsen. Nem én kerestem Istent, hanem váratlanul becsapódott a lényem legmélyére a felismerés, hogy Ő van. A Bibliát rögtön végigolvastam. Addig is vittem mindig magammal, néha bele-belenéztem, de a költők iránt nagyobb vonzalmat éreztem.

1963-ban nyertem először világbajnokságot, és az utána következő négy egyéni világbajnokságot is megnyertem. 1969-ben az ötödiket is – eggyel többet, mint bárki más a világon, de az a maradéktalan boldogság, amit én egyetlen világbajnokság megnyerésétől reméltem, az ötödik után sem volt a birtokomban, mert az nem ott van, ahol az ember reméli. Én a sikerben gondolkodtam, ami rövid távon jó, de idővel elkopik, mint a patakban felejtett szappan. Az eredményességtől nem lehet azt az állapotot megkapni, amelyre teremtve vagyunk.

A Bibliában találtam egy mondatot, mely életem egyik fordulópontjává vált. Jézus mondja: „Aki meg akarja menteni az életét, elveszti, aki pedig elveszti az életét értem, megmenti azt.” (Lk 9,24) Nagyon sokszor hallottam ezt, de addig soha nem értettem, hogy ez mit jelent. Akkor rájöttem:

Ha valaki azt hiszi, hogy a maradéktalan boldogságot eléri azáltal, hogy a vágyai teljesülnek, az be van csapva, és marad a halál állapotában. Ha viszont az ember nem a siker feltétlen elvárásával teszi a dolgát, akkor nyugodtan megy a célja felé, és nem kezd remegni előtte, karnyújtásnyira a sikertől. Aki nem akar nagyon nyerni, könnyebben nyer.

Egy-egy világbajnokság sikere után éreztem azt az elvárást, hogy a következőt is meg kell nyerni. Idegesen néztem a lámpát vívás közben, nem az ellenfélre figyeltem, nem arra, hogy mit kell tennem. És éreztem, ahogy a nyeresége kicsúszik a kezemből. Aztán arra gondoltam: Miért akarok én ennek az elvárásnak megfelelni? Miért kell nekem nyerni? Nem ér semmit, ha valaki csak azért szeret, mert világbajnok vagyok!

Amíg a sikert hajszoltam, alkalmatlan voltam arra, hogy elérjem, de mikor erre nem voltam hajlandó, akkor megváltozott minden. Nem volt veszítenivalóm, és újra nyeresre álltam. Csalódtam magamban, hiszen mindent megtettem, mégsem ment, és ez a csalódás meghozta a kényszerű lemondást a vágyott célról. A magamban való csalódást nem lehetett megspórolni. Amikor az ember csalódik magában, akkor leszáll a lelke mélyén lévő trónról. Isten pedig elfoglalja az egyedül Őt megillető helyet, és az a vágyott lelki állapot, amelyre teremtve vagyunk, és amit a sikertől reméltünk megkapni, azonnal megvalósul. Az ember lelke mélyén a dobogó legfelső fokán Istennek van helye, minden más csak Őutána következik. Ha Ő az Ura az életemnek, akkor nincs többé félelem, nincs veszítenivaló. Jézus azt mondta, hogy elközelített a mennyek országa, és hogy az közöttetek, tibennetek van. Ez az állapot kegyelem, amit nem akkor kapunk meg, amikor a csúcson vagyunk, hanem amikor összeomlunk. Isten sokkal jobb, egészen más, mint amilyennek gondoljuk, és amikor Ő a helyére kerül az életünkben, akkor érezzük, hogy ez az, ezt kerestük! Érdemes keresni, mert „aki keres, talál, és aki zörget, annak megnyitják” (Lk 11,10), és nincs olyan távol, mint gondoljuk. Isten nem eredményességet vár tőlünk, kizárólag csak hűséget: „Keressétek először az ő országát és igazságát, és ezek is mind ráadásul megadatnak nektek.” (Mt 6,33)

A hűségre kell ügyelnünk, ami néha nehéz, mert kiszámíthatatlannak látszik a jövő, de emiatt ne aggodalmaskodjunk. Ami tőlünk telik, tegyük meg, de a többit hagyjuk rá!

Ma Magyarországon az emberek több mint 90%-át nem érdekli, hogy Istennek lenne-e terve az ő életére nézve, hátat fordít Teremtőjének, pedig egyszerű a megoldás: „Közeledjete az Istenhez, és ő közeledni fog hozzátok.” (Jak 4,8)

Névjegy

1938-ban született. Édesapja evangélikus lelkész volt. Nyíregyházán kezdett atletizálni. 1957-től válogatott öttusázó, magyar olimpiai bajnok, az öttusasport történetének legnagyobb alakja. 2004-ben a Nemzet Sportolójának választották. Feleségével, Császár Mónika müncheni olimpikonnal tizenkét gyermeket nevel. Életében jelentős szerepet játszik a keresztyén hit. 1976-ban Kósa Ferenc *Küldetés* címmel készített vele filmet, amellyel hitét megvallva járta az országot a vetítések után előadást tartva.

Híd magazin, 2008. IV. szám

Elhangzott 2008 áprilisában a telekgerendási evangélikus templomban.

Az első és a második kopernikuszi fordulat

Prof. dr. Kellermayer Miklós sejtkutató előadása

Jézus mondja: „Menjetekek el tehát, tegyetek tanítvánnyá minden népet!” (Mt 28,19)
„Megismeritek az igazságot, és az igazság megszabadít titeket.” (Jn 8,32)

Ez a szekvencia rendkívül fontos, hogy az igazság után következik a szabadság. Jézus tanításának a központja, amit búcsúzáskor mond: „Ahova pedig én megyek, oda tudjátok az utat” (Jn 14,4). Erre az apostolok közül a „természettudós”, aki leginkább hasonlít ránk, a kutató, kereső Tamás azt mondja, dehogy tudjuk! Az utat sem, meg azt sem, hogy hová készülsz, Urunk. Jézus

ekkor mondja az egész világtörténelem legfontosabb, eligazító mondatát: „Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, csakis énáltalam.” Ennyi a feladatunk, ezt hétmilliárd emberrel tudatni. Az emberiség annyira megsebezte önmagát, a Földet, olyan helyzetet teremtett, hogy ma már az egész teremtett világ, a hétmilliárd ember harsogja, ez így nem mehet tovább. Az utolsó pillanatokban vagyunk, úgy, mint amikor a Titanic léket kapott. Sokkal többen megmenekülhettek volna, ha az első pillanattól mindenki őszintén megmondja az igazat, és szervezeten szállnak a mentőcsónakokba. Az emberiség nagy hajója súlyosan megsérült. Ez így nem folytatódhat, és nem is fog tovább menni. Egy új világrend születése előtt vagyunk. Ezt az új világrendet senki más, csak az igazán Krisztus-követők tudják az emberiség számára megadni. Ez nem más, mint a gyógyítás világrendje. A gyógyítás hárompillérű emberi cselekedet: *tudni, hinni, tenni*.

Tudni: a tudomány által feltárt igazságokat a szavakban kinyilatkoztatott igazságokkal összekapcsolva. A második dolog hinni. Az intenzív osztályon mindig, mindenki hívó, mégpedig Krisztust megragadva hívó. Ott Istenbe kapaszkodik a beteg és a hozzátartozók, az ápolók és az orvos. A gyógyítás transzcendens energiából táplálkozó cselekedet. Az elérhető földi energiaforrásokból a gyógyításhoz erőt nem lehet kapni. Egyik legnagyobb bizonyí-

ték az Isten valóságos létére a gyógyítás, az életmentés cselekedete, amely csakis szeretetből fakadhat. Például amikor valaki saját életét is kockáztatva beugrik a fuldoklóért, akár egy idegen emberért is a vízbe. A harmadik, hogy késedelem nélkül kell cselekedni.

Krisztus földre jöttével az egész világmindenség és benne az emberiség életének legdőntőbb mozzanata következett be. Az „idők teljességében” jött Krisztus a földre, írja a Szentírás. Pál apostol jól érzékelteti, hogy amikor túláradt a bűn, a baj, akkor áradt ki a kegyelem. Krisztus földre jövetelekor már nagy baj volt az emberiséggel.

A tudás és a hit szétszakadása mélyén keletkezett hamis tudomány nevében kitalálta az ember az evolúciós fajelméletet, amelyen maga a tudomány, az igaz kutatás üti a legnagyobb lékeket. Az elmúlt huszonöt évben egy genetikai vizsgálatsorozat azt ígérte, hogy megfejtjük az ember lényegét. Kiderült, hogy a vizsgálat erre teljességgel alkalmatlan, viszont ennek a tengelyében két kutatási irány is ugyanarra a meglepő eredményre jutott. Az egyik az élő sejtjeinkben lévő mitokondriumok genetikai anyagának vizsgálata, melynek során egyértelművé vált, hogy létezett egyetlen asszony, akitől mind a hétmilliárd ember származik. A másik, a férfiakban lévő Y-kromoszóma genetikai vizsgálata, függetlenül a mitokondriális DNS-től, elvezetett az első férfihoz. Mindkét eredmény Afrika egy bizonyos részét egy adott időben jelöli kiindulási pontnak.

Az emberek hosszú ideig békében éltek a természettel, egy Istent imádtak. Az emberiség életében nyomon követhető a bálványimádás indulása, elkezdtek állatokat imádni, tobzódtak mindenféle torz életvitelben. Ekkor jött Krisztus a földre. A megváltás egyben azt is jelenti, hogy tudást, igazságismeretet hozott. Azt a tudást, hogy Isten örök életű, szerető személy, aki maga a jóság, az igazság; misztikus, titokzatos három személy egy lényegben. Krisztusban és Krisztus által tudjuk, hogy mi mindannyian különleges módon, egyedileg teremtett személyek vagyunk. Ennek a ténynek a biztos tudása nélkül nem tudjuk visszafásítani a földet, meggyógyítani a megsebzett természetet, nem tudjuk elindítani a gyógyítás világrendjét. Ezen áll vagy bukik minden, hogy önnön személyes teremtett lényegünknek, személy szerinti misztériumunknak tudatában vagyunk-e. Mert ha Isten személy szerint teremtett, akkor nyilvánvalóan örök élet tartozik énhozzám.

Az első kopernikuszi fordulat az volt, amikor az ember rájött, hogy nem a Föld a világmindenség középpontja. Nem is *középpont*, nincs is ez írva a Bibliában, hanem indirekt módon azt mondja: *központ*. Krisztusban és Krisztus által tudjuk ezt. Itt van az élet, itt vagyunk mi, ide jött, itt váltott meg bennünket Krisztus. Amikor azt állítottuk, hogy a Föld nem a világmindenség középpontja, kidobtuk az igazságot, mert ezzel együtt azt mondtuk, hogy nem is központja. Ekkor elmélyült és tragikussá vált a szakadék a tudás és a

hit között. Mindkettő súlyosan csorbult. A tudomány a pénzfelhalmozás és a halálcivilizáció kiszolgálója lett. Atombombát gyártunk biztonságos atomreaktorok helyett, melyeket a Naphoz hasonlóan mindenki számára elérhetővé kellene tenni. A Nap fúziós atomreaktor, és onnan jön az egész élővilág energiája. Nem az a fő kérdés, hogy biztonságossá tesszük-e technikailag, hanem az: leszünk-e elég jók ahhoz, hogy energiatermelésünkből minden élőlény kapjon. A Földön előállított energia soha többé nem lehet áru, nem lehet a kizsákmányolás forrása. Ennyire kell megtérnünk. Tehát szétszakadt a tudomány és az istenhit. Rászedetten, ostobán, szolgaként éltük az életünket. Mi, magyarok ezt különösen tudjuk, mert ötven év alatt meggyilkoltuk hétmillió magzatunkat! Itt van az óriási baj, de ezért jó ma mégis magyaroknak lenni, mert ahol a legnagyobb a baj, ott árad ki a kegyelem. A kegyelem kiáradása pedig az, hogy a tudásunkat a gyógyítás szolgálatába állítjuk. Nekünk, magyaroknak kell ezt lehangosabban hirdetnünk. Az új világrend, a gyógyítás világrendje Magyarországon fog kivirulni, ha bennünk elkezdődik a mélységes, igaz megtérés.

A legnagyobb tudás összefoglalva: Isten az embert végtelenül szerető személy, aki nagyon ügyel a világra angyalainak seregével és törvényeivel. Ebben a törvényi rendben csak tökéletesség van. Körülöttünk minden – a vándormadarak, a testünket felépítő sejtek stb. – csodálatos módon benne van ebben a törvényi rendben, csak mi, emberek nem. Elárulják ezt a meggyilkolt magzataink és a rengeteg gondunk. A tudomány nevében az embert besorolni az állatvilágba a legnagyobb hazugság. Ezt biztosan tudjuk, hiszen ekkora bajt nem tud okozni olyan élőlény, amely benne van a törvényi rendben. Minket abból kiemelt Isten, mi nem törvényi, hanem szeretetkapcsolatban vagyunk vele. Erre utal Krisztus, amikor azt mondja: „Én az Atyában vagyok, és az Atya énbennem van” (Jn 14,11). „Maradjatok énbennem, és én tibennetek.” (Jn 15,4)

Híd magazin, 2012. IV. szám

Elhangzott 2012. október 13-án a Deák téri evangélikus templomban.

Boldogok az irgalmasok... – a magzat és a kegyelem

Dr. Tolnay Lajos
szülész-nőgyógyász előadása

Huszonhárom éve gyakorlom a szülési hivatást. Érettségiző koromban még pilótának készültem. Aztán Isten Igéje utolért, megszólított és más emberre formált. Elvezetett néhány év repülés után az orvosi egyetemre. Először sebésznek készültem, de a végzés évében nem hirdettek meg sebészi állást egész Budapesten, de még két-száz kilométeres körzetben sem,

ugyanakkor a napi igék arra biztattak, hogy Isten engem a saját földemen fog letelepíteni.

Egy kedves családi ismerősünk vetette fel, hogy jó volna, ha lennének hívó nőgyógyászok. Én úgy gondoltam, hogy az abortuszvégezés terhe miatt ennek nagyon kicsi az esélye. Ez az ismerős hívta fel a figyelmemet az új lelkiismereti szabadságról szóló törvényre, miszerint nem kötelezhető senki sem a lelki meggyőződésével ellentétes cselekedetre a munkájával kapcsolatban. Ez egyfajta indítás volt. Kollégáim nagy megrökönyödésére az osztályvezető főorvos fel merte vállalni, hogy lesz az osztályán egy olyan ember, aki nem fog abortuszt végezni.

Élő kapcsolatomban alakult ki tulajdonképpen az egész magyar keresztyén keresztmetszettel. A páciéntúrámban evangélikusok, reformátusok, katolikusok és mindenféle egyéb felekezethez tartozók vannak. Akármilyen keresztyén gyülekezetben jelenek meg, mindenütt van valaki ismerősöm.

Hálás vagyok Istennek ezért a munkáért. De természetesen ma is vannak nehéz helyzeteink. Például a fejlődési rendellenességgel sújtott magzatok életéről való döntés felelősségét is ránk hárítják. Különös kihívásként szülész létem folyamán több olyan lehetőségem adódott, amikor Isten azt mondta, hogy felelőssé tesz egy ilyen magzat kihordásáért. Nem kell feltét-

lenül minden rendellenesen fejlődő magzatnak idő előtt meghalnia. Engednünk kellene, hogy a maga idején, megszületése után is meghalhasson.

Egy fiatal anya azzal keresett meg, hogy valami nagyon súlyos gerincejlődési rendellenessége van a gyermekének. Ő lelkiismereti okokból nem volt hajlandó megszakítani a terhességét. Ez a gyermek végül emberhez méltóan született meg. Ott volt mellette az apja, az anyja. Oda tudtuk adni az édesanyjának, és élt még vagy öt percet, majd a saját anyja ölében halt meg. Nem méltóbb ez, mint amikor megszakítjuk a terhességet? Ez az asszony utólag nagyon hálás volt, hogy átélhette ezt a csodát, és bizonyosságot tett a gyülekezetében, hogy őt milyen nagyszerűen formálta Isten ezen a beteg terhességen keresztül is.

Egy kislányról megállapították, hogy az élettel teljesen összeegyeztethetetlen az az agyfejlődési rendellenesség, amelyben szenved. Most 3–4 éves, és keresztyén énekeket énekel, teljesen érthetően. Nagyon jó a mozgása, annak ellenére, hogy a fejében tényleg több víz van, mint agy. Nem tudjuk megmagyarázni, hogy hogyan, de ez a kisgyermek mégis megszületett, és most az Istent dicsőíti. Meg kellene engednünk, hogy ezek a gyermekek megszülessenek, és végigjárjuk velük az utat. A lelki egészségünk függ attól, hogy hogyan tudjuk átélni ezeket a veszteségeket.

Hamarosan lehetővé válik, hogy megszületése előtt bárkiről megtudjuk, hogy milyen betegségei alakulhatnak ki felnötté válása során. Olyan világ felé haladunk, ahol nem lesznek már ilyen titkok, de ehhez az erkölcsi gondolkodásunkat is át kellett alakítani.

Magyarországon 1957 óta hatmillió gyermeket vetéltek el. Egy hatmillió nemzeti veszteséget még egy olyan tetterős nép sem tud kiheverni, mint amilyen a miénk. Ez az ország az elmúlt egy évezredre visszatekintve nagyon nagy emberveszteségeket is kibírt: tatárjárást, törökudulást, osztrák elnyomást, orosz fennhatóságot. A magyarság mindezek ellenére szaporodott és sokasodott, de ekkora demográfiai csökkenést ilyen rövid idő alatt még nem élt meg.

Magyarországon évente 65 ezer abortusz történik. Ez ellen egyetlen módon tudunk védekezni, hogyha az emberek belső indíttatásává válik, hogy azt a gyermeket, aki megfogant, szüli meg, mert ő egy érték. Ez nemcsak abban az értelemben veszteség, hogy ezek a gyerekek nem születnek meg, hanem ez a 65 ezer gyerek nem fogyaszt pelenkát, nem kell neki pedagógus, nem fog szakmát tanulni, nem fog hozzájárulni az ország építéséhez és nem fogja megtermelni azt a nyugdíjat, ami öregkorunkra a mi mindennapjainkat biztosítaná. Tehát ez hosszú távon is óriási veszteség a nemzetnek, ami még pénzben is kifejezhető. Ha csak a fele megszületne ezeknek a gyerekeknek, az dinamikus gazdasági növekedést jelentene. Ebben a 65 ezer gyerekben nagy valószínűséggel ott van néhány potenciális Nobel-díjas is.

Dr. Tolnay Lajos

Sehol a világon nincs még egy olyan ország, ahol egy tízmilliós nemzetből tíz Nobel-díjas született volna.

Többen feltették már nekem a kérdést, hogy milyen lehetősége van befolyásolni egy szülésnek azt, aki azért jön hozzá, mert abortuszt szeretne végeztetni. Semmilyen. Az emberi szív szándékait ott, a rendelőben nincs más, ami befolyásolja, mint egy-egy véletlenül odavetett szó vagy kérdés. Nincs más lehetőségünk – sőt, a törvény kifejezetten tiltja, hogy megpróbáljuk ebben befolyásolni az asszonyokat –, mint hogy felteszünk kérdéseket, vagy megmutatjuk az ultrahang képernyőjén a gyermeküket, vagy engedjük, hogy hallgassák a már héthetes magzat szívhangját. Ezek segíthetnek abban, hogy érzelmileg áthangolják, felébredszék az anyai érzést, amit Isten minden asszony szívébe odahelyezett.

Isten ránk bízta ezt a teremtett világot, a körülöttünk lévő természetes közeget, amikor azt mondta, hogy szaporodjunk és sokasodjunk, hajtsuk uralmunk alá a földet. Ez ma is, ránk is vonatkozik, ebbe beletartozik a mi reprodukív értékünk is, az, hogy férfiként és nőként – nem pedig két férfiként vagy két nőként – élünk a házasságban, amelynek természetes velejárója, hogy gyermekeink születhetnek.

Emlékszünk Káin és Ábel történetéből, hogy Isten számon kérte Káintól Ábel véréért. Ez ma is igaz, és ne ringassa magát senki abban, aki abortuszt követ el, hogy nem fogja egyszer Isten megkérdezni: Mit tettél? A te testvéred, a te gyereked vére az égbe kiált. Az a jó, hogy ugyanakkor ismerjük a kegyelmet. Aki hitre jut, Jézus Krisztusra bízva az életét és meglátja, hogy ebben a bűnben részes volt, elmondja ezt Istennek, annak Isten kész megbocsátani. Kész ma is újat kezdeni, új életet, lelki megújulást adni.

Híd magazin, 2014. II. szám

Elhangzott 2013. október 12-én a Deák téri evangélikus templomban.

A gettótól a templomig

Dr. Solt Pálnak, a Legfelsőbb Bíróság nyugalmazott elnökének bizonysgtétéle

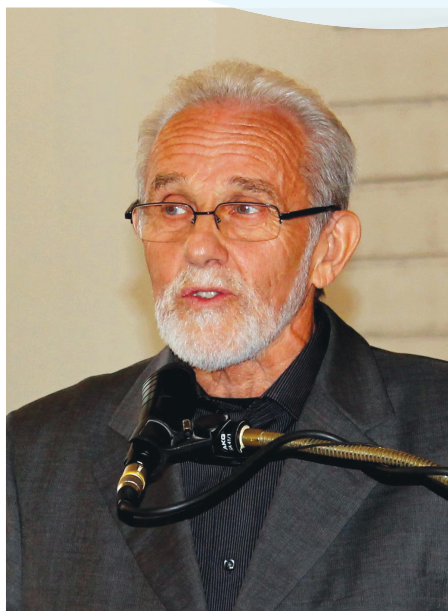
Zsidó családban születtem, a szentendrei zsidó közösségben éltünk, ahonnan a szüleim 1937-ben eljöttek Budapestre. Mindenkit, aki ott maradt – a nagyszüleimet, a szüleim testvéreit, azok házastársait és gyermekeit, a családuk nagyjából harminc tagját 1944. július 7-én elvitték Auschwitzba. Egyikük sem tért vissza. Anyai nagyanyám még a haláltáborig sem jutott el, mert amikor a marhavagon megérkezett, őt, aki nyolcvanéves volt és nem tudott járni, egész egyszerűen lerúgták a vagonról, és ott helyben agyonlőtték.

A szüleim nagyon keveset beszéltek erről. Most, amikor már réges-régen elvesztettem őket, gondolkodom olykor azon, hogy vajon hogyan éltek meg azt, hogy az egyik pillanatban még teljes a család, a másik pillanatban egyiküknek sem volt se apja, se anyja.

Békességben, gyűlölködés nélkül éltünk, de az Istennel való viszonyuk nem volt felhőtlen, hiszen nem vallásos zsidó család volt a miénk. A hittanórákra járást saját elhatározásból hagytam abba kilencévesen. Lusta voltam a Bazilikától a Dohány utcáig elmenni, azt hazudtam a hitoktatónak, hogy a szüleim nem engednek. Kamaszkoromban ateistának vallottam magam, ma már tudom, hogy akkor sem voltam az.

A bátyám 1946-ban, tizenhat évesen elment Izraelbe. Most is ott él. Édesapám csak egyszer látta őt újra, húsz évvel később. Tehát nemcsak a szüleiket, az egyik fiukat is elvesztették a szüleim.

Az egyetlenem egy évfolyamtársam a kezembe adott egy Újszövetséget. Láttam rajtam, hogy nem nagyon tudok mit kezdeni vele, erre azt mondta, hogy olvasd, mert az nem lehet, hogy egy művelt ember ne ismerje a Bibliát. Elkezdtem úgy olvasni, ahogy egy könyvet olvas az ember, és érdekesnek találtam Jézus személyét.

Dr. Solt Pál

Nyolc évig tartó érlelődés kezdődött ekkor. Ezalatt sok mindent olvastam, hallgattam. Munkából hazafelé menet mindig átmentem a Szent István Bazilikán. Az egyik végén be lehetett menni, és a másikon kijönni. Délutánként nem volt semmiféle szertartás, de nyitva volt. Egy ilyen alkalommal leültem a hatalmas templomban és feltettem magamnak a kérdést: Miért teremtette Isten a világot? Ekkor még abban is bizonytalan voltam, hogy hiszek-e Istenben. Egyszer csak az a válasz született meg a szívemben, hogy szeretetből és semmi másból. Amikor hazaértem, felhívtam a barátomat, hogy most már szeretnék megkeresztelkedni. Akkor még édesanyám előtt ezt a dolgot el kellett hallgatni, mert nem érintette jól. 1968-ban egy kis templomban kereszteltek meg. Azóta is hitben járok, olykor botladozva, de Isten által újra és újra felemelve.

„Szüntelenül imádkozzatok!” – mondja Jézus. Ahogyan élünk, ahogyan a munkánkat végezzük, az mind-mind lehet imádság, tanúságtétel. Persze konkrétan is kell imádkozni. Csendet kell teremtenünk, hogy meghallhassuk Őt. Sokszor egész furcsán kapunk választ: jön egy gondolat vagy találkozom valakivel, aki mond valami fontosat. Eseményeken, embereken keresztül Ő szólít meg. Talán ezt jelenti az, hogy: „Őbenne élünk, mozgunk és vagyunk.”

Híd magazin, 2014. IV. szám

Elhangzott 2014. október 11-én a Deák téri evangélikus templomban.

Valaki a szelet jó irányból fújja

Berecz András ének- és mesemondó biznyságtétele

Fogadjanak szeretettel egy mesét, utána egy éneket s egy rövid tanúságtételt.

Valamikor régen volt egy mindenféle csatában győztes hadvezér. Két győztes csata közt felszaladt benne a kíváncsiság, bokától felszaladt s elhatalmasodott rajta: jó, jó, de mi jó ezután, milyen a pokol s milyen a mennyország? Mer' erről neki eddig még senki nem szólt.

Kérdősködött, hogy esetlegesen valaki erről nem tudna néhány találó szót szólni? De rövid idő alatt, mer'

az ő részéről nem sok ideje van, győztes csaták várják.

Egyszer mondták neki, hogy Gyergyóalfalutól keletre egy olyan hetven miatyánknyira ül egy öreg. Olyan rég egyhelyben ül, hogy a lábujjkái közt komlók nyóttek. Olyan rég egyhelyben ül az öreg egy sziklakő tetején, az árnyék annyiszor megkerülte már, hogy árkot vájt körülötte. A szemit velével támasztotta fel, mer' benne volt a féreg: hogy ebbe a mucsok világba ganyén küje terem-e egyéb?

Azon küje szerette a napszentületet, a napáldozatot, tehát mikor a nap lebukik. Ezért napnyugatnak nekifordult. Egy likas bot van nála, az a haszna, hogy likas. Azt fújkalja, s a körmit okoson kapkodja azon, tehát furulyázik.

Kezdte érdekelni a győztes hadvezért. Kapta magát: el az öreghez. Csörtegett, mer' vas volt neki a cipője, vas volt a nadrágja, vas volt a sipkája. Ahogy így halad, egyszer furulyaszó üti meg a fejit, ott volt a szikla alatt. Egy ösvenkén feltekeredett a szikla tetejibe, s ott vót az öreg.

Az egy jó valóságos régi öreg vót, háromszáz esztendő biztosan benne vót, s a kíváncsiság. Neki vót fordulva a napáldozatnak, a nap éppen azon vót, hogy lemenjen. A hadvezér nagy tapintatosan megállott az öreg előtt. Odareccsent az öregnek: „Hé öreg, hamar tanyíccs meg éngem, milyen a pokol, s milyen a mennyország?!”

Az öreg csak a nyakát tekergette: ez létezhetsen, há' ez ki?! S megindult a szemivel, hogy ebben a vasbányában megkeresse, hogy vajon szem, száj valahol akad-e? Megindult a szeme a hadvezéren fel, s meglátta a szemit. Nem kis munka vót. Meglátta a szemit és felszólalt: „Jaj, fiam, neked nem mondom, látom a szemedről, hogy olyan zavaros, tebeléd igazán kár minden szó, hidd el!” A hadvezér evvel nem vót megszokva, kapta a kardját s a feje felett egyet lendített, hogy az öreget kockába összehasítsa. Nem nagy dolog; egy darabig így, aztán úgy, csak sebesen kell csinálni.

Az öreg észrevette, s ezért jó időben és jó hangerővel felszólalt: „Ilyen a pokol!” Észrevette a hadvezér, hogy őt most tanyítsák. Azt is észrevette, hogy a tanyító az életivel játszik, ezért a kard egy darabig fennmaradt, alá pedig lassan jövegetett. A hüvelybe bé, s akkor lassan meghajolt az öreg előtt, olyan véletlenszerűen, s azt mondta: „Hm, hm, bocsánat” Erre jó időben és jó hangerővel felszólalt az öreg: „Na, fiam, ilyen a mennyország!” A tanyítás súlya alatt a hadvezér azon az oldalas helyen megsikult, höngörögdött, suhogtatott bé a vőgybe. Az orrával a ganyét mind felvette, de még az is javára vót.

Ez a vége, okosan tegyének a jégre, el ne csússzatok véle. Mese hátra, rák hátra, én előre, a barom örökké legelőre.

Tudom, hogy ez a mese teológiailag itt-ott kikezdheto. Azt viszont érzem, hogy a párája függőleges és fölfelé igyekszik.

Most egy éneket fúvok el. Ezt Verőce vármegyében használták valamikor sokan, aztán talán mivel igen díszes, egyre kevesebben. Az 1960-as években pedig már csak egy idős asszony tudta: Sülyös Palkó Jánosné Kurucz Juli. (Szerző: Czemeki Mátyás, XVII. sz. vége – XVIII. sz. eleje)

Magasztallak, én Istenem, Uram, én Atyám,
mert atyai gondod vagyon, Teremtőm, reám.
Szentlelkedet, Uram, üvezéd hozzám,
Illik azért magasztalnom, neved áldanom, neved áldanom.

A ganéból, porból, sárból, lám, felemelél.
Érdememből engem, bűnöst, Uram, tisztelél.
Fáraó átkától, tüzetől megmentél.
Irgalmasul tartál, Uram, el is nem vesztlél, el is nem vesztlél.

Én a hitemet a családban kaptam, ezért nehéz kívülről erre rácsodálkozni.
Ha azt mondom, hogy Jézus, vagy azt mondom, hogy szeretek templomba

menni és onnan haza, avval tulajdonképpen még csak az érzéseimről beszélek. Hogy erről hogy tudjak okos szót ejteni, hát ez nekem nagy-nagy nehézség, mégis megpróbálom a lehetetlent. A magam árnyékát lépegetem át egyébként itt most egyfolytában.

Az én kis tudományom kiegészítő anyag, inkább való kocsmába, mezőre, művelődési házakba, de megköszönöm, hogy meghallották benne azt a hangot, ami még ezek közt a falak közt is elfér.

Tehát olyan időben tanultam a hitet, és hoztam, mikor a várbeli Boldogaszony-templom tízórás miséjének úrfelmutatásakor a szovjet hadsereg itt állomásozó katonái megfújták a rezet, mindig egész pontosan annál a csöndes résznél, amikor a legfontosabb ponthoz ér a szertartás. Az iskolában is sokféle módon gondoskodtak, hogy ha lehet, ezt a részt elfelejtjük, így hát úgy voltam, mint a hátrahúzott parittyakő, hogy csak egyszer engedjek el, akkor még messzebbre repül, mint amennyire szeretnék. Így könnyű volt a hitemet szeretni, amit ilyen szépen elleneznek, az általában jól karban van tartva.

Nekem vigaszt adott, ha Jézusra gondoltam, megerősödni tudtam, ha a saját bajaimmal elszámoltam az én csöndjeimben, mindig Vele számoltam el. A konkrét és szinte hátborzongató istentapasztalataim mindig akkor jelennek meg, mikor alkalmatlan társaságban túl magas célt tűzünk ki magunk elé. Akkor. És mikor emberi számításaim szerint megmértem, hogy mibe vagyok, mindig vagy nevetni van kedvem, vagy bögni.

És mégis valami miatt célt érünk. Ezt én mindig csudálom. Olyan, mintha bármi vállalkozásba, bolondok hajójába ülnék belé, csak valaki a szelet jó irányból fújja. A kapitány büszke magára, a legénység azt hiszi, hogy ért a vitorlához, és mégis célt érünk. Több beteg barátom így gyógyult meg, alkalmatlan, de jóindulatú társaságban, és sorolhatnám.

Hát mindenkinek kívánom, hogy ehhez a szélhez köze legyen, és rá merje bízni magát!

Híd magazin, 2015. I. szám

Elhangzott 2014. október 11-én a Deák téri evangélikus templomban.

Isten kegyelme

Cseri Kálmán református lelkipásztor igehirdetése

*„Vajon végleg eltaszít az Úr, és kegyelmére többé nem számíthatok? Végképp elfogyott szeretete, érvénytelen lett ígérete nemzedékről nemzedékre? Elfelejtette kegyelmét az Isten, vagy elnyomta irgalmát a harag?”
(Zsoltárok könyve 77,8–10)*

Valaki megkérdezte, hogy nem lehetett volna-e kicsit modernebb, gyakorlatibb, „trendibb” témát választani. Hadd mondjak el néhány történetet arra nézve, hogy időszerű-e Isten kegyelméről beszélni.

Kórházba hívtak egy nagyon súlyos beteghez. A bácsi megkönnyítette a beszélgetést, mert azonnal a lényegre tért: „nem sok időm van hátra, és néhány dolog, amit tettem, nagyon nyugtalanít, nem tudom, mi lesz a következménye”. Nagyon őszintén kezdte sorolni gyerekkorától az utolsó hetekig azokat a bűnöket, amelyek között valóban súlyosak is voltak. Elmondta, hogy leginkább az nyomasztja, hogy most már semmit nem tud jóvátenni. Azt mondtam neki, hogy a bűneinket soha nem lehet emberi erőfeszítéssel jóvátenni, csak isteni kegyelemmel megbocsátani. Megkérdezte, hogy ad-e Isten kegyelmet egy ilyen nem vallásos embernek is, mint ő. Miután tisztáztuk, hogy ami a Bibliában meg van írva, azt ő igaznak tartja, idéztem János leveléből: „ha megvalljuk bűneinket, hű és igaz ő, megbocsátja bűneinket, és megtisztít minket minden gonoszságtól” (1Jn 1,9). Azt kérdezte, hogy hogyan kell ezt tenni? „Ahogy nekem ilyen egyszerűen és őszintén elmondta, mondja el most Istennek!” - válaszoltam.

Akkor elhangzott egy nagyon szokatlan, de mélységesen őszinte, megrendítő életgyónás. A végén azt kérdezte, hogy biztos lehet-e abban, hogy van erre bocsánat. Mondtam, hogy tisztáztuk, hogy ami a Bibliában meg van írva, azt igaznak tartja. „Akkor ez igaz” - mondta és elhangzott még két szó: „köszönöm, Istenem!” Másnap felhívott a felesége, és azt kérdezte, mi történt az előző napon, mert ilyennek ő még soha nem látta a férjét: nyugodt,

derős és azt mondja, Isten minden bűnét megbocsátotta. Ezzel a békességgel halt meg aznap.

Ne tévesszen meg bennünket ez a történet, mert nem mindenkinek adatik meg az, hogy a halála előtti utolsó órákban még megragadhatja Isten kegyelmét. Akkor kell megragadni, amikor annak a szükségére rájövünk, és amikor Isten kínálja. De ez a történet jól példázza azt, hogy Isten még az utolsó pillanatokban is kész kiárasztani az Ő kegyelmét.

Egyszer egy szép szál fiatalember jött a lelkészi hivatalba, elmondta, hogy meghalt az édesanyja, szeretné a temetést megbeszélni. Aztán egyszer csak elkezdett keservesen zokogni és elmondta, hogy egy régi összetűzés alkalmával nagyon összeveszttek, ő megharagudott, és mivel karakán ember, tartotta a haragot és többet nem látogatta meg az édesanyját. Még akkor sem, amikor üzent anyuka, hogy nem haragszik, megbocsátott, szeretne elbúcsúzni a fiától, mert súlyosra fordult az állapota. Aztán könnyes szemmel azt mondta, ha egyszer is elmentem volna hozzá, talán még most is élne. Megbeszéltük vele is azt, hogy a mi bűneinket nem lehet emberi erőfeszítéssel jóvátenni, csak isteni kegyelemmel megbocsátani, mert őt is az bántotta a legjobban, hogy már nem tud bocsánatot kérni tőle. De megbeszéltük azt is, hogy végső soron minden egymás ellen elkövetett bűnünk Isten ellen elkövetett bűn. Dávid a szörnyű gyilkossága után azt mondta Istennek: „*egyedül teellened vétkeztem*”, és kegyelmet kapott.

Jóval később tudtam meg a családja tagjaitól, hogy ezt követően egészen megváltozott mindenkire a viszonya, és más emberré lett.

Egy evangelizációs hetünk után eljött gyülekezetünk egyik idős, hűséges tagja és elmondta, hogy mióta a templomunk áll, ő minden vasárnap ott ül a szószék alatt és hallgatja az igehirdetést. Meg volt róla győződve, hogy kevés nála rendesebb ember fordul meg a templomban. De az elmúlt hét estéin mintha belevilágított volna Isten a lelkébe, és kétségbeesve kellett megállapítania, hogy mi minden van ott. Ezt követte megint egy megrendítő életgyónás. Aztán megbeszéltük vele is, hogy mit tanít a Szentírás Isten kegyelméről, és nagy békességet kapott.

Elég időszerű és gyakorlati-e az, amit Isten kegyelméről a Szentírásból megtudhatunk? Vajon nem könnyelműség-e, hogy ilyen bátran mertem idézni az említett igéket? Vajon bizonyos lehet a kegyelemben az, aki fölismeri, hogy miben vétkezett Isten és mások ellen, aki átéli a maga tehetetlenségét és nem törődik bele abba, hogy lelkiismeret-furdalással és büntudattal kelljen élnie és meghalnia? Vajon komolyan veheti-e azt, hogy csakugyan kap Istentől bocsánatot?

Ha nincs kegyelem, ha nincs esély újat kezdenie egy embernek azután, amit elrontott, akkor könnyen eljuthatunk oda, ahova József Attila: „Tudod, hogy nincs bocsánat, / hiába hát a bánat. / Légy, ami lennél: férfi,

/ a fű kinő utánad. // A bűn az nem lesz könnyebb, / hiába hull a könnyed”. Aztán meg lehet érkezni oda: „Most hát a töltött fegyvert / szorítsd üres szivedhez.”

Ezért kimondhatatlan nagy örömhír az, amit a Szentírás Isten kegyelméről mond, annak a forrásáról, az erejéről, a feltételeiről. Mert annak, hogy Isten kegyelmes és mi bizonyosak lehetünk az Ő bocsánatában, objektív alapja van. Ez pedig a Szentírás tanítása szerint az, amit Jézus Krisztus nagypénteken, a golgotai kereszten elvégzett. Éppen ezért ezt szeretném most úgy elmondani, mintha életünkben először hallanánk, mert ez Isten kegyelmének a forrása, a feltétele, az ereje.

A Biblia azt tanítja, hogy Isten igazságos és a bűnt megbünteti. Az ellene való lázadás olyan súlyos bűn, hogy kizár minket a Vele való közösségből. Egyetlen bűn is elég ehhez. Hazugok például nem örökölhetik az Isten országát, és nem tudom, van-e közöttünk valaki, aki soha életében még egy kicsit sem hazudott? Ki vagyunk zárva az üdvösségből, mivelhogy bűnből születünk és Isten nélkül startolunk mindnyájan. Ugy is fogjuk bevégezni, ha közben nem történik változás. Isten tehát a bűnt megbünteti, mégpedig azzal a halállal, ami a Biblia szerint azt jelenti, hogy az Istennel való közösségből végleg ki van zárva valaki. Ezt nevezik kárhozatnak. A bűn következménye ez.

De azt is tudjuk, hogy Isten a bűnöst mérhetetlenül szereti, és nem akarja, hogy elveszen, hanem azt akarja, hogy megtérjen és éljen. Hogy lehet ezt a feszültséget feloldani? Isten igazságos, és a bűnt megbünteti, de a bűnöst meg akarja menteni, és az Ő kegyelme kész van a számára. Ha nagyon hétköznapiasan fogalmaznék, azt mondanám: itt lépett be a képbe Jézus Krisztus, aki azt mondta: Atyám, rajtam hajtsd végre az ő büntetésüket, ne kelljen a pokolra menniük úgy, ahogy megérdemlik, én odamegyek helyettük. Tulajdonítsd nekem az ő bűneiket és tulajdonítsd nekik az én igazságot és tisztaságot. Az Atya beleegyezett ebbe. Ez valósult meg nagypénteken a kereszten.

Amikor Jézus azt mondta, hogy elvégeztetett, akkor ott elvégeztetett minden ember minden bűnének az Isten szerinti igazságos ítélete, minden Krisztusban hívőnek a jogerős felmentése. Isten nem tulajdonítja azoknak az ő bűnüket, akik Jézusban hisznek, hanem nekik tulajdonítja Jézus igazságát. Csak olyan ember vállalhatta magára a többiek bűnét, aki maga büntetlen, ilyen meg nem létezett a földön. Ezért lett az Ige testté, az Isten emberré.

Ezt hétszáz évvel korábban már Ézsaiás próféta megírta: „A mi betegségeinket viselte, a mi fájdalmainkat hordozta. Mi meg azt gondoltuk, hogy Isten csapása sújtotta és kínoztá. Pedig a mi vétkeink miatt kapott sebeket, bűneink miatt törték össze. Ő bűnhődött, hogy nekünk békességünk legyen, az Ő sebei árán gyógyultunk meg. Mindnyájan tévelyegtünk, mint a juhok, min-

denki a maga útját járta. De az Úr Őt sújtotta mindnyájunk bűnéért.” (Ézs 53,4–6) Pál apostol pedig a második korinthusi levélben így írja le ugyanezt: „Isten ugyanis Krisztusban megbékéltette a világot önmagával, úgyhogy nem tulajdonította nekik vétkeiket. ... Mert azt, aki nem ismert bűnt, bűnné tette érettünk, hogy mi Isten igazsága legyen űbenne.” (2Kor 5,19a.21)

Csak Őbenne vagyunk mi Isten igazsága. Itt egy jogi döntés történt, Isten igazzá nyilvánította a bűnöst. Nem azért, mert elengedte a büntetést, hanem pontosan azért, mert végrehajtotta a mi büntetésünket, csak nem rajtunk, hanem Jézus Krisztuson. Ez az Isten kegyelméről szóló tanítás. Mi hazudunk, paráználkodunk, lopunk, káromoljuk Istent. Jézus soha nem hazudott, soha nem lopott, soha nem szidta az Atyát, és Isten a mi bűneinket neki tulajdonította, mintha Ő tette volna azokat, és az Ő Fia igazságát a Benne hívőknek tulajdonítja, mintha mi soha nem követtünk volna el bűnt. Amikor ezt először hallottam, azt hittem, hogy tévedett az illető, aki mondta, de ő elővette a Bibliát, és elképedve láttam, hogy ez tényleg így van.

A mi ősi, több száz éves hitvallásunk, a *Heidelbergi káté* így foglalja ezt össze: „Mi módon leszel igazzá Isten előtt? – Úgy, hogy bár lelkiismeretem vádol, hogy Isten minden parancsa ellen súlyosan vétkeztem, sőt, még mindig kész vagyok minden gonoszra, mégis, Isten az én minden érdemem nélkül, egyedül az Ő ingyen kegyelméből, nekem tulajdonítja és ajándékozza Krisztus tökéletes elégtételét, igazságát és szentségét, mintha én soha semmi bűnt nem követtem volna el, sőt, mintha én tanúsítottam volna mindazt az engedelmisséget, amelyet Krisztus érettem tanúsított. De csak úgy, ha e jótéteményeket hívő szívvel elfogadom.”

1516-ban, tehát még a 95 tétel közzététele előtt Luther Márton levelet írt egyik szerzetestársának, akit nagyon gyötört a lelkiismeret-furdalás. Azt írta neki ez a társa, hogy hiába próbál vezekelni, nem talál békességet, és nem tudja bizonyosra venni, hogy bocsánatot kap Istentől. Akkor Luther ezt írta: „ne gyötörd magad, hanem borulj le az Úr Jézus előtt és így szólj: Úr Jézus! Te vagy az én igazságom, én meg a Te bűnöd vagyok. Magadra vetted az enyémet és nekem adtad a tiédet. Olyanná lettél, amilyen nem voltál, és olyanná tettél, amilyen nem voltam. Ha ezt valóban hiszed, meglásd, békeség lesz a szívedben.”

Jézus a mi igazságunk, és mi lettünk az Ő bűne. Magára vette a mi nyomorult emberi testünket, vele együtt a bűneinket és azoknak a következményét is, és nekünk adta az Ő igazságát és tisztaságát. Olyanná lett, amilyen nem volt: bűnössé, sőt bűnné, és olyanná tett, amilyenek nem voltunk: Isten színe előtt igazakká Őbenne.

Aki ezt önmagára nézve is érvényesnek tekinti, az hisz. A Biblia azt mondja, hogy az üdvözítő hit tartalma az, hogy amit Jézus a kereszten elvégzett, azt helyettem is végezte, és Őérette Isten engem igaznak tekint. Aki

pedig ezt nem hiszi, az ragaszkodik ahhoz, hogy Isten rajta hajtsa végre az Ő ítéletét, és ez így is lesz. János evangéliuma 3. fejezetének utolsó versében olvassuk: „aki hisz a Fiúban, annak örök élete van, aki pedig nem engedelmeskedik a Fiúnak, nem lát majd életet, hanem Isten haragja marad rajta.” Addig is rajta volt. Az Isten haragja alól kerülhetett volna ki, ha a kegyelmet komolyan veszi, de neki nem kell. Vagy, mert úgy érzi, hogy nem szorul rá, mások bűnösök, ő nem annyira, vagy majd ő megoldja maga. Akkor neki kell elszenvednie a neki járó ítéletet. A hívő pedig tudja, hogy már nem megy ítéletre, mert az végrehajtatott nagypénteken a kereszten. Mi a kegyelem? Az, hogy nem azt kapjuk, amit érdemelnénk, helyette kapunk sok olyan ajándékot Istentől, amit nem érdemlünk.

Ismertem egy családot. Amikor a negyedik gyermek is megszületett, már végképp szűkössé vált a másfél szobás kicsi lakásuk. Kellott volna egy nagyobb lakás. Kínáltak is egyet, de még tízmillió forintra lett volna szükségük hozzá. Úgy döntöttek, megpróbálják baráti kölcsönökből összeszedni, aztán majd valahogy visszaadják. Kezdték a kérést a nagybácsinál, aki jómódú ember volt, és szerette őket. Elmondták a tényállást és megkérdezték, hogy egy-két milliót kaphatnának-e. „Mennyi hiányzik?” – kérdezte a bácsi. „Összesen tízmillió kellene, de nem akartunk ennyit kérni” – mondták. „Holnap gyere vissza!” – válaszolt a nagybácsi. Másnap visszament a fiatalember, a bácsi letett az asztalra tízmillió forintot meg egy átvételi elismervényt, hogy kamatmentesen tíz évre kölcsön kapják.

Az első havi fizetésből félretettek tízezer forintot törlesztésre. Aztán egymás után jöttek betegségek, tönkrement az öreg mosógép, és egész évben nem sikerült visszaadni semmit. Karácsony előtt eljött a nagybácsi. Arra készültek, hogy valahogy megmagyarázzák, hogy miért nem törlesztettek. A bácsi azonban megelőzte őket. Kérte a nyugtát, és vékony csíkokra tépte. Aztán csak ennyit mondott: „Figyellek benneteket, szeretitek egymást, gondosan nevelitek a gyerekeiteket, takarékosan éltek, ilyen kevés fizetésből is kijöttök, sőt rajtakaptalak, hogy valakinek még segítetek is. Arra gondoltam, hogy legyen ez karácsonyi ajándék. Köszönjétek meg Istennek és szeressétek egymást tovább is.” Az asszonyból kitört a feszültség és elkezdett sírni. A férje meg csak ennyit mondott: „Én úgy gondolom, hogy ezt soha nem tudtuk volna visszaadni.” Ez a kegyelem, az elengedett adósság. Pál apostol szinte szó szerint ugyanígy ír erről, pénzügyi kifejezéseket használ a Kolossé 2,14-ben: „eltörölte a követeléseivel minket terhelő adóslevelet, amely minket vádolt, és eltávolította azt az útból, odaszegezve a keresztfára.” Itt is volt egy adóslevél, és Jézus fizette ki az adósságunkat. Hinni azt jelenti, hogy ezt komolyan veszem és megköszönöm.

Aki azt mondja, hogy „Uram, nem értem, hogy lehetsz ennyire kegyelmes egy ilyenhez, de nagyon szépen köszönöm”, annak az életét ez a kegye-

lem megváltoztatja. Mert a kegyelem nem könnyelműségre szabadít fel minket, hanem hálára. Aki olyan ostobaságokat beszél, amit gyakran kérdeztek már tőlem, hogy vajon az Isten kegyelméről szóló tanításból nem az következik-e, hogy vétekezem, megbocsátja, aztán megint... Milyen egyszerű: csettintek egyet és Isten kegyelmes. Aki csettintget, az benne marad a bűneiben és bele fog fulladni, mert itt nem csettintésről van szó. De aki a szíve mélyéig átélte azt, hogy elengedte az adósságát, amit ő soha nem tudott volna kifizetni, és annak meglett volna az örökkévaló következménye is, annak a szíve megtelik soha el nem fogyó hálával.

Emlékszem arra, amikor gimnazista koromban egy kecskeméti evangélikázión a kegyelemről szóló örömhír végre a szívemig hatolt. Átéltém azt, hogy az egész elrontott, szennyes múltamra teljes bocsánatot kaptam, és Isten soha többé nem fogja a fejemhez vágni azokat a bűnöket, amiket elkövettem, mert Jézus elszenvedte ezeknek a büntetését. Az olyan örömet és hálát hívott elő belőlem, ami a mai napig nem halványodott el, sőt mélyült és gazdagodott. Ez már a kegyelem munkája bennünk. Mert Isten nemcsak jogi döntéssel igazzá nyilvánítja azt, aki az Ő egyszülött Fiában hisz, hanem a megigazítást követi a mi megszenteltetésünk is, vagyis képesekké tesz minket arra, hogy attól kezdve az Ő akarata szerint éljünk.

Mi a különbség a megigazítás és megszenteltetés között? A megigazítás az, hogy Isten kiemel abból a gödörből, amibe beleestem, amiből az életben nem tudnék kimászni, és ráállít egy útra, amelyik az egyre teljesebb életre vezet. „Indulj el, aztán majd én kísérek! – ez a megszenteltetés.

Jézus azt mondta: „Maradjatok énbennem, én pedig tibennetek!” (Jn 15,4) A megigazítás az, hogy Őbenne maradunk. Elrejtőzik a bűnös ember Krisztusban, és amikor Isten keresi, akkor az Ő egyszülött Fiát látja és rajta keresztül a bűnös embert. A megigazítás megváltoztatja az Isten előtti helyzetünket: Isten ellenségéből Isten gyermekévé leszünk. Ez a kegyelem egyik része. A megszenteltetés megváltoztatja a kondíciónkat, képességeinket. Kész és képes lesz egy Istentől elszakadt ember Isten akarata szerint élni. Ez már Isten kegyelmének a munkája bennünk. Pontosan úgy, ahogy Túrmezei Erzsébet az *Aki helyett a Krisztus vérezett* című versében ezt megrendítően leírja, amikor a kemény szívű Barabbás, aki addig csak gyilkolt és rabolt – miután átélte azt, hogy Jézust helyette feszítették keresztre –, egyszer csak megsimogat egy síró gyermeket. Csodálkozva nézi a kezét: ezzel én csak gyilkoltam és raboltam, most hogy jutott eszembe, hogy megsimogassak egy síró gyermeket?! Vadonatúj dolgokat, rá nem jellemző cselekedeteket hajt végre. Krisztusra jellemző cselekedetei lesznek az ilyen embernek. Ez Isten kegyelmének a munkája. Nem csak üdvösséget ad, hanem tényleges jellemváltozás is bekövetkezik azoknak az életében, akik az Ő kegyelmét megkapták.

Azt, hogy mennyire időszerű Isten kegyelméről gondolkoznunk, sőt megragadnunk, azt leginkább azon lehet lemérni, hogy van-e ennek társadalmi haszna. Egyébként is ez a mi rögeszménk a 20–21. században, hogy miből mi a hasznom. Ha egy addig Isten nélkül élő ember átélte Isten kegyelmét és megváltozott az élete, van-e ennek társadalmi haszna? Döntse el ki-ki, van-e annak haszna, ha valaki a munkaidőt munkával tölti, ha a munkahelyéről nem visz haza semmit, de a fizetését mindig hazaviszi, és nem a sarki kocsmában hagyja. Ha este, amikor hazamegy, nem jól megruházza a család tagjait, hanem folyamatosan felruházza őket, vagyis gondoskodik róluk. Ha ragaszkodnak egymáshoz a házastársak, ha valóban nevelik is a gyermekeiket, hogyha nem orvosi váróban és bíróságon töltik a drága időt, hanem termelő munkával. Ha készek másoknak segíteni és így tovább.

Ha egy embert átölel Isten kegyelme, és kiragadja őt a hitetlenségből, és az ember hittel megragadja a Jézus Krisztusban kapott kegyelmet, akkor annak társadalmi, gazdasági, egészségügyi, nemzetmegtartó következményei is vannak. Ennyire időszerű és trendi téma az, amit a Szentírás nekünk Isten kegyelméről mond.

Ez a nap akkor lesz igazán ajándék, hogyha sarkig nyitjuk a szívünk ajtaját Isten kegyelme előtt, ha igazán átéljük, hogy rászorulunk erre – mert ezen kívül semmi más nem ad nekünk tényleges és igazi megoldást. És engedjük, hogy Isten kegyelme megdolgozzon minket, és utána megdolgoztasson bennünket, és vigyük tovább másoknak is az erről szóló örömhírt. Isten kegyelme életszükséglet, mint a levegő és a víz, és a Biblia nagy örömhíre, hogy Isten gazdagon kínálja ezt nekünk. Mit teszünk vele? A hittel elfogadott kegyelem az új élet, a visszautasított kegyelem az ítélet. Jézus azt akarja, hogy életünk legyen, sőt, bőségben éljünk. Ha valakinek a szívében megfogalmazódott valami válasz az Isten kegyelméről szóló örömhíre, mondja azt el magában most mindjárt, melegében, a mi jelenlévő Istenünknek!

Névjegy

Cseri Kálmán 1939. április 30-án született Kecskeméten. 1962-ben szerzett lelkészi oklevelet Budapesten. Cecén, majd a budahegyvidéki református gyülekezetben volt segédlelkész, 1971-től nyugdíjba vonulásáig – harminckilenc éven át – a Budapest-pasaréti Református Egyházközség lelkészeként szolgált. „Fő törekvése az volt, hogy az örök evangéliumot a mai ember számára is érthetően hirdesse, lehetőleg szép magyar nyelven” – olvasható a több mint nyolcszáz ige hirdetését hozzáférhetővé tevő weboldalon. Emellett számos bibliai témájú

Isten kegyelme

könyv szerzője, népszerű áhítatos könyve *A kegyelem harmatja* címmel jelent meg.

2016. augusztus 20-án a Magyar Érdemrend tisztikeresztjét, 2017 januárjában pedig a Károli Gáspár Református Egyetem tiszteletbeli doktora címet vehette át. Súlyos betegséggel harcolt már két évtizede. 2017. február 13-án hazatért Teremtőjéhez.

Az evangelikus.hu honlap mindeddig legnézettebb videója az igehirdetés filmfelvétele, melyet a könyv megjelenéséig 48 ezren láttak.

Híd magazin, 2017. II. szám

Elhangzott 2013. október 12-én a Deák téri evangélikus templomban.

Dúsgazdagon, mégis üres szívvel

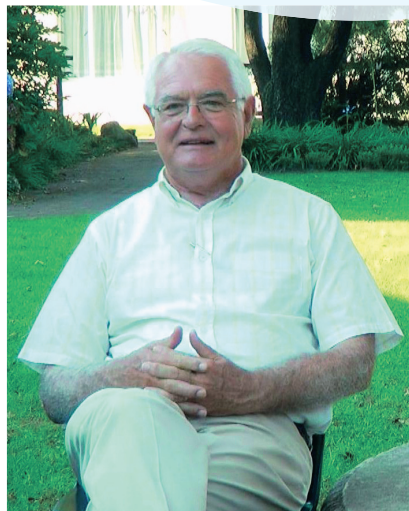
George Usch iszákosmentő missziós munkatárs bizonyágtétele a dél-afrikai Kwasizabantu misszióban

Szüleimmal és nővéremmel gyermekkoromban Namíbiába költöztünk. Rendszeresen jártunk templomba, boldog család voltunk. Apám vállalkozása nagyon sikeres volt, és ahogy egyre gazdagabbak lettünk, a szüleim elkezdtek társaságba, különböző táncmulatságokba járni. Édesanyám nagyon vonzó asszony volt, és sok férfi akart vele táncolni. Édesapám emiatt féltékeny lett, és lassan egyre nőtt a szakadék kettejük között. Korábban soha nem veszekedtek, harmonikus kapcsolatban éltek. Végül úgy döntöttek, hogy elválnak. Tizenhárom éves voltam ekkor, szerettem mindkettőjüket, és nagy fájdalmat okozott a válásuk.

Akkoriban az volt a divat, hogy a namíbiai szülők Dél-Afrikába küldték a gyerekeiket tanulni, mert úgy tartották, hogy ott jobbak az iskolák. Így kerültem én is Fokvárosba. Vonattal három nap és két éjszaka volt az út. A vonaton kezdtem inni és cigarettázni. Ahogy összekuszálódott az életem, egyre inkább hatalmába kerített a depresszió, egyre nagyobb ürességet éreztem, idegesség és harag volt a szívemben. Elveszítettem az irányítást az életem fölött, és olyan barátokhoz csapódtam, akik nagyon rossz hatással voltak rám.

Érettségi után Namíbiában folytattam a tanulást, majd a gyémántbányánál helyezkedtem el. Idővel a gyémántválogató részlegbe, bizalmi munkaterületre kerestek embert. A bányatulajdonosok azt mondták, hogy nem hirdetik meg ezt az állást, mert nem bíznak meg ismeretlen emberekben, hanem azok közül adják valakinek ezt a munkát, aki már bent dolgozik közöttük. Jelentkeztem, ismerték a családomat, a feleségemet is. Fontos szempont volt, hogy a családban sem apai, sem anyai részről senkinek nem volt rendőrségi ügye. Ezt a hatóság is igazolta, így én lettem a válogatás felelőse. Alapos volt a biztonsági ellenőrzés, de a pozícióm miatt nagyon megbíztak bennem.

Úgy éreztem, hogy akkor leszek boldog, ha sok pénzem lesz. Mivel nagyon jól értettem a gyémántokhoz, kiválogattam a legjobbakat, legértékesebbeket, és félretettem a magam számára. Tudtam, hogy az emberek, akik rendsze-

resen lopnak, általában nem tudják abbahagyni, és előbb-utóbb elkapják őket. Ezért kidolgoztam egy olyan tervet, hogy én ne bukjak le: nem apránként fogok lopni, hanem sokat gyűjtök össze, és azt egyszerre elviszem, azután többet soha. Csak azt nem tudtam, hogy hogyan vigyem ki a köveket a bányából. Röntgensugarat használtak az ellenőrzésnél. Mivel ez káros az egészségre, nem mindig világítottak át mindenkit, de soha nem tudtuk, hogy mikor kerül ránk a sor.

Az egyik emberről, aki a biztonságiaknál dolgozott, tudtam, hogy arra gyűjt, hogy Namíbiában farmot vásárolhasson. Elmentem hozzá, és megegyeztünk, hogy segít nekem kihozni a gyémántokat, én pedig annyi pénzt adok neki, hogy megvehesse a farmot. Amikor át kellett mennem a biztonsági rendszeren, ő kikapcsolta az átvilágító berendezést.

Nem sokkal ezután felmondtam a bányában, elköltöztünk Fokvárosba, és egy bankban kezdtem dolgozni. Igyekeztem megtartani a látszatot, nagyon vigyáztam, hogy ne költsékezzek látványosan. Egyszerű házat vettem egy átlagos környéken. A banknál jól ment a munka, és idővel a vezetőségbe is beválasztottak.

Amikor még a gyémántbányában dolgoztam és apa lettem, úgy éreztem, hogy jó, ha egy apa jár a gyülekezetbe. Ezért elkezdtem rendszeresen templomba járni. Hamarosan diakónussá választottak, és gyerekeket oktattam a vasárnapi iskolában. Sok prédikációt hallgattam ebben az időszakban, de egyik sem érintette meg a szívemet.

A bankunk a nyugati parton nyitott egy új fiókot, és engem küldtek oda vezetőnek. Akkoriban kezdtem lassacskán a pénzemet befektetni és forgatni. Alkalmazottként kis kamatra kaptunk pénzt, ezért meg mertem kockáztatni, és vettem egy gyönyörű házat. A különböző befektetések lassan meghozták az eredményt, gyarapodott a vagyonom. De még mindig nagy üresség volt a szívemben, amit mindenfélével próbáltam betölteni. Szörnyű időszak volt.

Az embernek, akivel üzleteltem, volt egy illegális gyémántcsiszoló gépe. A csiszolatlan gyémántok birtoklása ugyanis illegális volt, de a csiszolatké már nem. Nála be tudtam cserélni a köveimet. Egy este, amikor a családom már lefeküdt, nem tudtam aludni. Odamentem a széfhez, kivettem a gyémántjaimat, és nézegettem őket. Csodáltam, hogy milyen nagy érték egy ilyen kis kő. Ott volt a kezemben minden, amit egy ember megszerezhet. Akkor sokként ért az érzés, hogy emberileg megvan mindennem, nagy gazdagság van a kezemben, és mégis milyen üres a szívem. Megvolt a sok pénz, de nem volt boldogság. Kétségbeesetten boldogtalan voltam.

Egy sebészeti probléma miatt kisebb műtétre kellett mennem. Valaki küldött egy csomagot, hogy ne unatkozzak, amíg nem dolgozom, hanem otthon

vagyok. A csomagban hangszalagok voltak, amelyek prédikációkat tartalmaztak. Az egyik prédikációban azt hallottam, hogy ha nem vagy újjászülve, elkárhozol. Nagyon idegesített, gyorsan kikapcsoltam, és betettem egy másik kazettát, de ugyanazt hallottam azon is. Ismét kivettem, és másikat tettem be, de ugyanaz az üzenet volt.

Lassan az üzenetek által a Szentlélek elkezdett munkálkodni a szívemben. Kezdtem kapcsolatba hozni ezeket az üzeneteket azzal az érzéssel, amit kisgyerekként éreztem, amikor a csillagos eget néztem. Isten betört az életembe, és elkezdett beszélni hozzám. 1985-ben a húsvéti szünetben meglátogattuk az anyósomat. Vittem magammal a magnót és a kazettákat, hogy a hétvégén is hallgathassam.

1985. április 8-án reggel felkeltem és azt éreztem, hogy ezen a napon Istennel dolgom lesz. Úgy éreztem, ki kell mennem a tengerpartra, hogy kettesben legyek az Úrral. Leültem egy sziklára és elkezdtem beszélni Istennel. Mintha hirtelen lejátszódott volna a szemem előtt az egész életem; gyönyörű és ijesztő dolgokat is láttam. Elkezdtem sírni az Úr előtt. Amikor felkeltem és hazamentem, meg voltam győződve arról, hogy valami történt velem ott, a tengerparton, de nem beszéltem erről senkinek, a családomnak sem. Szégyelltem az Urat.

Volt egy jó barátom, akivel gyakran összejártunk, együtt mentünk szórakozni, táncolni. Hétfőn voltam a tengerparton, és pénteken volt a barátom negyvenedik születésnapja. Meghívtak egy nagy partira. Nem mondtam senkinek semmit, de amikor odaértem, úgy éreztem, hogy ezen a napon ki kell állnom Jézusért. Cigarettával kínáltak, nem kértem. Hozták az alkoholt, én kólát kértem. Miután ettünk és leszedték az asztalokat, bekapcsolták a kedvenc tangómat. Odajött hozzám a barátom felesége és hívott, hogy menjek vele táncolni. Azt mondtam, sajnálom, nem táncolhatok veled. Akkor megkérdezte: „Mi történt veled? Egész este olyan csendes vagy”. „Hétfőn találkoztam Jézus Krisztussal” – mondtam. „Sajnálom, de nem élhetek úgy, ahogyan eddig éltem. Úgy döntöttem, hogy más életet fogok élni.” Kinevettek, de a szívemben éreztem, hogy ez volt az első csata, amit megnyertem.

Ezek után találkoztam két keresztyénnel, először, amióta én magam is hívó lettem. Ez a két ember már hallott a Kwasizabantu misszióról, ahol ébredés van. Tudták, hogy éppen most van szolgálatuk itt, Fokvárosban. Mondtam, hogy menjünk, hallgassuk meg őket. Ahogy a prédikátort hallgattam, nagyon mélyen megérintette a szívemet az ige. A végén azt mondta a prédikátor, hogy ha Isten szólt valakihez ezen az estén, akkor, ha szeretne beszélgetni, menjen az épület hátsó részében lévő irodába, ő ott lesz. Ez Erlo Stegen volt. Odamentem és elmondtam neki mindent, az életem minden apró részletét. Mindent világosságra hoztam, és nagy öröm volt a szívem-

ben azon az estén. Imádkoztunk, és kértük az Urat, hogy mutassa meg, mit kell most tennem. Éreztem, hogy rendbe kell hozni az életemet, szembe kell néznem azokkal a dolgokkal, amelyeket elkövettem.

Úgy döntöttem, írok egy levelet a bánya vezetőségének. Megírtam, hogy megtértem, és bocsánatot kértem tőlük, hogy visszaéltem a bizalmukkal, és úgy döntöttem, mindent visszaadok, amit elvettem tőlük. Volt egy nagy farmom, sok befektetésem, mindenemet eladtam, és az árát visszaadtam a bányának. Dél-Afrikában olyan törvény van, hogyha bevallod a bűneidet, automatikusan eljárás indul ellened. Ez azt jelentette, hogy a bírák döntenek arról, hogy a visszafizetés ellenére is börtönbe zárnak-e. De ekkor már olyan szabadságot kaptam, hogy azt tudtam mondani az Úrnak, hogy elfogadom, ha börtönbe kerülök. Két hét múlva kaptam a bírótól egy levelet, hogy felmentettek. Harminchét éves voltam ekkor, és azt mondtam az Úrnak, hogy eddigi életemben csak vétkeztem ellene, de most meg akarom tisztítani az életemet. Ha valami van még, mutassa meg, mert mindent le akarok tenni, ami bűn volt. Úgy akarom látni magamat, ahogyan ő lát, semmit nem akarok elrejtteni. Ezután, ahogy az Úr sorra mutatta meg a bűneimet, úgy tettem le őket. Szennyes dolgok voltak azon a listán, akárkinek nem lehetett elmondani. Néhány hónap után kértem az Úrtól valakit, akiben megbízhatok. Isten küldött egy embert, akihez egy délután elmentem, és mindent világosságra hoztam. Nagy öröm töltötte el a szívemet.

Volt egy dolog, ami újra meg újra eszembe jutott, és nem hagyott nyugodni. Édesanyám olyan férfihoz ment feleségül, akit gyűlöltem. Az Úr rámutatott arra, hogy ezzel az érzéssel is le kell számolnom. Jézus és a gyűlölet egyszerre nem lehet jelen a szívemben, valamelyiknek távoznia kell. Leültem imádkozni, és azt mondtam, hogy még nem tudom, hogyan, de eldöntöttem, hogy megbocsátok. Az Úr arra indított, hogy írjak neki egy levelet. Mindent felsoroltam, amit ellene tettem teli gyűlölettel és lázadással. Kértem, hogy bocsásson meg. Amikor feladtam ezt a levelet, békesség költözött a szívembe.

Még másfél évig a nyugati parton laktam, azután Fokvárosba helyeztek. A bankban elkezdtem bizonyoságot tenni, és az Úr elkezdett munkálkodni. Ismét szolgáltam gyerekek között, és meglepetésemre a gyerekek is elkezdtek megváltozni. Táborokat szerveztünk, az első férfitáborba kétszázan jöttek. Egyre több családi és ifjúsági tábor szerveztünk. Az Úr pedig egyre jobban munkálkodott, és tíz évvel ezelőtt arra indított, hogy vásároljak meg egy területet. Nem volt rá elég a pénzem, de az Úr csodálatos módon kirendelte a hozzávalót. Vettünk egy kis farmot, és missziót indítottunk. Főleg alkohol- és drogfüggők jönnek hozzánk, hogy megváltozzon az életük. Nem kérünk pénzt, ingyen lehetnek nálunk. Min-

George Usch

den este van istentisztelet. Ez egy csendes hely, ahol az emberek rendbe hozhatják az életüket.

Már huszonnyolc éve, hogy megtértem az Úrhoz, és az öröm ugyanaz a szívemben.

Fordította: Orbán Attila

Híd magazin, 2017. IV. szám

